

ВЕЛИКИТЪ УСЛОВИЯ

БЕСЕДИ ОТЪ УЧИТЕЛЯ

СОФИЯ
1 9 4 4

Великитѣ условия на живота

„Както ме познава Отецъ, и азъ познавамъ Отца; и душата си полагамъ за овцетѣ“.*)

„Както ме познава Отецъ, и азъ познавамъ Отца“ — единъ отъ важнитѣ стихове по форма, съдържание и смисълъ. За да се разбере този стихъ, трѣбва да се постави далечъ отъ обикновеното човѣшко съзнание. Само онзи може да разбере вътрешния смисълъ на стиха, който познава езика на слънцето, на свѣтлината и топлината, на въздуха и на водата, на росната капка и на вѣтъра. Богатъ, красивъ и смисленъ е езикътъ на слънцето. Който знае този езикъ, той може да проникне въ вътрешния смисълъ на живота.

Отецъ и синъ сж обикновени думи, познати не само на хората, но и на животнитѣ. И млѣкопитаещото познава своя баща; и бащата познава сина и дъщеря си. Наблюдавайте животнитѣ и ще се увѣрите въ това. Ако конътъ види дъщеря си въ стадо коне, изпжда я навънъ. Наистина, животнитѣ нѣматъ културата и разбирането на съвременнитѣ хора, но и тѣ иматъ вътрешно чувство къмъ Божествения редъ и му се подчиняватъ. Прелетнитѣ птици знаятъ точно времето на тѣхното прелетяване. Паякътъ, напимѣръ, носи въ себе си изкуството да преде. Той преде такава тънка и издържлива нишка, каквато и най-модернитѣ предачи не могатъ да постигнатъ. Ще се възрази, че човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие. Този стихъ има отношение къмъ първия човѣкъ, а не къмъ онзи, който е сгрѣшилъ. За човѣка следъ грѣхопадането се казва, че е въ рабски образъ. И Христосъ, като се видѣ въ този об-

*) Иоанъ 10: 15.

разъ, се смири. Следователно, докато не се смири и познае Отца си, човѣкъ не може да мисли, че носи образъ на Бога. Защо страдатъ хората? — За да се смирятъ. Защо страдатъ животнитъ? — По сѣщата причина. Когато волътъ насочи рогата си къмъ своя господарь, последниятъ го мушне нѣколко пѣти съ остена си и го смирява. Така и Богъ отирава остена си къмъ човѣка, който иска да бode, да рита, да хапе. Който много бode и рита, минава за голѣмъ философъ и критикъ, съ особени възгледи за живота, но често се натъква на остена.

Коя е причината за страданията на съвременнитъ хора? — Илюзинтъ, съ които живѣятъ. Всѣки си мисли това, което не е; всѣки си представя нѣщата такива, каквито не сж. Майката си въобразява, че е идеална майка и, ако не я признаятъ за такава, страда. Бащата, сестрата, братътъ сжщо си въобразяватъ, че сж по-добри, отколкото въ действителностъ и, като не ги признаятъ за такива, страдатъ. Кои сж качествата на майката и на бащата? Коя жена наричаме майка? Кой мъжъ е баща? Жената е майка и мъжътъ — баща не само по форма. Понятията „майка и баща“ криятъ велико съдържание и великъ смисълъ въ себе си. Майката казва, че детето е излѣзло отъ нея, т. е. родила го е, затова е майка. Какво ще кажете тогава за тржбата, отъ която изтича водата? Може ли тржбата да се нарече майка на водата? Следователно, не всичко, което излиза или изтича отъ човѣка, е родено отъ него.

Съвременнитъ хора сж загубили вътрешния смисълъ на езика, поради което сж объркали понятията за живота. Обаче, Христосъ казва: „Както ме познава Отецъ, така и азъ познавамъ Отца си; и душата си полагамъ заради овцетъ.“ Казано е въ Писанието: „Отецъ люби Сина си.“ Това значи: Богъ вложи живота си въ Христа и се пожертвува чрезъ Него. Христосъ е отражение на Бога, затова Богъ Го познава. Богъ е Любовь, която се проявява чрезъ Сина. Бащата познава любовта, която е вложилъ въ сина си. Затова Христосъ казва: „Както ме познава Отецъ, така и азъ Го познавамъ.“ Не може синътъ да не познава любовта, която бащата е вложилъ въ него.

Казано е въ Писанието: „Богъ е възлюбилъ истината въ човѣка.“ Който съзнава това, той е носителъ на

истината, той никога не отпада, никога не лъже. Истиннолюбивият живѣе въ свѣтлина. Който отрича истината, живѣе въ сѣнка, въ тъмнина. Тази е причината за погрѣшките, на които постоянно се натъкваме. Невъзможно е човѣкъ да търси нѣщата въ тъмнината и да ги намѣри. Невъзможно е да се движишъ въ тъмнина и да не правишъ погрѣшки. Въ Божествения свѣтъ всѣко нѣщо е на своето мѣсто. Въ човѣшкия свѣтъ нѣщата сж разбъркани. Тази е причината, задето хората сж изгубили смисъла на своя животъ. Който иска да осмисли живота си, трѣбва да постави мислитъ и чувствата си на опредѣленитъ имъ мѣста. Постави мислитъ и чувствата си въ строго опредѣлено математическо отношение, и животътъ ти ще се осмисли. Търси смисъла на всички явления въ природата и живота, за да осмислишъ и своя животъ. Всѣко явление има две страни: положителна или добра страна и отрицателна или лоша. Въ търътъ, напримѣръ, носи прахъ, но едновременно той пречиства въздуха и обновява човѣшката мисль. Въ търътъ нѣкъде движи облацитъ и донася дъждъ, а нѣкъде — суша. Водата и вѣтрътъ обработватъ почвата, но сами не могатъ да възрастятъ посѣтото сѣме. Въ помощъ трѣбва да имъ дойдатъ свѣтлината и топлината, да възрастне или да възкрѣсне животътъ, посѣтъ въ земята. Свѣтлината внася стремежъ, а топлината — движение; свѣтлината опредѣля посоката и целта, а топлината дава сила за реализиране на целта; свѣтлината отправя живота нагоре, отдето тя слиза, а топлината го импулсира и разширява. Словото, т. е. сѣмето въ живота е Христосъ, защото Той казва: „Азъ познавамъ Онзи, Който ми дава животъ и ми показва пътя; виждамъ свѣтлината, която ми сочи целта; усѣщамъ топлината, която ме разширява и движи къмъ целта на моя животъ. Щомъ познавамъ свѣтлината, топлината и живота, познавамъ и Отца си. Христосъ казва още: „Пологамъ и душата си за овцетъ.“

И тъй, каквото е отношението на Христовата душа къмъ човѣцитъ, такова е отношението и на въздуха, водата, свѣтлината и топлината къмъ растенията. Христосъ трѣбва да полѣе почвата на нашия животъ, да я озари съ своята свѣтлина и топлина, за да възкрѣсне Божественото. Както любовта възкреси Христа, така

ще възкръсне всъка човѣшка душа. Затова е нужно познаване на Отца и на Сина. Познаването означава разбиране и прилагане на великия законъ на любовта, който спасява и възкресява. Спасението нѣма да дойде нито отъ водата, нито отъ въздуха, нито отъ земята. Спасението иде отъ Слънцето на живота, носителъ на свѣтлината и топлината. Водата символизира надеждата, а въздухътъ — вѣрата. Ако имашъ вода въ себе си, ще имашъ и надежда; ако имашъ въздухъ, ще имашъ вѣра. Надеждата и вѣрата съществуватъ въ свѣта, но хората не сж ги възприели и приложили. Вѣрата развива ума, а надеждата — сърдцето. Радвайте се, че водата тече, а въздухътъ се движи и образува вѣтроветъ, защото подтикнатъ хората къмъ мисль и чувство. Защо идатъ изпитанията и страданията? — За да се усилятъ вѣрата, надеждата и любовта на хората. Каквото е отношението между водата, въздуха и свѣтлината, такова е отношението между вѣрата, надеждата и любовта. Който иска да усили вѣрата, надеждата и любовта си, трѣбва да работи съзнателно върху себе си. Кой борецъ е придобилъ сила, безъ да прави упражнения и да развива мускулитъ си? Героятъ е силенъ човѣкъ, но съ години е работилъ върху мускулитъ си. Философътъ се отличава съ силенъ умъ и дълбока мисль, защото постоянно работи съ своя мозъкъ. Добродетелниятъ човѣкъ има велико сърдце, защото постоянно го упражнява. И водата се пречиства, следъ като мине презъ редъ процеси: утаяване, прецеждане, изпаряване. Нищо не се постига изведнѣжъ и наготово. На мнозина усилията се виждатъ безпредметни, глупави, но трѣбва да се знае, че мждритъ и умни нѣща се криятъ въ привидно глупавитъ, а глупавитъ — въ привидно мждритъ и умни. Когато мисли, че е много уменъ, човѣкъ престава да работи и загубва всичко, което е придобилъ. Когато богатиятъ мисли само за богатството си и разчита на него, той постепенно обеднява. Такива хора влизатъ и излизатъ отъ дома си, безъ да работятъ и, въ края на краищата, нищо не придобиватъ. Тѣ приличатъ на търтеитъ, които бръмчатъ, влизатъ и излизатъ отъ кошера, безъ да донесатъ капка медъ. Днесъ въ Божествения кошерь има много търтеи, които пчелитъ сами умъртвяватъ и изхвърлятъ навънъ. Онѣзи търтеи, които оцѣлѣватъ,

обикалять кошера и бръмчатъ, очакватъ благоприятни условия, да влѣзатъ вътре и да хапнатъ отъ готовия медъ.

Христосъ казва: „Както ме познава Отецъ, така и азъ Го познавамъ; и душата си полагамъ зариди овцетъ“. Нека всѣки си каже: „Както ме Отецъ познава, така и азъ Го познавамъ“. Който познава Отца си, той взима оралото и мотиката и отива да оре и копае. Както детето прави движения да намѣри майка си, да се накърми, така човѣкъ трѣбва да вдига и слага мотиката въ земята — своята майка кърмилница, да се храни отъ нея. Когато на детето израстнатъ зъби, то започва да дѣвче. Майката се радва, че детето дѣвче хлѣбъ, плодове, мачка ги съ зѣбитъ си, безъ да мисли за жертвата, която тѣ правятъ за него. Следъ всичко това хората се питатъ, защо идатъ страданията и нещастията. Отговорътъ е простъ. — Хората страдатъ, за да научатъ закона на жертвата. Растенията, плодетъ и животнитъ се жертвуватъ за хората, а хората трѣбва да се жертвуватъ за по-възвишенитъ същества отъ тѣхъ.

„Както ме познава Отецъ“. Познаването има отношение къмъ жертвата. Само за онзи можешъ да се жертвашъ, когото познавашъ. Затова и Христосъ казва: „Както Отецъ се жертвува за мене отъ любовъ, така и азъ проявявамъ любовта Му“. Жертвата е Божественъ законъ, който трѣбва да проникне въ умоветъ и сърдцата на хората, да ги направи силни. Жертвата има отношение къмъ любовта. Само любещиятъ може да се жертвува. Дето любовта отсъствува, тамъ животътъ се обезсмисля, и човѣкъ очаква на хората, а не на Бога. Той търси свѣтлина, топлина и сила отвънъ, а не отъ Божественото начало въ себе си. Божественото се познава по жертвата и любовта. Силата на човѣка се крие въ любовта, а не въ думитъ. Който говори само за любовъ, а не я проявява, е праздна бѣчва, която вдига шумъ и нищо не дава. Думи, лишени отъ съдържание и смисълъ, сж търговски обяви, които иматъ за целъ да рекламиратъ стоката и да повдигнатъ цената ѝ. Ще кажете, че обичате житото, плодетъ, зеленчуцитъ. Кой не обича това, отъ което придобива нѣщо? Обичашъ ябълката и крушата, но ще я сдѣвчешъ съ зѣбитъ си. Обичашъ житото, но ще го туришъ подъ воденичния

камъкът. Ще се възрази, че плодетъ и житото се жертвуватъ за човѣка. Жертвуватъ се тѣ, но насила, а не доброволно. Истинската жертва е доброволенъ, свободенъ актъ. Узрѣлиятъ плодъ самъ пада отъ дървото и се жертвува, но откъснешъ ли го зеленъ, ти употребявашъ насилие върху него. Следователно, жертвата става на време и доброволно.

„Както ме Отецъ познава“. Като се говори за познаване на Отца, хората искатъ да чуятъ гласа Му, да имъ говори. Богъ може да говори на хората, но тѣ трѣбва да познаватъ езика Му, да Го разбиратъ. Не Го ли разбиратъ, тѣ всѣкога ще спорятъ, дали Господъ е говорилъ на човѣка, или не. Господъ е говорилъ и говори, но не на всички хора. Ако царьтъ влѣзе въ единъ отъ своитѣ обори и погали най-хубавия си конь, това показва, че се е разговарялъ съ него. Този конь може да каже, че се е разговарялъ съ царя, но другитѣ, или трѣбва да вѣрватъ на думитѣ му, или да отрекатъ истината, че царьтъ може да се разговаря съ конетѣ. Така и Богъ е говорилъ въ миналото, говори въ настоящето, ще говори и въ бъдеще, но само на онѣзи, които иматъ любовъ. Дето нѣма любовъ, тамъ не се чува говора на Бога. Каже ли нѣкой, че Богъ му е говорилъ, ще го питамъ: Ти готовъ ли си да се жертвашъ за Бога, за човѣчеството, за народа си? — Не съмъ готовъ още. — Щомъ не си готовъ за жертва, и Богъ не може да ти проговори. Невъзможно е Богъ да говори на човѣка, а той да не е готовъ за жертва. Невъзможно е камъкътъ да стои цѣлъ день на слънце и да не се стопли. Изложатъ ли се на слънце, и камъкътъ, и дървото се стоплятъ. Богъ говори на човѣка само при известни условия, при известни отношения, когато Той пожелае, а не когато човѣкъ изисква. Богъ самъ опредѣля момента, когато трѣбва да проговори на една душа. Миллиони житни зрънца има въ хамбара, но всички нѣма да бждатъ посѣти. Частъ отъ тѣхъ ще бждатъ хвърлени на нивата, а останалитѣ ще се превърнатъ на хлѣбъ. Само напредналитѣ души ще чуятъ гласа на Бога и ще Го познаятъ. — Кой човѣкъ е напредналъ? — Който е силенъ по умъ, по сърдце и по душа, т. е. който носи въ себе си вѣрата, надеждата и любовта. Не е силенъ умъ този, който възприема и поглъща нѣщата, както по-

живателната хартия поглъща водата. Тогава ще излѣзе, че и фотографната плоча е силна. Достатъчно е да я изнесете на свѣтло, за да отпечата образитѣ, които попадатъ на пѣтя ѝ. Въ сжщностъ, това се дължи на свѣтлината, а не на нея. Доброто излиза отъ свѣтлината, а човѣкъ така съчетава условията, че дава възможностъ на свѣтлината да се прояви. Човѣкъ прилича на своя портретъ, но портретътъ не е жива фотография. Художникътъ нарисувалъ добре вашия образъ, поставилъ е съответнитѣ цвѣтове на лицето, направилъ ви е красивъ, но това не е истинската красота. Не се заблуждавайте отъ външни нѣща.

Мнозина живѣятъ въ заблуждения, поради което иматъ криви разбирания за живота. Нѣкой се поглежда самодоволно въ огледалото и си казва: Пълничъкъ, здравъ, красивъ съмъ, пѣкъ и богатъ съмъ. — Не се лъжи, това сж фотографии въ твоя умъ, които всѣки моментъ могатъ да се замѣстятъ съ нови. Всѣки философъ или ученъ може да наруши щастието ви. Достатъчно е да прочетешъ една песимистична книга, за да кажешъ, че животътъ нѣма смисълъ и да изгубишъ щастието си. Ако любовта е проникнала дълбоко въ човѣшката душа, никаква сила въ свѣта не може да отнеме мира, който Богъ е вложилъ въ нея; никаква свла въ свѣта не е въ състояние да отнеме свѣтлината на човѣшкия умъ и топлината на неговото сърдце. Това значи, да живѣешъ въ реалностъ. Излѣзе ли отъ тази реалностъ, човѣкъ изгубва мира си и търси помощъ отвънъ. Вѣра е нужна на човѣка: вѣра въ Бога, въ ближния и въ себе си.

„Както ме познава Отецъ, така и азъ познавамъ Отца“. Този стихъ подразбира синовно отношение. Синътъ прави това, което бащата прави; и бащата прави това, което синътъ прави. Съ други думи казано: Както Отецъ е вложилъ животъ въ мене, така и азъ мога да оживя другитѣ. Ще кажете, че така говори само Христосъ, но не и човѣкъ. Ако сте фотографна плоча, така е, но ако свѣтлината е вънъ и вътре въ васъ, и вие ще правите това, което Христосъ прави. Защо всѣки човѣкъ да не каже като Христа, че както Христосъ познава Отца си, така и той Го познава и полага душата си за Неговитѣ овце? Не мислете, че е смѣлостъ да се сравнявате съ Христа. Христосъ дойде на земята да покаже на човѣка пѣтя, по кой-

то трѣбва да мине. Благодарение на самопожертвуването на Христа, днесъ има 500 милиона християни, които Христосъ познава. Защо тогава и християнитѣ да не познаватъ своя Спасителъ? Кой баща днесъ не познава сина си, и синътъ — баща си? Коя мома, като се влюби въ нѣкой момъкъ, не обиква и баща му? Момата казва на своя възлюбенъ: Готова съмъ да положа живота си за тебе и да следвамъ твоя пѣтъ. Щомъ влюбенитѣ се разбератъ и познаятъ, тѣ познаватъ и Бога. Това става всѣки день въ обикновения животъ, но стане ли въпросъ за духовното, всички се страхуватъ отъ него. Има нѣщо страшно въ живота — това сж жбитѣ на смъртѣта. Обаче, любовта е мощна сила, която внася въ човѣка радостъ, веселие, активностъ. Любовь е нужна на съвременнитѣ хора, та изпълнени съ нея, да кажатъ: Познаваме Христа, както Той ни познава, и полагаме живота си за Неговитѣ овце. Това е новото учение, което осмисля живота и го освобождава отъ ненуждни мжнотии и страдания.

Защо страдатъ съвременнитѣ хора? — Защото живѣятъ въ илюзии и заблуждения, които всѣки день се разбиватъ. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да е свободенъ отъ илюзии и заблуждения, но това не значи, че цѣлъ день трѣбва да се занимава съ тѣхъ. Малкото момиченце играе съ куклата си, а момченцето — съ кончето си, но това не значи, че трѣбва да се откажатъ отъ ядене, защото куклата и кончето не могатъ да ядатъ съ тѣхъ. Човѣкъ трѣбва да се храни, да работи и да се развива, и заблужденията едно следъ друго ще го изоставятъ. Ще се възрази, че Господъ трѣбва да премахне заблужденията, мжнотиитѣ и страданията. Да се премахнатъ страданията, това значи, да се спре всѣкаква дейностъ, всѣкаква инициатива на човѣка. Това е невъзможно. Ще живѣешъ, ще правишъ погрѣшки, ще страдашъ, и самъ ще изправяшъ погрѣшкитѣ си. Съзнателно, или несъзнателно можешъ да счупишъ крака на брата си, но Господъ ще те научи на изкуството да лѣкувашъ счупени крака. Ще извадишъ окото на брата си, но Господъ ще те научи да лѣкувашъ очи, да поставяшъ на мѣстото на изваденитѣ, нови, здрави очи. Ще убиешъ нѣкого, но въ другъ животъ ще станешъ майка, ще съберешъ пуждниия материалъ да съградишъ нова кѣща на убития. Той ще стане твое дете, за да разберешъ, колко струва

живота на човѣка. Така ще изучавате закона за събирането и изваждането. — Страшно нѣщо е раждането. — Страшно е, но трѣбва да се научите да съграждате. Колкото по-мѣчно ражда жената, толкова повече полици има да плаща. Когато ражда, жената трѣбва да се обърне къмъ Бога съ молба, да я научи да изпълнява волята Му. — Защо страда човѣкъ? — За да научи нѣщо ново, да разбира Божиата воля и да я изпълнява. Какво правятъ съвременнитѣ хора? — Като се радватъ, доволни сж; като страдатъ, роптаятъ и търсятъ причината вънъ отъ себе си. Има нѣкои виновенъ за страданията на хората, но кой е виновникътъ? Това е задача съ три неизвестни: вината може да бѣде въ Бога, въ ближния, или въ самитѣ васъ. Важно е да се разбере, кой е главниятъ виновникъ. Въ сжщностъ, вината е въ човѣка, който иска неговата кукла или неговото конче да се хранятъ заедно съ него. Синътъ направилъ редъ престѣпления, а майката иска да дойде Божието благословение върху него. Казвамъ на майката: Жено, не очаквай това, отъ което синътъ ти не може да се ползува. Преди да дойде Божието благословение върху него, извикай лѣкаря да го простре на леглото и да го разтрие — кракътъ му е изкълченъ и трѣбва да се намѣсти. На нѣкои хора сърдцето е изкълчено, на други — умътъ. Тѣ трѣбва да се намѣстятъ. Какво по-голъмо благословение може да се очаква отъ намѣстването на изкълчения удъ въ човѣшкия организмъ? Това е необходимъ физиологически процесъ, презъ който минава цѣлото човѣчество. Ако стомахътъ ви е разстроенъ и не може да смила храната, по-добре да прекарате нѣколко деня въ лишения, отколкото да го товарите съ излишенъ материалъ, да загнива храната въ него и да се явятъ нови усложнения.

Кога ще се оправятъ хората? — Когато всѣки каже: „Както Христосъ ме познава, така и азъ Го познавамъ и полагамъ душата си заради Неговитѣ овце.“ Мнозина се запитватъ, какво отношение има този стихъ къмъ тѣхния животъ. Защо е нужно да познаваме Бога и Христа? Този стихъ има отношнние къмъ човѣшкия животъ, защото всѣки човѣкъ е овца отъ Божието стадо. Заради него Богъ е пожертвувалъ живота си. Достатъчно е да възприемете тази мисль, за да опитате

Божие то благословение върху васъ. Както слънчевата енергия не достига направо до насъ, но минава първо презъ етерното пространство, така и Божията Любовъ дохожда до хората чрезъ Христа, Който се явява като посредникъ. Човѣкъ не е това, което външно представя. Отвѣнъ той не е нищо друго, освенъ малка, бедна кжщичка. Ще дойде день, когато той ще напусне своята малка кжщичка и ще заработи съзнателно върху себе си, да си приготви нова, голѣма и хигиенична. Ще дойде день, когато човѣкъ ще си направи ново, здраво тѣло, на което ще стане господарь. Обаче, само онзи може да стане господарь, който е билъ слуга. На небото Христосъ е билъ господарь, Синъ Божи, но съ слизането си на земята, Той се облѣче въ рабски образъ и прие положението на слуга. Така Той показва на хората, какъ се слугува. И донесъ още хората слугуватъ едни на други, изтезаватъ се, роптаятъ и не знаятъ, какъ да се освободятъ отъ това положение. Едно се иска отъ сегашнитѣ хора: послушание и познаване на Бога и на Христа. Като заминете за другия свѣтъ, първиятъ въпросъ, който ще ви се зададе, ще бжде: Положихте ли живота си за овцетѣ на Христа?

И тъй, послушанието, познаването и самопожертвуването сж първитѣ качества, необходими за човѣка на новитѣ времена. Само така той ще оправи живота си и ще трѣгне къмъ великата целъ на Битието — безсмъртието.

Защо хората не успѣватъ въ живота си? — Защото не се стремятъ да угодятъ на Бога; тѣ искатъ едни на други да си угаждатъ. Това е невъзможно. Къмъ хората можете да бждете учтиви, внимателни, услужливи, но никога не можете да ги задоволите. Ако срещнете гладенъ човѣкъ, нахранете го; ако срещнете жаденъ, напоите го. И въ единия, и въ другия случай, обаче, не очаквайте тѣ да ви бждатъ благодарни и задоволени — все ще се намѣри нѣщо, да бждатъ недоволни отъ васъ. И досега Богъ прави опити да угоди на хората и да ги задоволи, но не е получилъ никакъвъ резултатъ. Велика наука е да задоволишъ човѣка. Първо Богъ ще приложи тази наука, а после хората. Не се е намѣрилъ и донесъ човѣкъ, който да задоволи хората, да му бждатъ благодарни. Нѣкоя майка мисли, че е задоволила детето

си. Нека го остави два - три часа гладно, да види колко го е задоволила. И мъжът е доволен от жена си, когато е нахранен. Щом оглади, той става недоволен. Само свѣтлината остава върна към хората. Тя не може да се изменя, да се проявява като свѣтина и тъмнина. Свѣтлината всѣкога си остава свѣтина. Тя разкрива нѣщата такива, каквито сж. Предъ нея не остава нищо скрито - покрито. Свѣтлината има отношение към истината. Както свѣтлината разкрива всички скрити нѣща, така и истината, дето мине, всѣкиго докосва. Истината разкрива човѣка въ всичката му голота. Ще кажете, че истината е страшна. — Защо е страшна? — Защото съблича човѣка. Какво лошо има въ голотата? Да се мисли, че голотата е лошо нѣщо, това говори за опетнената и изопачена човѣшка мисъл. Животинското естество въ човѣка не може да се възпита, нито може да се облагороди. Колкото и да се възпитава, въ края на краищата ще прояви естеството си.

Единъ англичанинъ намѣрилъ едно малко тигърче, нѣкъде въ Индия, и го взелъ съ себе си да го опитоми. Единъ день, увлеченъ въ мислитъ си, той задрѣмалъ. До краката му седѣлъ неговиятъ порасѣлъ вече, опитоменъ тигъръ, който непрекъснато ближелъ ржката му отъ благодарност. Обаче, кожата на ржката му се претрила отъ острия езикъ на животното и започнало да тече кръвъ. Миризмата на кръвта събудила дивия инстинктъ на животното, което се готвѣло да се хвърли върху господаря си. Слугата влѣзълъ въ стаята и го спасилъ отъ явна смъртъ. Нужно е ново възпитание, ново раждане на хората, за да се измени дивото естество на животното. Не работи ли съзнателно върху себе си, човѣкъ всѣкога се натѣква на нежелателни прояви на своето естество, които унищожаватъ доброто и красивото въ него. Често, при добро разположение на духа, въ ума на човѣка прониква нѣкаква отрицателна мисъл, която започва да го души и измъчва. Щомъ ви обхване едно отрицателно състояние, обърнете се мислено къмъ Христа, безъ да Му говорите, и Той ще измени състоянието ви. Свѣтлината ви посещава безъ да ѝ говорите. Достатъчно е да се отворите за нея, за да ви огрѣе и озари.

Казано е въ Писанието, че многото думи водятъ къмъ грѣхъ. Нѣкои религиозни мислятъ, че могатъ да

оправятъ работитѣ си само съ молитви. Не е така. Ако искашъ да оправишъ работитѣ си и да бждешъ здравъ, легни на топлата земя и отправи погледа си нагоре, отдето иде свѣтлината. Когато земята е студена, обърни гърба си къмъ слънцето, а погледа си къмъ земята. Много отъ свѣтскитѣ хора сж богати, учени и здрави, защото излагатъ гърба си на слънцето, да се ползватъ отъ неговата свѣтлина и топлина. Религиознитѣ, които мислятъ, че сж свързани съ Христа, не се пекатъ на слънце, загова постепенно обедняватъ. Законъ е: ако искашъ да бждешъ богатъ, ученъ и здравъ, изложи гърба си на слънцето. Така ще познаешъ Бога и Христа. Ако си гнѣвенъ, или мразишъ нѣкого, изложи гърба си на слънце, отправи погледа си къмъ земята, и тя ще отнеме отровата, която се вмъкнала въ кръвта ти. Слънцето и земята сж най-добритѣ лѣкари и учители на човѣка. Нѣкой иска Богъ да му говори. Преди да говори на хората, Той е говорилъ на земята — тѣхната майка. Красива и добра е вашата майка, но, като не я познавате, намирате, че е черна и груба. Черна и груба е земята, защото постоянно работи за своитѣ деца. Тя се грижи за малкитѣ тревници, за всички растения и дървета, за всички живи сжщества, които пълзятъ по нея. Не прави ли сжщото и майката? По цѣлъ день работи за децата си, да ги отхрани и отгледа. Ржцетѣ ѝ сж черни и груби, но тя вдига и слага мотиката, а дъщерята седи на сѣнка вкжщи съ бѣло лице и меки ржце, но, въ края на краищата, душата на майката става красива и благородна, а душата на дъщерята остава груба, необработена.

Често срѣщате културни хора, християни, съ гладки и меки лица и ржце, съ благочестивъ видъ, но външно, само по форма. Дѣлата имъ не сж благочестиви. Въ противоположностъ на тѣхъ срѣщашъ нѣкой грубъ селянинъ, съ обгорѣло лице, но благороденъ по душа. Той пийналъ повече, отколкото трѣбва, едва се държи на краката, но, като види нѣкой почтенъ човѣкъ, веднага се опомва и казва: Извини ме, братко, напихъ се като магаре. Съ това той иска да каже, че е направилъ нѣщо, което не е съгласно съ Божиитѣ закони. Въ сжщность, той не се е напилъ като магаре, защото магарето, освенъ чиста вода, нищо друго не пие. Ду-

митъ „напилъ се като магаре“ означаватъ едно отъ качества на магарето — неговата откровеностъ. Човѣкъ става откровенъ и готовъ да говори истината, само когато се напие. Когато е трезвъ, той мисли, увѣртва думитъ си, прецежда ги, прѣвъ той да плувне надъ водата, като масло.

„Както ме познава Отецъ, и азъ познавамъ Отца, и душата си полагамъ зарадъ овцетъ.“ Ще дойде день, когато всички хора ще познаятъ Отца си, ще бждатъ готови да говорятъ истината и ще положатъ живота си заради Неговитъ овце. Това значи отношение на синъ къмъ баща и на баща къмъ сина. Великъ е Господъ, защото прѣвъ е положилъ живота си за своитъ чада; грижилъ се е за тѣхъ и постоянно се грижи, безъ да имъ изисква нѣщо. Едно е задължението на хората къмъ своя Отецъ — да изпълняватъ волята Му. Ако не я изпълняватъ, Той не ги сжди, но търси причината за това и имъ помага. Той вижда човѣшкото безсилие и не го сжди, но го учи и възпитава.

По какво се отличаватъ човѣшкитъ прояви отъ Божественитъ? Първитъ сж лишени отъ истина и любовъ, а вторитъ сж проникнати съ истина и любовъ. Божественото излъчва свѣтлина и радостъ. Влѣзе ли въ човѣка, тази свѣтлина се изявява като интелигентностъ. Всичко въ свѣта се движи около свѣтлината. Тя е крайната целъ на Битието. Да се слѣе човѣкъ съ свѣтлината, която излиза отъ Бога, това е смисълътъ на живота. Малцина придобиватъ тази свѣтлина. Христосъ носѣше Божията свѣтлина въ себе си и я изяви като мъдростъ и знание. Той дойде между хората, да имъ покаже, какъ да живѣятъ, за да постигнатъ идеала на своята душа. Той мина презъ такива страдания, каквито никой човѣкъ досега не е позналъ. Хората сж минали и минаватъ различни страдания, голѣми и малки, но още не сж дошли до Христовитъ. Тази е причината, дето Христосъ стои надъ всички хора. Много пжти човѣкъ ще слиза на земята, докато придобие свѣтлината, която ще го заведе при Бога. Като се ражда и преражда и работи съзнателно върху себе си, човѣкъ вае своето лице, докато се представи предъ Бога като завършена, съвършена картина. Много недостатъци, необработени линии има върху човѣшкото лице, но той трѣбва да ра-

боти и да върви напредъ. Всѣки трѣбва да си каже: Азъ познавамъ Бога, както Той ме познава; азъ Го любя, както Той ме люби; азъ ще се пожертвувамъ за Него, както Той се жертвува за мене. Кажете ли си така, започнете да работите тихо и спокойно, безъ да се обезсърдчавате. Който бърза и желае въ скоро време да постигне нѣщо, той само се обезсърдчава. Бързитѣ работи не даватъ добри резултати.

Единъ младежъ отишълъ при единъ прочутъ германски професоръ по философия да му препоръча нѣкакъвъ кратъкъ курсъ — въ малко време да изучи философията. Професорътъ се замислилъ и му отговорилъ: Когато Богъ иска да създаде тиква, употребява само шестъ месеца; когато иска да създаде джбъ, нуждни Му сж десетки години. Ако искашъ да станешъ тиква, ще следвашъ шестмесеченъ курсъ по философия; ако искашъ да станешъ джбъ, ще се учишъ десетки години.

Следователно, ако искате да водите християнски животъ съ изискванията на тиквата, ще работите малко време върху себе си; ако живѣте съ изискванията на джба, ще работите съзнателно върху себе си десетки години; ако искате да се усъвършенствувате и пречистите като диаманта, ще работите още повече. Много работа се иска отъ човѣка, за да хармонизира ума, сърдцето и волята си. Погледътъ, движенията на човѣка трѣбва да бждатъ хармонични. Така той влияе на ближнитѣ си и ги повдига. Както хармоничнитѣ движения влияятъ върху хората и ги повдигатъ, така и дисхармоничнитѣ имъ въздействуватъ и понижаватъ настроението имъ. Бждете внимателни къмъ себе си и къмъ ближния си. Както слънчевата свѣтлина минава презъ прозорцитѣ на къщитѣ, така и Божествената свѣтлина трѣбва да прониква презъ очитѣ на човѣка, да освѣтява пжтя му. Достатъчно е една свѣщъ да свѣти на пжтя ви, за да разберете накжде отивате. Свѣтлината е жива проповѣдь, отъ която всички се нуждаятъ. — Защо трѣбва да се проповѣдва на хората? — Това е необходимостъ и за този, който проповѣдва, и за онзи, на когото проповѣдватъ. — Защо майката трѣбва да ражда? — Това е необходимостъ и за нея, и за ближнитѣ ѝ. Това е толкова необходимо, колкото е необходимо на човѣка да иде, да пие, да диша, да мисли, да чувствува и да дей-

ствува. Да проповѣдвашъ на хората, това значи, да дадешъ възможностъ на Бога да се прояви, като свѣтлина и топлина, да освѣти пѣтя на хората и да ги стопли. — Не може ли безъ проповѣди? — Не може. По много начини се проповѣдва на хората: чрезъ говорене и мѣлчание, чрезъ свѣтлината, топлината и въздуха. Често природата е тиха, мѣлчалива, но човѣкъ възприема нейнитѣ вибрации безъ никакво противоречие и смущение. Свѣтълъ умъ е нуженъ на човѣка, за да възприема любовта безъ омраза, истината безъ лъжа, мъдростта безъ глупостъ. Това значи, да познае човѣкъ своя Отецъ и да каже като Христа: „Както ме Отецъ познава, така и азъ Го познавамъ и съмъ готовъ да се жертвѣя за Неговитѣ овце“.

Какво представятъ овцетѣ, за които говори Христосъ? Тѣ сж Божествени души, които минаватъ презъ процесъ на развитие. Тѣ се сравняватъ съ овцетѣ, а не съ козитѣ, понеже първитѣ сж кротки и незлобиви, готови на доброволна жертва. Всички животни, растения, насѣкоми, пеперуди сж символъ на нѣщо Божествено. Напримѣръ, пеперудата, съ своитѣ красиви цвѣтове и шарки, представя нѣщо Божествено. Богъ и чрезъ нея говори. Жива е природата. Богъ говори чрезъ нея и поучава хората. Вижте, какъ и съ какво се храни пеперудата. Тя смучи сладкъ сокъ отъ цвѣтята и показва на хората по-чистъ начинъ на хранене отъ този, по който днесъ тѣ се хранятъ. Който иска да се запази отъ погрѣшки и прѣстѣпления, нека изучава живота на пеперудитѣ. Изучавайте цвѣтоветѣ, шаркитѣ имъ, съ които сж напѣстрени, за да разберете великата философия, която се крие въ тѣхъ. Велика е книгата на живота, великъ е нейниятъ езикъ. Всѣка тревица, всѣка бубулечица е буква на този езикъ. Съчетавайте буквитѣ на природата въ срички, сричкитѣ — въ думи, думитѣ — въ цѣли изречения, за да съставите великитѣ мисли на живота. Поставете любовта и истината за основа на вѣчния животъ, а мъдростта — за украса! Само така ще познаете Отца си и ще положите живота си за Неговитѣ овце. Само така ще възприемете и приложите Христовото учение, ехото на което се носи въ цѣлата природа и я оживява и одухотворява.

Желяя ви да познаете Бога и Христа и да се радвате на свѣтлото бждеще, което ви очаква.

- 1. Беседа, държана отъ Учителя
на 12 януарий, 1919 г. София.**

Голѣмата вѣра

„Голѣма е твоята вѣра.“*)

Единъ отъ важнитѣ стихове въ прочетената глава е за вѣрата. Христосъ се обръща къмъ една жена хананейка и казва: „Жено, голѣма е твоята вѣра!“ Вѣрата, за която говори Христосъ, представя великъ, не обятенъ свѣтъ. За мнозина вѣрата е толкова разбрана, колкото думитѣ Богъ Отецъ, Богъ Синъ и Богъ Духъ. И тѣзи думи сж дотолкова разбрани за човѣка, доколкото той самъ съзнава положението, въ което се намира. Който знае, какво значи начало на нѣщата, той разбира думитѣ Богъ Отецъ. Който разбира дветѣ противоположни начала въ свѣта — духътъ и материята, той знае смисъла на думитѣ Богъ Духъ. Който разбира отношенията на сина къмъ бащата, той знае, какво означаватъ думитѣ Синъ Божи. Когато се говори за проявитѣ на Сина къмъ хората, разбираме значението на думитѣ Синъ Човѣчески. И най-после, когато се говори за връзка между проявитѣ на Сина къмъ човѣшкия разумъ, разбираме понятието разумна свѣтлина.

„Жено, голѣма е твоята вѣра!“ Значи, има и малка вѣра. Голѣмата и малката вѣра представятъ два полюса на човѣшкия умъ. И голѣмата, и малката вѣра сж потрѣбни въ живота — споредъ случая. Това сж контрасти, безъ които не може. Тѣ сжществуватъ и въ природата. Навсѣкжде ще видите голѣми и малки планини, голѣми и малки рѣки, морета и езера, голѣми и малки градове, държави и т. н. За да каже Христосъ на жената, че вѣрата ѝ е голѣма, това показва, че Той я подложилъ на изпитание. — Защо трѣбваше да я изпитва? — За да разбере, дали може да се излѣкува дъщеря ѝ.

*) Матей 15:28.

Ако нѣкой купи много земя и започне да я обработва, първиятъ въпросъ, който ще му задамъ, ще бжде, има ли вода на разположение и какво количество. За много земя е нужна много вода. Ако водата е малко, по-добре да не се заема съ обработването на земята. Вѣрата представя особенъ родъ енергии въ човѣшкия животъ. Колкото по-голъма е вѣрата на човѣка, толкова по-енергиченъ е той и толкова по-голъма работа може да свърши. Христосъ зададе на жената нѣколко въпроси и, следъ като тя отговори разумно на всички въпроси, Той ѝ каза: „Не е добро да вземе нѣкой хлѣба отъ децата и да го хвърли на псетата.“ А тя рече: „Ей, Господи, но и псетата ядатъ отъ трошиците, що падатъ отъ трапезата на господаритѣ имъ.“ Тогава Христосъ ѝ каза: „Жено, голѣма е твоята вѣра. Да бжде споредъ вѣрата ти!“

Разчитайте на онази жена или на онзи мъжъ, които обръщатъ внимание на малкитѣ нѣща. Който не обръща внимание на малкитѣ величини, е разсипникъ — отъ него нищо добро не се очаква. Малкитѣ величини водятъ къмъ голѣмитѣ, които могатъ да се използватъ за добро на всички хора. Правилно е да се върви отъ малкото къмъ голѣмото, а не обратно. Това показва, че и въ живота, и въ природата сѣществуватъ известна последователностъ. Затова се казва, че и въ прилагането на Божиитѣ закони сѣществуватъ тази последователностъ. Ако лѣкувате нѣкого по Божественъ начинъ, ще прилагате такива методи, които отговарятъ на неговия организъмъ, т. е. между методитѣ, които прилагате, и неговитѣ енергии, да има известно съответствие. При това, ще започвате отъ слабитѣ методи и постепенно ще вървите къмъ силнитѣ. При лѣкуването по Божественъ начинъ принципътъ е единъ и сѣщъ, но методитѣ сж различни. Какъвъ методъ ще се приложи къмъ даденъ човѣкъ, това зависи отъ степенъта на неговото развитие. Нѣкои се лѣкуватъ съ лѣкарства, съ вода, съ баене, а други — съ вѣра.

Коя е причината за болеститѣ? — Отслабването на жизнената енергия въ човѣка, при което тя се превръща въ потенциална или пасивна. Следователно, лѣкуването на болния има предъ видъ превръщането на потенциалната енергия въ кинетическа. Това се постига чрезъ различни лѣкарства или действия, които възбуж-

датъ пасивната енергия. Понѣкога българитѣ лѣкуватъ трескавия, като го заливатъ съ студена вода. По този начинъ тѣ произвеждатъ силна реакция въ организма и, ако пасивната енергия се превърне въ активна, болниятъ оздравява. Не стане ли това, той не може да оздравѣе. Както и да се лѣкува болниятъ, важно е да съществува известна връзка между него и Бога. Хананейката, която молѣше Христа да помогне на болната ѝ дъщеря, се нуждаеше отъ тази връзка. Въ лицето на Христа, тя видѣ човѣка, който направи връзката между нейната душа и Бога, и дъщеря ѝ оздравѣ въ сѣщия часъ. Понѣкога човѣкъ самъ прави тази връзка, а понѣкога се нуждае отъ чужда помощъ. Както хирургътъ превързва и намѣства счупения кракъ на болния, така и Христосъ е съединителна връзка между човѣшката душа и Бога. Който не може да направи тази връзка, дълго ще обикаля болния, безъ да му помогне.

Защо страдатъ хората? — Защото коститѣ имъ сж измѣстени. Азъ взимамъ думитѣ „измѣстени кости“ въ смисълъ на размѣстени мисли, желанія и постѣпки. Може да си добъръ, искренъ, но пакъ страдашъ отъ размѣстване на мислитѣ и чувствата — Защо? — Защото започвашъ работитѣ си не навреме и безъ нужното разбиране. Въ края на краищата, като се намѣришъ въ затруднение, казвашъ : Господъ е всесилень, всичко може да направи. — Той може да направи всичко, но по своя умъ и разбиране, а не по твоя. Хората грѣшатъ, като мислятъ, че Богъ ще ги научи, какъ да постѣпватъ, безъ да разсждаватъ сами върху постѣпкитѣ си. Тѣ се обръщатъ къмъ Бога, само когато иматъ нужда, безъ да се запитватъ, разположенъ ли е Богъ да имъ отговори. Всѣко нѣщо трѣбва да става на своето време. Жената хананейка схвана този моментъ и го използва. Когато Христосъ ѝ каза, че не може да вземе хлѣба отъ децата и да го даде на псетата, тя веднага съобрази, какъ да отговори. — Кои сж псетата? — Хората, които мислятъ само за ядене и пиене. Хананейката бѣше скромна жена. Тя дойде при Христа да вземе само излишъка отъ трапезата на господаритѣ, безъ да посегне на тѣхния дѣлъ. Тя съзнаваше, че има право да живѣе и да се ползува отъ богатата на живота, макаръ тѣ да падатъ отъ трапезата на господаритѣ. Христосъ се почуди

на тази вѣра и отговори: „Жено, голѣма е твоята вѣра!“ Отъ този моментъ животътъ на хананейката се измѣни, и Христосъ рече: „Да бжде споредъ вѣрата ти! И оздравѣ дъщеря ѝ отъ онзи часъ“. Този превратъ въ живота на човѣка наричаме „придобиване на вътрешенъ, Божественъ миръ“. Когато болниятъ оздравѣе, въ душата му настава миръ и спокойствие. Ще кажете, че познавате това състояние, т. е. разбирате всичко, което ви се говори. Възможно е и това, но между разбиранията на всички живи същества има разлика. И най-дребнитѣ животни иматъ свои разбирания, но тѣхнитѣ разбирания се различаватъ коренно отъ човѣшкитѣ, а човѣшкитѣ — отъ ангелскитѣ и т. н. Въ известно отношение едно животно има по-правилно разбиране отъ човѣка, но въ повечето случаи разбиранията на човѣка сж по-високи и по-правилни отъ тѣзи на животнитѣ. Изучавайте качествата и проявитѣ на животнитѣ и подражавайте на доброто въ тѣхъ. Вижте, какъ овцетѣ се подчиняватъ на своя пастиръ. Не трѣбва ли и хората да се подчиняватъ така на своя Отецъ? Вижте, какъ копринената буба се смалява постепенно, докато се завие въ пашкулъ и прекарва въ сънь известно време, докато се превърне на пеперуда и литне въ широкия свѣтъ. Не трѣбва ли и човѣкъ да научи изкуството да се смалява и увеличава, когато условията му диктуватъ едното или другото положение.

Като слушатъ да се говори така, мнозина ще възразятъ, че човѣкъ е свободно, мислещо същество, независимо отъ условията. Наистина, човѣкъ е мислещо същество, но той е господаръ на условията, само когато мисли, чувства и действа правилно. Иначе, той е робъ и слуга на условията. Правата мисль, правото чувство и правото действие иматъ отношение къмъ Божественото начало. Така постъпи жената хананейка. Тя започна съ малкото и придоби голѣмото. Много отъ сегашнитѣ хора започватъ съ голѣми желания, искатъ да блеснатъ въ свѣта, всички да говорятъ за тѣхъ. Чувате нѣкой да казва: Ще направя едно угощение на близкитѣ си, че всички да останатъ очудени. После мога да постя цѣла седмица, но поне веднѣжъ да се проявя. Това значи, да започнешъ добре, а да свършишъ зле. Така сж започвали много хора, много народи, но, въ края на краищата, всички сж завършили зле и оставали сами, разочаровани.

Както и да започнешъ, добре, или зле, все ще научишъ нѣщо. Природата използува всичко и най-после превръща злото въ добро. Понеже всички хора не сж на еднаква степенъ на развитие, и постѣпките имъ сж различни. Понеже човѣкъ е свободенъ въ своитѣ действия, погрѣшките въ живота му идатъ като естествено послѣствие на неговата свобода. Обаче, едно се иска отъ него: изправяне на погрѣшките.

Кой изправя погрѣшките си? — Смирениятъ. Едно отъ качества на жената хананейка бѣше смирението. Всѣки човѣкъ трѣбва да придобие смирение. Безъ него нищо не се постига. И млади, и стари, всички трѣбва да се смиратъ. Едни се смиряватъ доброволно, а други — насила. Умниятъ предвижда злото и го избѣгва, а глупавиятъ не може да го предвиди и се натѣква на него. Умниятъ се смирява доброволно, а глупавиятъ — по неволя. Като го принудятъ да се смири, той казва: Нѣма какво да се прави, трѣбва да се подчиня. Не може ли да се живѣе безъ смирение? — Не може. Поне единъ пътъ въ живота си трѣбва да се смиришъ. Смирениятъ търси причината за неуспѣхитѣ и нещастията си въ себе си, а не отвънъ. Така той усилюва смирението си и става вътрешно силенъ и богатъ. Истински човѣкъ е онзи, който увеличава дарбитѣ и способноститѣ си. Той работи върху себе си съзнателно и не се заблуждава. Той не си въобразява, че вѣрата му е голѣма. Той не си въобразява, че светостѣта му е голѣма. Нѣкои родители мислятъ, че децата имъ сж гениални, всичко разбиратъ. Човѣкъ може да разбира нѣщата, безъ да е гениаленъ. Гениятъ е напредналъ духъ, който е завършилъ развитието си на земята. Докато живѣешъ на земята, не можешъ да бждешъ гениаленъ. Ще се приближавашъ до гения, безъ да си истински гений. Затова е казано въ Писанието, че никой ученикъ не е по-горенъ отъ учителя си. Достатъчно е на ученика да бжде като учителя си. Докато ученикътъ стигне учителя си, последниятъ вече го е надминалъ. Нѣкой християнинъ си въобразява, че има голѣма вѣра, много знания, но разболѣ ли се детето му, той се отчайва, плаче, страда — не може да му помогне. Нали имашъ вѣра, знание, защо се отчайвашъ? Силата на човѣка се познава въ изпитанията. — Ще умре детето ми, а то трѣбва да живѣе.

— Ако е нужно да живѣе, ще живѣе; ако преждевременно умре, бжди доволенъ, че е свършило нѣкаква работа на земята и следъ време ще дойде пакъ между васъ, да продължи работата си. — Вѣрно ли е това? — Ако си вѣрвашъ, самъ ще проверишъ това; ако не вѣрвашъ, ще се мжчишъ, безъ да се домогнешъ до истината. Смъртъта не подразбира свършване на живота. Раждашъ се, значи, мобилизиратъ тг; умирашъ — демобилизиратъ те; събличашъ военнитѣ дрехи и обличашъ онѣзи, съ които си дошълъ на земята. Мобилизираниятъ е ограниченъ човѣкъ, а демобилизираниятъ е свободенъ като пеперуда.

Какво представя генералтъ, който дава заповѣди на редовнитѣ войници и на мобилизиранитѣ? — Учителъ. Той имъ предава различни лекции по военното изкуство и дисциплина, а тѣ слушатъ и се съгласяватъ съ всичко, което имъ се говори. Генералтъ говори, а тѣ потвърждаватъ: Тѣй вѣрно, господинъ генералъ! Дали всѣкога разбиранията имъ сж съгласни съ тѣзи на генерала, това е другъ въпросъ. Важно е, че военната дисциплина изисква редъ, порядъкъ и пълно съгласие между войницитѣ. Това предаване е подобно на забиване гвоздеи въ дъската. Майсторътъ забива гвоздеа, а последниятъ казва: Тѣй вѣрно, господинъ генералъ! Като свърши работата си, майсторътъ казва: Свършихъ една добра работа. — За тебе е добре, но за гвоздеа и за дъската не е добре. И еврейтъ мислѣха, че вършатъ добра работа, като забиваха гвоздеи въ ржцетѣ и краката на Христа, но последствията отъ цѣлата тази работа не излѣзоха добри за еврейския народъ. Въ човѣшкия умъ се явяватъ отрицателни мисли, които забиватъ ржцетѣ и краката на своя Богъ. Има мисли и чувства на съблазнь, на безвѣрие, които свързватъ Бога въ човѣка, докато най-после Го разпънатъ. Всички отрицателни мисли и чувства въ човѣшкия животъ трѣбва да се премахнатъ, защото никой не се нуждае отъ дървени или каменни кръстове. Свѣтътъ се нуждае отъ мислещи същества, отъ живи кръстове, безъ никакви гвоздеи. Съвременнитѣ религии сж пълни съ кръстове, забити съ гвоздеи. Бждещата религия ще се отличава съ живи кръстове, безъ никакви гвоздеи.

„Жено, голѣма е твоята вѣра!“ Какво отношение има вѣрата на тази жена къмъ васъ? Оттукъ се вижда, че силната вѣра лѣкува. Всѣки човѣкъ има въ себе си три болни дъщери — тѣлото, умътъ и сърдцето. Тритѣ дъщери иматъ три майки, но само една отъ тѣхъ потърси Господа и Го намѣри, затова дъщеря ѝ оздравѣ. Тя вѣрваше въ Бога, и вѣрата ѝ бѣше голѣма. Велико нѣщо е вѣрата. Споредъ нѣкои вѣрата е резултатъ на добро разположение. Не е така. И животнитѣ иматъ добро разположение, играятъ си весело, скачатъ, но не може да се говори за вѣра въ тѣхъ. Колкото по-добъръ и разуменъ животъ води човѣкъ, толкова повече се усилва вѣрата му. Лошиятъ и неразуменъ животъ става причина за отслабване на вѣрата. Понеже вѣрата има отношение къмъ ума, затова силата на вѣрата зависи отъ свѣтлината и чистотата на човѣшкия умъ. Нѣма ли тѣзи качества, умътъ става причина за заблужденията на сърдцето. На какво се дължи голѣмата вѣра на хананейката? — На познаването ѝ на Бога и на Христа. Така тя почувствувала вътрешната сила на Христа и на нея уповала. Вътрешно тя познала Христа, като Синъ Божи, и смѣло поискала отъ Него това, което би поискала отъ Бога. Тя разбираше стиха, дето Христосъ казва за себе си: „Азъ и Отецъ ми едно сме.“

Казано е въ Писанието: „Както Отецъ има животъ въ себе си, така е далъ и на Сина си животъ. Както Отецъ има сила да възкресява, и Синътъ има сѣщата сила.“ Коя е причината за това? — Връзката на Христа съ Бога. Който обича ближния си или себе си повече отъ Бога, той всѣкога ще изневѣри на любовта си. Момъкъ, който обича една мома повече отъ Бога, всѣкога може да ѝ изневѣри. Като обикне втора, и на нея ще изневѣри. Всѣки търси нѣщо вѣнъ отъ себе си и, като го намѣри, не се задоволява. Търси Бога въ себе си, свѣржи се съ Него, за да бждешъ всѣкога доволенъ и вѣренъ на себе си и на своя ближень. Ето защо, всѣки трѣбва да си каже: „Азъ познавамъ живия Богъ, Който е въ мене, и изпълнявамъ волята Му.“ Богъ, Който живѣе въ човѣка, живѣе въ всички сѣщества, въ цѣлата природа. Проявитъ на този Богъ наричаме Синъ Божи. Сегашнитѣ хора не издържатъ въ отношенията си; тѣ се раздѣлятъ и разочароваватъ едни отъ други, защото

не разбиратъ законитѣ на вътрешния животъ. Както външниятъ, така и вътрешниятъ животъ си иматъ свои закони и нужди. Веднѣжъ се облѣкълъ въ плътъ, човѣкъ не може да се отрече отъ нея. Той може да ѝ стане господарь и да не задоволява всичкитѣ ѝ желанія, но нѣма право да я унищожавя. Плътта е форма, въ която сж поставени душата и духътъ, да изучаватъ живота. Коренитѣ на живота сж въ плътта, а клонетѣ — въ духа. Понеже коренитѣ се стремятъ надолу, къмъ центъра на земята, а клонетѣ — нагоре, къмъ слънцето, затова духътъ и плътта се движатъ въ две противоположни посоки и се противятъ единъ на другъ. Благодарение на противодействието, между плътта и духа се ражда живота. Така, именно, плътта и духътъ извършватъ велика работа. Следователно, за да има равновесие въ човѣшкия животъ, плътта трѣбва да върви надолу, а духътъ — нагоре. Мнозина искатъ да унищожатъ плътта, да се отрекатъ отъ нея. Това е невъзможно. Докато е на земята, човѣкъ се нуждае отъ плътъ. Той не е нито ангелъ, нито светия, не разполага съ тѣхнитѣ знания. Само ангелитѣ и светиитѣ могатъ да живѣятъ безъ плътъ, но, когато сж на небето. Слѣзатъ ли на земята, и тѣ се обличатъ въ плътъ. Всички животни, всички хора сж облѣчени въ форми, които отговарятъ на тѣхното развитие. Въ този смисълъ, всѣка форма изпълнява известна служба. И най-малкото сжщество, което изпълнява службата си, както трѣбва, отива нагоре, къмъ клонетѣ. И обратно, ако човѣкъ не изпълнява волята Божия, той е въ положение на корени, които се забиватъ дълбоко въ земята. Следователно, не е важно, каква служба изпълнява човѣкъ, а какъ я изпълнява.

Съвременнитѣ християни говорятъ за любовта на Христа, но прилагатъ старитѣ методи въ живота си. Тѣ започватъ добре, а свършватъ зле. Въ това отношение тѣ приличатъ на влюбенитѣ моми и момци. Докато не сж женени, и родителитѣ имъ работятъ за тѣхъ, отношенията имъ сж правилни. Тѣ сж внимателни, нѣжни единъ къмъ другъ, пишатъ си любовни писма, обаче, щомъ се оженятъ, всичко се разваля. — Защо? — Защото тежеститѣ на живота падатъ върху тѣхъ. Момъкътъ мисли, че се излѣгалъ, момата — сжщо, а въ края на краищата, вината е и въ двама-

та. Тѣ сж мислили само за удоволствие, а не и за съзнателна, разумна работа. Който иска да се удоволствува, плаща скжпо. Тази мисль Христосъ изразилъ чрезъ стиха: „Не мога да взема хлѣба отъ децата и да го дамъ на псетата.“ Азъ превеждамъ думитѣ на Христа по следния начинъ: Не съмъ дошълъ за хора, които искатъ само да се удоволствуватъ. Жената хананейка отговори на Христа: „И азъ искамъ да влѣза въ добрия пжтъ, който показвашъ на хората.“ Христосъ каза: „Жено, голѣма е твоята вѣра! Нека бжде споредъ вѣрата ти.“ Отъ този часъ дъщерята на хананейката оздравѣ, и тя получи Божията благодать.

Всички хора — учени, философи, музиканти, художници, писатели, иматъ известни стремежи и идеали, които всѣки постига споредъ степенъта на своята вѣра. Какъвъ ще стане човѣкъ, това зависи отъ неговата вѣра. Нѣкой става богатъ, ученъ, философъ или музикантъ, понеже вѣрвалъ, че може да стане такъвъ. Забелязано е, че великитѣ хора сж вѣрващи. Тѣ вѣрвали въ постигането на своитѣ идеали и станали силни и велики хора. Който има разумна вѣра, преодолява всички мжноти и препятствия въ живота си. Христосъ показва на хората начина, по който могатъ да се справятъ съ мжнотиитѣ си. Първото условие за това е чистъ животъ, изпълненъ съ любовъ. Истинскиятъ християнинъ се отличава съ мораленъ устой. Той е смиренъ, любещъ и чистъ. Който не е придобилъ тѣзи качества, и християнинъ да стане, ще се проявява такъвъ, какъвто е билъ първоначално: ако е билъ нервнъ, нервнъ ще си остане; ако е билъ щедъръ, такъвъ ще си остане. Голѣми усилия трѣбва да прави човѣкъ върху себе си, за да превърне отрицателнитѣ си качества въ положителни и да усили положителнитѣ. Бубата не може въ единъ день да стане пеперуда. За това сж нуждни около 40 дня. Ако на бубата, която живѣе толкова кратко време, сж нуждни 40 дня за превръщането ѝ въ пеперуда, колко повече работа и време сж нуждни на човѣка, за да мине отъ състояние на буба въ пеперуда. Както животнитѣ, така и хората се развиватъ бавно, постепенно, като следватъ законитѣ на еволюцията. Всѣка форма представя нота на Божествената гама на живота. Нотата може да бжде цѣла, половина, четвъртина, осми-

на и т. н. Тя има свой тонъ и опредѣлена стойностъ. Хората си мислятъ, че знаятъ азбуката на своя езикъ, както и седемтъ музикални тона, но като започнатъ да си служатъ съ тѣхъ, нито говорятъ имъ е говоръ, нито пѣсеньта — пѣсень. Малко хора говорятъ и пѣятъ, както трѣбва.

Нѣкой говори за любовъ, а сърдцето му е празно. Говори за истината, безъ да я познава. Говори за любовъ къмъ Бога, а не е готовъ за никаква жертва. Който не може да се жертвува, не обича Господа. Следъ всичко това, той се чуди, защо хората не го разбиратъ и работитѣ му не вървятъ добре. Човѣкъ трѣбва да разбере, че Божествениятъ животъ работи въ него, и да знае, че всѣко благо е дадено не само за него, но и за ближнитѣ му. Всѣки има право да се ползува отъ богатата на живота за своето развитие. Мжжътъ, жената, децата сж условия, дадени на човѣка, за да мисли, да работи за своето развитие, а не само за използване едни-други. — Какъ да се освободимъ отъ страданията? — Не избѣгвайте страданията, но се учете отъ тѣхъ. Всѣко страдание е музикаленъ тонъ, който трѣбва да бжде чистъ, ясенъ и мекъ. Той трѣбва да бжде въ хармония съ тона на радостта. Само така животътъ ще се развива правилно. Както въ музиката тоноветѣ трѣбва да си хармониратъ, за да образуватъ правилненъ акордъ, така и тонътъ на страданието трѣбва постепенно да се повдига, докато внесе хармония въ живота и се превърне въ радостъ. Следователно, страданието представя понижаване тоноветѣ на човѣшкия животъ, а радостта — повишаване на сжщитѣ тонове.

Христосъ казва: „Жено, голѣма е твоята вѣра!“ Това значи: Жено, ти пѣешъ правилно, въ хармония съ твоята дъщеря, поради което тя ще оздравѣе. Майката може да излѣкува дъщеря си, а бащата — сина си, ако сж въ хармония помежду си. Ако майката грѣши, дъщерята страда; ако бащата грѣши, синътъ страда. За да не страдатъ децата, родителитѣ трѣбва да живѣятъ добре. Когато дъщерята заболѣе, майката трѣбва да се бори съ смъртта като тигрица, за да я спаси. Иначе, и майката, и дъщерята спиратъ развитието си. Обаче, има случаи, когато смъртта на децата носи известно благословение за родителитѣ, но това вече не е смъртъ, а преселване.

Страшна е смъртта, когато иде преждевременно и лишава човъка от възможността да реализира своите идеали. — Какъ може човъкъ да се спаси отъ смъртта? — Като живѣе въ пълна хармония съ Бога. Това значи, да пази връзката си съ Бога, направена още въ началото на своя животъ. Затова се казва: Не кжсай връзката си съ Бога. Не кжсай връзката и на ближния си съ Бога. Ако не можешъ да я усилишъ, поне не я кжсай. Като не разбиратъ законитъ на живота, хората кжсатъ едни-други нишкитъ на живота си и после страдатъ. Тѣ кжсатъ нишкитъ си, защото вѣрата и свѣтлината имъ сж слаби. Много пжти тѣ ще се раждатъ и прераждатъ, докато завършатъ работата си на земята, т. е. докато свържатъ нишкитъ, които сж кжсали.

Съвременнитъ хора се спѣватъ едни-други въ живота си, защото се състезаватъ. Всѣки иска да бжде пръвъ. Свѣтскиятъ човъкъ иска да заеме първо мѣсто въ обществото, а религиозниятъ — да бжде близо до Бога. И едното, и другото е невъзможно. Каквото мѣсто и да заемашъ въ обществото, все ще има единъ човъкъ, който да стои по-горе отъ тебе. Що се отнася до близость къмъ Бога, това е относително понятие. Богъ е слънцето на живота, но отъ човъка зависи да бжде близо или далечъ отъ Него. Ако си въ хармония съ Бога, ще бждешъ близо до Него. Ако скжсашъ връзката си, ти самъ се отдалечаваши отъ Него. За духовния свѣтъ нѣма мѣсто, пространство и време. Това сж величини, които иматъ отношение къмъ материалния свѣтъ. Можешъ да бждешъ близо до Бога по духъ, а не по плтъ. Физическиятъ свѣтъ е ограниченъ, а духовниятъ е безграниченъ. Затова казваме: двама души на единъ столъ едновременно не могатъ да седатъ, въ една кесия не могатъ да бъркатъ, едни обуца не могатъ да носятъ и т. н. Докато е на земята, човъкъ трѣбва да разбира физическитъ закони и да се съобразява съ тѣхъ. Първоначално хората сж ходѣли безъ обуца, но следъ грѣхопадането климатическитъ условия се измѣнили, станало е по-студено и се явила нужда отъ обувки. Днесъ птичкитъ не се борятъ за обувки, като хората — Защо се биятъ и каратъ хората помежду си? — Защото вѣрата имъ е отслабнала. Докато мжжътъ е богатъ, жената вѣрва въ него; щомъ той изгуби богатството си, и вѣрата на жената изчезва. Докато

мжътъ е здравъ и заема високо положение, жената вѣрва въ него; щомъ изгуби здравето и положението си, тя се обезвѣрява. Това не е вѣра, за каквато Христосъ говори. Ето защо, нѣкои предпочитатъ да посветятъ живота си за изследване и изучаване на пеперудитъ и на сѣкомитъ, отколкото да се занимаватъ съ подобнитъ си, отъ които често се излагатъ на разочарования и огорчения.

Христосъ каза на хананейката: „Жено, голѣма е твоята вѣра!“ Тази жена се смири и пожела да изправи погрѣшкитъ си, за което получи Божията благодать. Мнозина не виждатъ погрѣшкитъ си, не искатъ да ги признаятъ и, ако нѣкой имъ ги изнесе, тѣ търсятъ начинъ да се извинятъ. Това не е Божествено. Единъ е Божествениятъ законъ, и всички трѣбва да го изпълняватъ. Не всички хора изпълняватъ този законъ еднакво, защото не сж на еднаква степенъ на развитие. У нѣкои сърдцето взима надмощие, у други — умътъ, а у трети — волята. — Защо не се организиратъ всички хора, да се развиватъ еднакво? — Това е невъзможно. Нали има редъ обществени организации? Всички организирани хора на еднаква степенъ на развитие ли сж? Следователно, истинското организиране става отвѣтре-навънъ и отвънъ-навѣтре, но отъ Духа. Това значи усиление на вѣрата. При такова организиране никой никого не може да изнасили. Въ човѣшкитъ организации има взаимопомощъ, но има и изнудване. Въ Божественитъ организации има взаимопомощъ безъ никакво изнудване. Тукъ излишѣкътъ се раздава безъ задържане отъ когото и да е. Всѣки има право да се ползува отъ излишѣка на богатата, т. е. отъ тѣхнитъ лихви, но въ никой случай нѣма право да нарушава основния капиталъ или майката на дадено благо. Майката остава за основа на бѣдещия градежъ. Давай отъ излишѣка си, безъ да знаятъ другитъ за това. Ти, който се ползувашъ отъ благого на ближния си, благодари за полученото и не изисквай повече, отколкото ти е дадено. Ако отидешъ нѣкъде на гости, не стой повече отъ три деня безъ работа; на четвъртия день вземи участие въ общата работа, за да покажешъ, че си близъкъ въ този домъ. Не изнудвай близкитъ си, нито изпитвай търпението имъ. Само Богъ и Христосъ иматъ право да изпитватъ хората. Христосъ изпита търпението на ученицитъ си чрезъ хананейката. Тѣ искаха отъ Хри-

ста, или да ѝ помогне, или да я прати да си отиде — нѣмаха търпение да дочакатъ края.

„Голѣма е твоята вѣра“. Нека всѣки си зададе въпроса: Голѣма ли е вѣрата ми, за да поливамъ градината си? — Коя е тази градина? — Човѣшкото сърдце. Мнозина мислятъ, че разбиратъ човѣшкото сърдце. Тѣ го разбиратъ дотолкова, доколкото да си причиняватъ страдания. И кокошкитѣ се разбиратъ, но дайте имъ храна, да видете, какъ се кълватъ. Така правятъ и воловетѣ. Като ги храните, тѣ се мушкатъ, завиждатъ си и се страхуватъ, да не би единиятъ да хапне повече отъ другия. Когато хората очакватъ на васъ, двайте храна на всѣки поотдѣлно, да нѣма кълване и мушкане между тѣхъ. Сипвайте на всѣкиго ядене въ отдѣлна чиния. Ако всѣки самъ си сипва, опредѣлете, по колко лъжици да си вземе. Вземе ли повече, отколкото е опредѣлено, последнитѣ ще останатъ безъ ядене. За да познаете човѣка, наблюдавайте го, какъ се храни и какъ постѣпва съ близкитѣ си презъ време на ядене. Какъвто е човѣкъ на трапезата, когато се храни, такъвъ е и въ обществото. Божествениятъ животъ, въ който сме призвани, не е животъ на кълване, на мушкане, нито на кжсане на нишки. Вмѣсто да кълвешъ, да мушкашъ, да кжсашъ нишкитѣ, а съ това да прекжсвашъ благороднитѣ пориви на своята душа, както и на своя ближень, изпращай добритѣ си мисли и помагай. Всѣки има излишна енергия, която трѣбва да се впрегне на работа. Ако сте готови да давате отъ своя излишѣкъ, можете да помагате на окржжаващитѣ. Излишната енергия представя превръзка за счупения кракъ или ржка на вашия ближень. Когато нѣкой иска да му помогнете, това подразбира даване отъ излишната енергия. Лѣкарътъ ще превърже болния, ще намѣсти счупения му кракъ, но неговиятъ ближень трѣбва да е готовъ да му даде отъ излишната си енергия, т. е. отъ своитѣ материали за превръзване. Който е готовъ да дава отъ своята излишна енергия, той може да прави чудеса.

Какво се разбира подъ думата „чудеса“? — Чудесата не сж нѣща произволни. Тѣ почиватъ на разумни закони, чрезъ които Богъ се проявява. Следователно, когато се обърнете къмъ Бога за помощъ, не се питайте, дали ще ви помогне или не, но дайте Му само

превръзки и масло. Той ще намѣсти крака, ще го намаже и ще го превърже. Следъ нѣколко дѣня ще видите резултата и така ще опитате Бога. Ако всичкитѣ опити на човѣка при лѣкуване на близкитѣ му излѣзатъ сполучливи, трѣбва ли да се съмнявате въ него? Това е наука, изкуство, което всѣки може да приложи въ живота си. Ако страдате или сте болни, приложете вѣрата си. Колкото по-голѣма е вѣрата ви, толкова по-добри резултати ще имате. Ако вѣрата ви е голѣма, лесно ще се справите съ отрицателнитѣ чувства въ себе си, напр., съ омразата, завистѣта и др. Голѣма сила се иска отъ човѣка, за да се справи съ злото въ себе си. Единъ начинъ познавамъ за това: Изпълнение на Божията воля. Единъ Учителъ познавамъ въ свѣта: Богъ. Който следва Божия пѣтъ, той всѣкога изпълнява волята Му. — Кого да слушаме? — Себе си ще слушате, защото тамъ е Богъ. Мнозина не успѣватъ въ живота си, защото слушатъ много учители. Ще слушате само онзи учителъ, който изпълнява Божията воля. Той работи добре, и работата му има резултати. Така работи всѣки човѣкъ, който е свързанъ съ Бога. И обучарѣтъ, който работи съ любовъ, прави хубави обувки и задоволява клиентитѣ си. Той може да не е свършилъ висока наука, но има любовъ въ себе си. Почитайте и уважавайте всѣкиго, заради Божественото, което се крие въ него. То може да е малка искрица, но съ време тя ще се увеличи, ще стане голѣмъ огънь. Всѣки може да помогне за раздухването на тази искрица. Това значи, хората да си помагатъ и да се разбиратъ. Така се разбиратъ музикантитѣ въ единъ оркестъръ. Публиката седи, слуша и ржкоплѣска. И вие, като мои слушатели, представяте музиканти на великия житейски оркестъръ. Вие свирите, ангелитѣ ви слушатъ и даватъ мнението си. За да не ви сѣдятъ строго, азъ имъ казвамъ, че сега сте започнали да свирите. Единъ дѣнь ще станете добри музиканти и ще ги задоволите. Внѣшно сте добри, благочестиви, но отъ всички се иска вѣтрешно благочестие и доброта. Ако нѣкой не е станалъ още добъръ, красивъ и благочестивъ, нека се радва на тѣзи качества у другитѣ хора. Радвайте се на доброто, което живѣе въ вашия ближень, за да стане то основа на вашия животъ. Това е учението, което ви проповѣдамъ днесъ: благото на ед

ного да бжде общо благо, и благо на всички да бжде благо на едного. Отде е взето това учение? — Отъ разумната природа. Използвайте методитъ, които тя ви дава, за да подобрите живота си. Всѣко нѣщо е на мѣстото си, но вие трѣбва да разбирате съотношенията между нѣщата. Като не разбиратъ тѣзи съотношения, хората сж недоволни едни отъ други и постоянно роптаятъ. За да не изпадатъ въ това положение, нека си спомнятъ българската поговорка: „Не съмъ слънце да огрѣя всички“. Наистина, само Богъ е слънце, което огрѣва цѣлата вселена. Ще дойде день, когато Божествената свѣтлина ще проникне въ умоветъ на хората, и тѣ ще станатъ по-силни, отколкото сж днесъ. Тѣй щото, ако си силенъ, знай, че Богъ работи чрезъ тебе. Дайте пѣтъ на Бога въ себе си, за да създадете истинска култура, на която да се радватъ всички. Заговорите ли пѣтя за Божественото въ себе си, сами се излагате на страдания. Следователно, вървете отъ свѣтлина въ свѣтлина. Така ще познаете Бога, себе си и своя ближень. Какво учение е това, което ви освобождава отъ едни вериги и хвърля въ други? Божественото учение представя непрекъснатата линия отъ свѣтлина, въ която нѣщата се огрѣватъ последователно. Така, именно, се вижда връзката между отдѣлнитъ явления.

„Голѣма е вѣрата ти, жено.“ Съ примѣра за хананейката, Христосъ обърна внимание на ученицитъ си върху смирението. Тази жена каза, че се задоволява отъ трошицитъ на Господната трапеза. Велико нѣщо е смирението. Малко хора днесъ се задоволяватъ отъ трошицитъ. Повечето искатъ да седнатъ на първо мѣсто. Казва се за Христа, че дойде на земята, облѣче се въ рабски образъ и се смири. Ако Христосъ трѣбваше да се смири, колко повече това е нужно за обикновенитъ хора. Всички трѣбва да се смирятъ, да дойдатъ до положение да бждатъ еднакво доволни при изпълнение на висока или низка служба. Докато момата е свободна, облича се хубаво, мие се по нѣколко пѣти на день; тя не работи много, да не цапа рѣцетъ си, да запази кожата си мека и бѣла. Като се ожени и стане майка, тя пере пеленитъ на детето си, кже го, работи по цѣлъ день — учи закона на смирението. — Какъ изучава този законъ? — Чрезъ любовта.

Помнете: човѣкъ учи смирението чрезъ закона на любовта. Чрезъ сѣщия законъ той се задоволява отъ трошицитѣ на господарската трапеза. Съвременнитѣ хора се хранятъ съ трошицитѣ, които падатъ отъ трапезата на ангелитѣ. Тѣхниятъ излишѣкъ е нашето изобилие. Отъ нашия излишѣкъ се хранятъ сѣществата, които сѣ подъ насъ. Значи, всички живи сѣщества на земята се хранятъ все съ трошици.

Желая ви, въ бѣдѣе вѣрата ви да се усили, и когото отъ васъ срещне Христосъ, да му каже: „Голѣма е твоята вѣра.“

Желая ви да учите закона на смирението и да го прилагате.

Желая ви да бѣдете доволни отъ трошицитѣ и да ги използвате разумно.

Желая ви и дѣщеря ви да оздравѣе.

Това не сѣ само пожелания, но нѣща, които можете да постигнете. Тогава и вие, и дѣщеря ви, ще бѣдете здрави.

*

2. Беседа отъ Учителя, държана
на 19 януарий, 1919 г. София.

Лозата и пржчикитѣ

„Азъ съмъ лозата, вие — пржчикитѣ“.*)

Прочетената 15 глава отъ Йоана представя интименъ разговоръ между Христа и ученицитѣ Му. Дълбокиятъ смисълъ на този разговоръ е разбранъ само за ученика, който познава Божественитѣ закони. Дойдете ли до християнитѣ, малцина отъ тѣхъ разбиратъ тази глава. Тя е достояние само на мистика. Външно тази глава изглежда проста, достъпна за всѣки човѣшки умъ, но въ сжщностъ не е така. Презъ нѣкои нощи небето е ясно, осѣяно съ множество звезди, но яснотата още не е признакъ, че всички хора разбиратъ тайнитѣ, които небето крие. Яснотата е само условие, нужно за ученика, да отправи мисълта си къмъ Божественото. Следователно, яснотата не предполага още, че човѣкъ всичко разбира. Слушате нѣкой ораторъ, доволни сте отъ него и казвате, че говори ясно. Ясно говори, но неразбрано. Всички умове не сж нагодени да разбиратъ това, което имъ се говори. Виждате ясно единъ човѣкъ, но не го разбирате. Това не значи, че сте глупави. И глупавиятъ не е за осжждане. Едно се иска отъ човѣка: да развие опаковката на идеята, която носи въ себе си. Така само ще разберете, че имате знания, отъ които можете да се ползвате. Казватъ на нѣкого: Не бжди глупавъ! Това значи: бжди уменъ, не се заблуждавай отъ външната страна на живота, отъ опаковката на нѣщата. Отправи погледа си къмъ вътрешната страна на живота, дето се крие истинското съдържание и смисълъ на нѣщата.

„Азъ съмъ лозата, вие — пржчикитѣ“. Чрезъ този стихъ Христосъ опредѣля, какви трѣбва да бждатъ отношенията между учителя и ученицитѣ. Учителътъ е лозата,

*) Йоана 15:5.

ученицитѣ — пржкитѣ. По-нататкъ се казва: „Който пребждва въ мене, и азъ въ него, той принася плодъ много.“ Пржката пребждва върху кочана на лозата, но все пакъ ѝ липсва нѣщо, за да живѣе самостоятелно — тя нѣма свой коренъ. Лозата, обаче, има свои корени, води самостоятеленъ животъ и предава живота си на пржкитѣ. Следователно, докато пржката научи великия законъ на поляризиране, т. е. докато изработи своитѣ корени и се пусне дълбоко въ материята, да заживѣе самостоятелно, както учителятъ, тя трѣбва да пребждва върху кочана на лозата. „Тя принася плодъ много“. Наистина, безъ плодъ нѣма животъ. Плодътъ носи живота. Пржката може да израсте високо, да се оформи, да даде красиви листа, но безъ да цѣвне, безъ да завърже плодъ. Въ това състояние пржката представя външна проява на живота, който ще се развие въ бъдеще не само като външенъ, т. е. материаленъ, но и като вътрешенъ, духовенъ животъ.

„Ако пржката не принася плодъ, отрѣзва се и се хвърля въ огъня“. — Защо? — Защото този животъ е потребенъ за другитѣ пржки. Сѣщото може да се каже за всѣки ученикъ, който приема учението на учителя си и го задържа само за себе си, безъ да го приложи. Такъвъ ученикъ се изпжда навънъ. Сега всѣки може да се запита: Азъ достоенъ ли съмъ да приема учението на своя учитель? Не е въпросъ за достоинство или недостойнство на човѣка и на ученика. Важно е ученикътъ да бже прилеженъ. Той може да бже царски или княжески синъ, но ако не се учи, учителятъ не може да влѣе насила знанието си въ главата му. Той не иска да губи времето си съ него. Великиятъ Учитель не се занимава съ невъзприемчиви ученици. Учителятъ трѣбва да пребждва въ ученика си, и ученикътъ — въ своя учитель. Ако пржката пребждва въ лозата, соковетѣ ѝ ще възлизатъ нагоре и ще хранятъ пржката. Значи, материалниятъ животъ на коренитѣ възлиза нагоре, къмъ пржкитѣ, и се превръща въ духовенъ. Когато пржкитѣ даватъ цвѣтъ и плодъ, духовниятъ животъ се превръща въ Божественъ. Този животъ подразбира сѣмката на плода, която отново дава пржки и се размножава. Коренитѣ представятъ основата на живота. Всѣко растение, на което коренитѣ сж здрави, стои на едно мѣсто, дето

ту работи, ту почива. Растение, което нѣма здрави корени, постоянно се мѣсти, всѣки вѣтъръ го поема въ пространството.

И ученицитѣ сж като растенията: устойчиви и неустойчиви. Устойчивиятъ ученикъ има убеждение, на което не измѣня. Неустойчивиятъ мѣни убеждението си; той всѣки моментъ е готовъ да приеме чуждо мнение, да се откаже отъ убеждението си. Той мисли, че отъ всичко може да се учи, но въ сжщностъ никога не дохожда до познаване на истината. Такива ученици има много въ живота. Тѣ приличатъ на онѣзи хора, които очакватъ само на печалби отъ лотарии. Днесъ си купятъ единъ лотариенъ билетъ, утре — другъ, дано спечелятъ нѣщо, но нищо не печелятъ. Обаче, надеждата не ги напуска. Така постъпватъ и нѣкои религиозни. Тѣ си казватъ: Да научимъ нѣкои окултни закони, че да видятъ хората, какво можемъ да направимъ. День следъ день, месецъ следъ месецъ и година следъ година минаватъ, но тѣ нищо не учатъ и нищо не постигатъ. Създателтъ на свѣта, Който е всемждъръ и великъ, познава добритѣ и лоши чѣрти на човѣка, заради което не позволява нито на хората, нито на ангелитѣ да злоупотрѣбаватъ съ Неговата благодать и сила. Който се е опиталъ да наруши Божествения законъ, той скжпо е платилъ. Който се е опредѣлилъ като Христовъ ученикъ, той е преживѣлъ голѣма болка. Не се минава лесно презъ огъня. Седемъ пжти трѣбва да минешъ презъ огъня, за да разберешъ донѣкжде смисъла на живота, въ който има различни видове огънь; важно е, презъ какъвъ огънь ще минешъ, за да осмислишъ живота си. Има огънь на минералитѣ, на растенията, на животнитѣ, на хората и т. н. Всѣки трѣбва да се запита, на какъвъ огънь се грѣе и на каква свѣтлина се учи.

Много хора днесъ се грѣятъ на огънь отъ дърва и казватъ: Приятна е тази топлина! Какво вижда обикновениятъ човѣкъ въ огъня и какво — ясновидецътъ? Малко ясновидци има днесъ въ свѣта. Споредъ мене, тѣ сж само трима: две жени и единъ мжжъ. Мнозина си въобразяватъ, че сж ясновидци, но тѣ сами се заблуждаватъ. Това сж ясновидци, които съ своето ясновидство се натѣкватъ на голѣми противоречия. Да виждашъ ясно и да разбирашъ ясно, това е голѣмо пости-

жение. Какъвъ смисълъ има, ако човѣкъ вижда ясно, а не разбира това, което вижда? Това значи, да прави погрѣшки, безъ да знае, какъ да ги изправя. Какъвъ смисълъ има да слушашъ Божието Слово, безъ да Го разбирашъ и прилагашъ? За да изправи отношенията си къмъ Бога, човѣкъ трѣбва да слуша, разбира и прилага Словото на Онзи Богъ, Който не е рисуванъ нито на книга, нито на дъска. Той живѣе въ духа и въ душата на човѣка. Той говори на хората отвътре, а не отвънъ. Нѣкои си представятъ Бога като старъ човѣкъ, съ бѣла брада, съ тояга въ рѣка и т. н. Това не е Богъ. Отъ създаването на свѣта досега никой обикновенъ човѣкъ не е видѣлъ Бога, нито е чулъ гласа Му. Даже и най-високостоещитѣ ангели едва назѣртватъ къмъ Него. Що се отнася до енергията и живота на Бога, това е другъ въпросъ. Той прониква навсѣкжде и въ всичко, като енергия, като животъ и като свѣтлина.

„Който пребждва въ мене, и азъ въ него, той принася плодъ много“. Следователно, за да принася много плодъ, човѣкъ трѣбва да познае Бога. Това може да се постигне, когато той пребждва въ Христа, и Христосъ въ него. Ако не пребждва на лозата, прѣчката нѣма да се ползува отъ слънчевата свѣтлина и топлина, следователно, нѣма да принесе никакъвъ плодъ. Само онази прѣчка принася плодъ, която пребждва на лозата. Пребждването е вътрешенъ процесъ, а не външенъ. Външнитѣ процеси сж механически, а ние говоримъ за процеси, въ които има съдържание и смисълъ.

Мнозина се спиратъ само върху външната страна на живота и мислятъ, че тамъ е всичко. Външниятъ животъ е повече механически; той има смисълъ, когато се свърже съ вътрешния, като негова обвивка. Външнитѣ отношения на хората сж пълни съ заблуждения и илюзии. Тази е причината, дето нѣкой мисли, че е близъкъ съ нѣкого, а следъ време се разочарова. Външно може да сж близки, но вътрешно отстоятъ далечъ единъ отъ другъ. При това положение, всѣкаква физическа близость изчезва. Вътрешно хората се намиратъ на такова разстояние единъ отъ другъ, на каквото сж кометитѣ и планетитѣ; въпрѣки това, тѣ пакъ говорятъ за близость. Каква близость е тази? Има комети, на които опашката е на километри разстояние отъ земята, а какво

остава за главата ѝ? Може ли да се каже тогава, че кометата е близо до земята? Такава близост съществува често между хората. И кучето се докосва съ опашката си до своя господарь, но не го познава. Разстоянието и близостта между кучето и господаря му сж грамадни. Хората не се познават помежду си, но и човѣкъ самъ себе си не познава. Следъ всичко това той говори за свръхчовѣка.

Какво представя свръхчовѣкътъ? Той се отличава съ необикновена сила и възможности. Каквото пожелае, може да го направи. Той разбира законитѣ на живота, знае причинитѣ и последствията на нѣщата, разбира вътрешния смисълъ на доброто и на злото. Свръхчовѣкътъ е кроткъ, смиренъ, чистосърдеченъ. За него се казва, че ще наследи земята. Той нищо не говори за себе си, не се хвали, не се препоръчва и работи тихо, никой не го вижда, навѣкжде минава незабелязанъ. Който иска да влѣзе въ Царството Божие, трѣбва да се смири. Това значи, да стане свръхчовѣкъ. Споредъ съвременнитѣ хора, свръхчовѣкътъ се разширява, заема голѣмъ обемъ. Отъ духовно гледище, свръхчовѣкътъ се смаява. Обаче, смисълътъ на човѣшкия животъ се заключава външно въ материално смаяване, а вътрешно — въ духовно разширяване. Между смаяването и разширяването има тѣсна връзка. Не можешъ да разширишъ нѣщо, което предварително не е било сгжстено.

И тъй, свръхчовѣкъ е онзи, който познава законитѣ на сгжстяването и на разширяването, т. е. на смиренieto и на възвисяването. Когато иска да се приближи къмъ Бога, свръхчовѣкътъ оставя всичкия си багажъ на земята, отказва се отъ материалнитѣ си блага и започва постепенно да се разширява, докато стигне крайната цель на своя животъ — сливането си съ Бога. Така той може да каже като Христа: „Азъ и Отецъ ми едно сме.“ И Христосъ е говорилъ на ученицитѣ си върху закона на смаяването. Свръхчовѣкъ и ученикъ на Христа, това сж синоними. Когато ученикътъ придобие способността да се смаява и разширява по свое желание, той се слива съ Учителя си и става едно съ Него. Той се развива по особени закони и се освобождава отъ ограничителнитѣ условия на живота. Презъ тѣзи процеси минава и сѣмето: първо се посажда въ земята — въ

ограничителните условия на живота; после пониква, расте, развива се, дава плодъ и се освобождава отъ ограниченията. Презъ каквито процеси минава съмето, презъ такива минава и човѣшката душа. Затова Павелъ казва: „Ние живѣемъ и се движимъ въ Бога.“ Докато живѣе и се движи въ Бога, човѣкъ расте и се развива правилно. Щомъ излѣзе вѣнъ отъ Бога, той изопачава живота си. Затова Христосъ казва: „Всѣка пржчка, която не пребжда на лозата, отрѣзва се и се хвърля въ огъня.“ Сжщиятъ стихъ се отнася и за детето, което е въ утробата на майка си. Ако не е свързано съ майка си и не се храни отъ нея, майката ще го пометне. Тя помѣта детето, защото е неспособно да използва живота. Ако майката пожелае да пометне детето си, това показва, че тя го разбира, съзнава неговата неспособностъ за животъ. Следователно, всѣко заченато дете, отъ което майката не е доволна, не може да стане великъ човѣкъ. Великиятъ човѣкъ се зачева въ моментъ, когато майката е изпълнена съ любовъ, съ свѣтли мисли и съ благородни чувства. Презъ времето на своята бременностъ, тя е пазила детето си като зеницата на своето око. Презъ това време и бащата е билъ изпълненъ съ любовъ и свѣтлина. Така родено, детето може да се уподоби на лозова пржчка, която принася много плодъ.

Този е въпрсътъ, върху който Христосъ е беседвалъ съ ученицитъ си. При това, тукъ се изнася само вѣншната страна на въпроса. Човѣкъ трѣбва много да учи, докато дойде до вътрешно разбиране на нѣщата. Който не разбира и вѣншната страна, той се запитва, какво отношение сжествува между учителъ и ученикъ, между майка и дете. Това сж отношения на величини, на известни сили, които се преплитатъ въ човѣшкия животъ. Когато хората се научатъ да трансформиратъ енергиитъ си, само тогава може да се говори за хармониченъ и правиленъ животъ. Само тогава тѣ ще се разбиратъ, ще могатъ да превръщатъ своитъ нисши енергии въ висши. Много хора се отегчаватъ отъ живота си, отъ беднотията; искатъ да станатъ богати, но не знаятъ какъ, и страдатъ. Тѣ искатъ да придобиятъ изкуството да се сгжстятъ и разширяватъ по желание, но не могатъ, и се обезсърдчаватъ. И религиознитъ, и свѣтскитъ хора страдатъ, безъ да могатъ да си помогнатъ. Рели-

гиозните искатъ да слѣзатъ отъ висотата, на която сж застанали; свѣтскитѣ искатъ да се качатъ на високо, но и едниѣ, и другитѣ се отбѣгватъ. Тѣ не знаятъ, че едни други могатъ да си помагатъ. Едно е нужно: да смѣнятъ мѣстата и службитѣ си. Единъ отъ великитѣ закони въ природата е законътъ за обмѣната. Този законъ се изявява и въ природата. Затова, когато единъ човѣкъ пада, другъ става; когато единъ се понижава, другъ се въздига. Христосъ казва, че всѣка пржчка, която не дава плодъ, се отрѣзва и на нейно мѣсто дохожда друга. Това показва, че въ природата нѣма праздни пространства. Съ това се обяснява законътъ на пресаждането: едно клонче се отрѣзва и на негово мѣсто се поставя друго. Страхливиятъ ще каже като Павла: „Да не би азъ, който се стремя къмъ Бога, да бжда отхвърленъ? Богъ може да отхвърли отъ себе си човѣка, само когато последниятъ е огорчилъ Духа.

Представете си, че една мома се ожени за богатъ ученъ, добъръ, благороденъ момъкъ, който е внимателенъ къмъ нея, създава ѝ всички удобства, задоволява нуждитѣ ѝ, а тя е постоянно недоволна отъ него. Какво трѣбва да прави този мъжъ? — Нищо друго не му остава, освенъ да даде свобода на жена си, да я пусне въ свѣта, тамъ да търси щастието си, тамъ да научи урока си. Докато живѣе съ мъжа си, докато той задоволява всичкитѣ ѝ нужди и желания, тя нѣма да го разбере. Между тѣхъ нѣма допирни точки, стремежитѣ имъ се различаватъ, поради което не се обмѣнятъ правилно. Когато изгуби мъжа си и се натъкне на суровитѣ условия на живота, тя ще започне да мисли и ще го разбере. Такова е положението на ученика, който слуша уроцитѣ на учителя си, но не учи и не се ползува отъ тѣхъ. Учителътъ е недоволенъ отъ ученика си и казва: Ще отрѣжа този ученикъ отъ лозата, отъ която досега се е хранилъ. Следъ това учителътъ ще си намѣри другъ ученикъ, който ще замѣсти първия. Така трѣбва да се постъпва и съ недоволния. Първиятъ стремежъ у всички хора е еднакъвъ. Всѣки се стреми къмъ възвишеното и благородното, но малцина издържатъ на стремежа си. Това се дължи на факта, че стремежитѣ и разбиранията на хората не сж еднакви. Малко хора запазватъ отношенията си къмъ Великия, както и къмъ своята душа.

Който е свързанъ съ Бога, той е доволенъ отъ всичко, той издържа на своитѣ вътрешни стремежи и разбирания.

„Който пребжда въ мене, и азъ въ него, той принася плодъ много.“ Плодътъ е потребенъ за самата прчка. Следователно, подъ „плодъ“ Христосъ разбира условията, при които човѣкъ живѣе и се развива. Защо Христосъ уподобява човѣшкия животъ на лозова прчка? Човѣкъ е закрепенъ къмъ великото дърво на живота, както лозовата прчка къмъ лозата. Както прчката смуче сокове отъ лозата, расте, развива се и дава плодъ, така и човѣкъ смуче сокове отъ дървото на живота, преработва ги и като кръвъ ги изпраща въ сърдцето за пречистване. Така той минава отъ физическия къмъ духовния животъ и оттамъ къмъ умствения. Пречистената кръвъ влиза въ мозъка, дето се превръща въ умствена енергия, която наричаме плодъ на живота. Както стомахътъ, дробоветъ, сърдцето и мозъкътъ на човѣка работятъ едновременно, и всѣки принася своя плодъ, така и тритъ вида животъ — физически, сърдеченъ и умственъ, се проявяватъ едновременно, принасятъ своя плодъ и хранятъ лозовата прчка, закрепена къмъ лозата, която черпи соковетъ си отъ Божествения животъ. Стане ли най-малкото нарушаване въ единъ отъ тритъ вида животъ, лозовата прчка започва да вехне, за което господарътъ на лозата я отрѣзва и хвърля въ огъня.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ първата стадия на живота — въ физическия животъ на лозата. Затова се казва, че днесъ повечето хора живѣятъ въ стомаха си. Иде вече новото време, когато човѣкътъ влиза въ дробоветъ си, пречиства мислитъ и чувствата си, за да изпрати въ мозъка си чиста, червена кръвъ, чрезъ която да се свърже съ възвишенитѣ сѣщества и оттамъ — съ Бога. Само така човѣкъ ще разбере отношенията между своитѣ мисли, чувства и постѣпки. Така, именно, той ще разбере връзката между физическия, духовния и Божествения животъ. Виждате една красива, червена ябълка и се радвате на червения цвѣтъ и на формата ѝ, но следъ нѣколко дня тя загнива и се разваля. Какво ви даде красивата ябълка? Тя ви свърза съ съдържанието си. Значи, външната форма и красота на нѣщата е потикъ къмъ вътрешното имъ съдържание.

Вие изяждате ябълката, използвате сока ѝ и го изпращате въ мозъка си, като преработена, пречистена кръв, която внася енергия за работа на мисълта. Вие започвате да мислите за отношенията на ншката. Ето защо, като се говори за живота на лозата и на лозовата пръчка, разбираме всичките положения, през които минава човшката душа. Така тя разбира Божиитъ пжтища и закони.

Като се говори върху различни въпроси, мнозина казватъ, че вмсто да разбератъ ншката, повече се объркватъ. Говори се за еволюция, за превръщане на енергиитъ, за сгжстване и разширяване на материята, но все едно, че се хвърля камъкъ въ водата. Както хвърлениятъ камъкъ въ водата образува все по-голъми кржгове около себе си, така и неразбирането имъ расте все повече. Едно се изисква отъ човъка: Христосъ да пребждва въ него. Това значи: Христосъ да живее въ човъка и да се проявява като свтълина, топлина и сила. Както животнитъ се ржководятъ отъ Божествения умъ по инстинктъ, така и всъки християнинъ трѣбва да се ржководи отъ Христовата свтълина. Докато не приеме Божията мисълъ въ себе си, човъкъ всъкога ще страда. Всъки казва, че има свои разбирания и възгледи за живота, не иска никого да слуша, но, въ края на краищата, животътъ на хората се обезсмисля, и работитъ имъ всъки день изоставатъ назадъ. Ще кажете, че животнитъ се ржководятъ отъ инстинкта си, но, въпрѣки това, животното усѣща приближаващата буря или земетресение и взима мърки да се запази, а човъкъ, съ своя високъ умъ и съ особеното си мнение, става жертва. Въ инстинкта на животното се крие Божествениятъ Духъ, Който го ржководи. Прелетнитъ птици схващатъ по инстинктъ времето за отиване въ топлитъ страни и напушането имъ и никога не се излъгватъ. Човъкътъ, обаче, съ своето умуване, често се излъгва. Като види, че деньтъ е ясенъ, топълъ, той се радва, излиза да се разходи, безъ да подозира, че следъ два-три часа ще дойде буря, вѣгъръ, градъ и се връща у дома си цѣлъ измокренъ.

Понѣкога бурниятъ день е за предпочитане предъ ясения. Следъ буря иде хубаво време, а следъ ясенъ день често времето се разваля и изненадва човъка. Мълчаливиятъ и тихъ човъкъ е по-опасенъ отъ онзи, който ви-

ка и много говори. Тихиятъ водопадъ е по-опасенъ отъ шумния. Затова се казва, че тихата вода прави голъми пакости. Мочуритъ изненадватъ човъка. Както върви замисленъ, той може да попадне на мочуръ и да потъне въ него. Като не предвиждатъ изненадитъ въ живота си, хората сж недоволни и търсятъ причината на своитъ нещастия вънъ отъ себе си. Докато мисли, че е лоза, а окръжаващитъ — пръчки, човъкъ всъкога ще се изненадва и ще страда. Нъкои религиозни мислятъ за себе си, че сж лози, а свѣтскитъ — пръчки. И обратно: свѣтскитъ мислятъ, че сж лози, а религиознитъ — пръчки. И еднитъ, и другитъ сж на кривъ пътъ. Една е лозата, много сж пръчкитъ. Следователно, Христосъ е лозата, а хората — пръчкитъ. Който мисли, че е лоза, той или не разбира истината, или се заблуждава. И той е пръчка, като всички хора. Една е Божествената лоза и за нея Христосъ казва, че тя се е разпространила по цѣлия свѣтъ и го храни. Да мислишъ, че си лоза, това значи, да мислишъ, че си господарь на свѣта. — Азъ мисля самостоятелно, свободно и независимо. — Ти не знаешъ още, какво представя мисълъта и свободата. Да мислишъ свободно и право, това е велико изкуство. Малко хора разбиратъ и владѣятъ това изкуство. У нъкои интуицията е силна и схващатъ нъщата правилно; у други мисълъта е силна, но понъкога и еднитъ, и другитъ оставатъ излѣгани. Казвате за даденъ човъкъ, че е добъръ, но виждате само външната, празничната му дреха, не знаете, какви сж всъкидневнитъ му дрехи.

Мнозина цитиратъ мисълъта „да съмъ, или да не съмъ“, изказана отъ Шекспира, безъ да разбиратъ вътрешния ѝ смисълъ. Тази мисълъ подразбира: Да стоя ли на лозата, или да я напусна; да уча ли, или да напусна училището; да работя само за себе си, или и за другитъ. Ще кажете, че това е свободно тълкуване на мисълъта. Това е тълкуване, каквото и Шекспиръ може да даде. Единъ испански писателъ написалъ една книга, която чели мнозина. Единъ отъ читателитъ не могълъ да разбере смисъла на нъкои изречения и се отправилъ къмъ автора, да му ги обясни. Той погледналъ читателя си, усмихналъ се и отговорилъ: И азъ самъ не зная, какво съмъ искалъ да кажа съ тѣзи мисли. Правата мисълъ се разбира отъ всички. При това, между

писмената и говоримата речъ трѣбва да има известно отношение, известна връзка. Не можешъ да пишешъ едно, а да говоришъ или разбирашъ друго. Не е все едно, дали обичашъ или любишъ нѣкого. Обичѣта е законъ за създаване, а любовта — за разрушаване. Обичѣта съгражда разрушеното, а любовта и руши, и съгражда. Любовта първо руши старото, гнилото, негодното, а после съгражда нѣщо ново, здраво, полезно за всички. Радвайте се, когато ви обичатъ; радвайте се и когато ви любятъ. Мжнотиитѣ, страданията и нещастията сж първата степенъ на обичѣта. Шомъ страда, човѣкъ започва да мисли и да гради. Той възприема Христа въ себе си и се ръководи вече отъ Неговата мисль.

И тъй, дръжте връзка съ Христа, за да не разваляте отношенията си съ хората. Който се отдѣлилъ отъ лозата, той живѣе постоянно въ споръ и неприятности съ хората. Кой каквото му каже, той е готовъ да се кара съ него. Ако нѣкой развали оградата на кжщата му, той веднага го дава подъ сждъ. И това е разрешение на въпроса, но има друго, правилно разрешение — самъ да съградишъ оградата си. Вмѣсто да водишъ дѣло съ години, да си създавашъ неприятности, по-добре самъ си помогни. Ако се сждишъ съ ближния си, ще те отрѣжатъ отъ лозата и ще те хвърлятъ въ огъня, дето ще се изпарявашъ. Това значи, да обезсмисли човѣкъ живота си. Следъ години ще съзнаешъ погрѣшката си и ще разберешъ, че никой нѣма право да се сжди съ своя ближень. Който прилага Божествения законъ въ живота си, той повече печели, отколкото губи. Работи съ любовъ, безъ никакво користолюбие. Защо ще се мжишъ да обърнешъ нѣкой богатъ човѣкъ къмъ Бога, ако той не е готовъ за това? Защо ще се мжишъ да привлѣчешъ учения човѣкъ въ дома си, ако той не иска добро-полно да те посети? Каквото и да правишъ, нищо не се постига насила. Чрезъ насилие нито богатиятъ обръща кесията си, нито учениятъ отваря ума и сърдцето си. Има смисълъ да дойде нѣкой ученъ въ дома ти, но да е готовъ да нахвърля въ двора ти отъ своитѣ камъни, съ които да градишъ. Това е любовъ. Така постѣпва и Христосъ. Когато види, че лозовата пръчка не се ползува отъ соковетѣ на лозата и не дава плодъ, Той я отсича и хвърля въ огъня.

„Който пребжда въ мене, и азъ въ него, той принася плодъ много. Всѣка лозова пржчка, която не принася плодъ, отсича се и въ огъня се хвърля“. Езикътъ, съ който Христосъ си служилъ, е символиченъ. Така Той изнасялъ истината на хората, безъ да ги засегне. Не е лесно да се говори на хората. Символичниятъ езикъ е сжщевременно и наученъ. Целта на говорителя е да повдигне слушателитъ си, а не да ги обижда и изобличава. Мощенъ е езикътъ на истината, но за онѣзи, които го разбиратъ. Който не разбира този езикъ, казва, че истината е горчива. Съвременнитъ хора се нуждаятъ отъ нови разбирания и възгледи, отъ новъ моралъ. Само така всѣки народъ ще се повдигне, обнови и засили. Всички народи трѣбва да се обединятъ, да заживѣятъ братски помежду си. Ще кажете, че Богъ е създалъ и доброто, и злото. Едно ще знаете: Богъ има свой планъ, който трѣбва да се изпълни. На всѣка душа е определенъ пжтъ, по който трѣбва да се движи. Който се отклони отъ своя пжтъ, страда. Човѣкъ може да се движи по права или по крива линия. Всѣко движение има свои резултати. Отъ резултатитъ се познава, правъ ли е пжтътъ, по който човѣкъ се движи, или кривъ. Хората трѣбва да се обединятъ, да станатъ едно цѣло. Силата е въ цѣлото, а не въ частъта. Единъ великъ ученъ е казалъ, че ако хората не се разбератъ помежду си, ще се посрамятъ. Сжщиятъ законъ действува и между животнитъ. Докато сж събрани въ стадо, тѣ сж смѣли, решителни и могатъ да се бранятъ. Щомъ се раздѣлятъ, силата имъ намалява и лесно попадатъ въ устата на неприятеля.

Христосъ казва на ученицитъ си, че силата имъ се крие въ тѣхното обединение. Докато сж пржчки на една лоза, тѣ сж силни, развиватъ се добре и даватъ много плодъ. Следователно, докато умътъ, сърдцето и душата сж въ единство, човѣкъ всѣкога може да бжде добре, да се развива правилно. Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да живѣе първо за отечеството си, а после за душата си. Право е, има едно отечество, за което трѣбва да се живѣе. Има едно Царство, което е на първо мѣсто. Човѣкъ е дошълъ на земята да стане гражданинъ на Царството Божие, отъ което всички царства и държави сж клончета. Отдѣлнитъ държави сж букви на аз-

буката, а Словото си служи съ всички букви. То ги обединява и образува речта. Каквито сж отношенията между отдѣлнитѣ държави, такива сж и между хората. Тази е причината, поради която нѣкога даже двама души не се разбиратъ. Тѣ се свързватъ въ името на любовта, но скоро се насищатъ единъ на другъ и пожелаватъ да се раздѣлятъ. Тѣ могатъ да се раздѣлятъ, ако знаятъ действията изваждане и дѣление. Нѣкоя жена иска да напусне мъжа си. Това е възможно, само ако тя знае всичкитѣ правила на математиката. Сжщо се изисква и отъ всѣки християнинъ. Ако искашъ да извадишъ една лоша мисль отъ ума си, трѣбва да знаешъ общия сборъ на мислитѣ си, които предварително си разпредѣлилъ на добри и лоши и тогава, отъ лошитѣ мисли ще извадишъ лошата, а добритѣ ще оставишъ настрана. Ако си ошетилъ нѣкого съ хиляда лева, ще отворишъ кесията си, ще извадишъ хиляда лева и ще му ги върнешъ. Така ще се разреши спорътъ. Божествениятъ законъ не допуска никаква дисхармония, никакво прескачане. Тамъ процеситѣ се извършватъ правилно и систематично.

Казано е въ Писанието: „Слушайте тихия гласъ на Онзи, Който постоянно ви говори и въ радости, и въ скърби. И днесъ, когато азъ ви говоря, не правя нищо друго, освенъ поливамъ коренитѣ на живота въ васъ. Въ това дърво е Онзи, Който постоянно ви говори. Сжщевременно азъ отварямъ прозорцитѣ на вашия умъ, да проникне повече свѣтлина, да разбирате нѣщата. Само така душата на човѣка се изпълва съ добри чувства и желанія, а умътъ му съ свѣтли и възвишени мисли. Само така хората могатъ да се разбиратъ и да станатъ братя помежду си.

„Който пребждва въ мене, и азъ въ него, той принася плодъ много“. Който пребждва на лозата, той може да разбере дълбокия смисълъ на любовта. Като се говори за лозата, нѣкои я уподобяватъ на народа си, на отечеството си, на своя домъ и сж готови да се жертвуватъ. Една е истинската жертва — за любовта. Казано е, че Богъ е Любо~~в~~. Следователно, ако се жертвувашъ, ще се жертвувашъ за Бога. Слушашъ ли тихия гласъ на Бога въ себе си, ти си здравъ, бодръ, свободанъ, готовъ на всѣкаква разумна жертва. Който

губи връзката си съ Божественото, придобива тъмно-червенъ цвѣтъ на лицето си, става недоволенъ, мраченъ, грубъ. Обърнете се къмъ Бога съ молитва, да възстановите вътрешния си миръ, да придобиете загубената си любовъ. Пазете добритъ отношения къмъ близкитъ си, за да се радвате на здраве и вътрешенъ миръ. Отношенията на хората трѣбва да бждатъ като тѣзи на майката и на бащата къмъ децата, на братяга къмъ сестритъ и на сестритъ къмъ братята. Тѣзи отношения сж мърка, съ която се опредѣлятъ правилнитъ връзки. Ще каже нѣкой, че знае тѣзи нѣща, че всичко му е открито. Какъ ги е научилъ? Чрезъ откровение ли? Нѣкои мислятъ, че сънищата имъ сж откровения, но тѣ сами се заблуждаватъ. Откровението иде отъ високъ свѣтъ, а много отъ сънищата сж резултатъ на впечатления и преживявания. Само нѣкои сънища идатъ отъ повисокъ свѣтъ. Тѣ, както откровенията, произвеждатъ превратъ въ човѣка.

Една жена заболяла сериозно, почти до смъртъ, но за щастие оздравѣла. Като започнала да се подобрява, имала едно откровение, което произвело въ нея голѣмъ превратъ. Отъ този день тя измѣнила коренно живота си. Отъ невидимия свѣтъ я предупредили, че следъ единъ месецъ ще умре. Тя не се уплашила, но съ примирение се приготвила за другия свѣтъ. И наистина, следъ единъ месецъ умрѣла. Синътъ много скърбѣлъ за майка си. Веднѣжъ тя му се явила на сънъ и му казала: Престани да плачешъ. Азъ съмъ добре. Твоята привързаностъ къмъ мене е особенъ родъ партизанство. Тукъ не се допуска никакво партизанство. Днесъ и Христостъ казва на съвременнитъ християни да се откажатъ отъ всѣкакво партизанство и да разбератъ, че ножътъ играе върху лозата. Всѣка пръчка, която не дава плодъ, отрѣзва се и се хвърля въ огъня. Време е вече християнитъ да се опредѣлятъ и да бждатъ или съ Христа, или вънъ отъ Него. Който разреши този въпросъ въ положителенъ смисълъ, ще се повдигне и ще даде сладки, изобилни плодове. — Какво ще стане съ България? — Оставете този въпросъ настрана. Има кой да се занимава съ България. Великиятъ художникъ, който знае да рисува, не се нуждае отъ помощта на детето си. Богъ е велкъ, всесиленъ и всеблагъ. Той е промислилъ за

всички. Той има предъ видъ всички живи същества, всички народи, безъ разлика на нации. Затова и Христосъ казва на ученицитѣ си да не подържатъ никакви партии. Павелъ изказва същата идея чрезъ стиха: „Въ Христа нѣма нито елини, нито юдеи, нито скити“. Значи, който вѣрва въ Христа, ще се благослови. Въ Евангелието не се говори за отдѣлнитѣ държави. Всѣка държава е една фирма. Който злоупотрѣби съ тази фирма, ще бжде наказанъ и лишенъ отъ правата, които тя дава на своитѣ членове. Ако всички членове злоупотрѣбятъ, фирмата престава да съществува. Казано е, обаче, въ Евангелието: „Ако единъ народъ не служи на Бога, ще бжде заличенъ отъ Неговата книга“. Този законъ се отнася, както къмъ народитѣ, така и къмъ отдѣлнитѣ индивиди.

Сега цѣлото човѣчество влиза въ нова епоха. Днесъ Христосъ поставя всѣки човѣкъ на везнитѣ и го тегли, да види, колко тежи. Споредъ теглото му Той отсжда, кой има послушание и кой нѣма. Който слуша и изпълнява Божия законъ, ще се ползува отъ Неговото благословение. Който не Го слуша, ще бжде поставенъ на голѣми изпитания. Най-голѣмата служба, която Богъ може да даде на човѣка, е да го изпрати въ дома на нѣкоя бедна, нещастна вдовица, да я утеши, да наглежда сирацитѣ. Да утешишъ една вдовица е по-велико нѣщо, отколкото да ръководишъ сѣдбата на цѣлъ народъ. Предъ Бога една душа е повече нѣщо отъ цѣлъ народъ.

— Защо? — Защото, който не може да зачете една душа, т. е. Бога въ себе си, той нищо не може да направи.

Любовта на човѣка се опредѣля отъ това, доколко той зачита душата си. Ако не зачитате Христа и Бога, какъ ще зачитате ближния си? Ще кажете, че еврейтѣ разпнаха Христа. Какво ще кажете за съвременнитѣ християни, които всѣки день разпъватъ Онзи, Който имъ говори съ своя тихъ, кроткъ гласъ? Днесъ повечето хора плачатъ, страдатъ и казватъ, че Богъ не ги обича и ги е забравилъ. Въ сжщностъ, тѣ не Го обичатъ, тѣ сж Го забравили. Върнете се всички въ домоветѣ си и кажете: Господи, искаме да се свържемъ съ Тебе. Следъ това съберете всички камъни, тухли и започнете да градите. Плачътъ не спасява. Много ученици получаватъ слаби бележки и плачатъ, но плачътъ не изкарва добри бележки. И добри бележки да иматъ, ако нѣматъ

знания, пакъ нѣма да се спасятъ. Животътъ е велико училище, въ което не се позволява никакъвъ плачъ. Учене е нужно за всички. Казва се, че коренитъ на знанието сж горчиви, а плодоветъ — сладки. На ученика е забранено да плаче. За него е изключено всѣкакво партизанство. Турете плача и партизанството настрана, влѣзте при Христа и кажете: Готови сме вече да учимъ, да проникнемъ въ великитъ тайни на Битието, дето цари радостъ и веселие, миръ и свобода. Работата на ученика се заключава въ ученето. И като жененъ, и нежененъ, той еднакво трѣбва да учи. Слушайте тихия гласъ въ себе си, който ще внесе съгласие и миръ въ васъ, въ всички хора, въ цѣлия свѣтъ. Той ще организира всички общества и ще внесе истинската религия въ свѣта — религията на Духа. Всѣки другъ гласъ, вѣнъ отъ тихия гласъ, трѣбва да се провѣрѣва. Само така можете да решавате правилно въпроситъ на живота.

Кой ще ни помогне да разрешимъ въпроситъ си? — Има кой да ви помогне. Ето, азъ съмъ готовъ да ви помогна. Ще ви свѣтя, и вие ще вървите следъ мене. Днесъ съмъ съ васъ, и въ бждеще пакъ ще ви срещна. Ако учите, ако сте готови да изправите живота си, ще се застъпя за васъ предъ Господа, да ви запише отново за ученици. Ето защо, като се върнете по домоветъ си, отворете новъ листъ на вашата книга. Това значи, да станете отново прѣчка на лозата, и Божественитъ сокове да потекатъ въ васъ.

Бждете смѣли, бодри, радостни и вслушвайте се дълбоко въ тихия гласъ въ себе си. За умрѣлитъ не плачете. За изгубеното време не тжжете. Турете миналото настрана и работете за настоящето и бждещето. Много време има предъ васъ. Работете и изправяйте погрѣшкитъ си. Както можете да грѣшите, така можете да изправяте погрѣшкитъ си и да градите. Богъ гради, а дяволътъ разрушава. Свържете се съ Онзи, Който гради. Богатиятъ земеделецъ взима работници, и въ единъ день свършва работата си. Бедниятъ земеделецъ самъ жъне и много време употребѣва, докато свърши работата си. Първиятъ върви по закона на любовта, а вториятъ по закона на еволюцията. Свържете се съ Христа, ма станете богати и скоро да свършите работата си. Нѣда време за протакане. Жтвата е готова, нуждни сж

работници на нивата, по-скоро да се свърши работата. Богъ е впрегналъ оралото и оре нивата си. Нивата е свѣтътъ. Значи, Богъ разбърква свѣта съ ралото си, обръща пластоветъ, да ги изложи на новата свѣтлина и топлина, да се приготвятъ за посѣване на новото сѣме. Станете и вие съработници на Господа и кажете: Господи, благослови и нашата работа!

Внесете миръ и съгласие помежду си и не се осждайте едни други.

Слушайте тихия гласъ въ себе си, за да цъвнете, вържете и дадете плодъ. Като ви срещна въ бждеще, да се зарадвамъ и да кажа: „Никой ученикъ не е погоренъ отъ Учителя си; достатъчно е той да бжде като Учителя си.“

Бждете бодри, свежи и радостни. Облѣчете се съ надеждата, изпълнете се съ вѣрата, съединете се съ любовта.

*

3. Беседа отъ Учителя, държана
на 26 януарий, 1919 г. София.

Като себе си

„Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърдце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа, съ всичката си сила, а ближния си като себе си.“*)

На всички е позната истината, че хората не обичатъ старитѣ нѣща. Когато бащата и майката остарѣятъ, синътъ и дъщерята сж недоволни отъ тѣхъ, искатъ часъ по-скоро да останатъ свободни. Тѣ гледатъ на старитѣ като на препятствие въ живота си. Въ сжщностъ, старитѣ хора сж на мѣстото си. Една българска пословица казва: „Отъ стара коза ере“. Изобщо, старитѣ хора носятъ въ себе си всички условия, при които детето може да се роди и отгледа. Въ първоначалния езикъ думата „старъ“ имала съвсемъ различно значение отъ това, което днесъ ѝ отдаватъ. За да се развива правилно, младиятъ трѣбва да служи на двата велики закона: любовъ къмъ Бога и любовъ къмъ ближния. Безъ любовъ нищо не се ражда. Любовта подтиква човѣшката душа къмъ движение и творчество. Да се говори за любовта, това не значи, да имаме предъ видъ човѣшката любовъ, която води къмъ разочарования. Ние говоримъ за любовта, за която апостолъ Павелъ казва: „Отчасти знаемъ, отчасти пророкуваме, но когато дойде съвършеното, това, което е отчасти, ще се прекрати.“ Съвършеното е любовта. Абсолютната, Божествена истина се изявява чрезъ съвършеното знание, чрезъ любовта.

Христосъ казва, че любовта се изявява чрезъ два велики закона: Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърдце, съ всичкия си умъ, съ всичката

*) Матей 22:34, 38, 39.

си душа, съ всичката си сила, а ближния си, като себе си. Когато се говори за любовъ къмъ Бога, нѣкои мислятъ, че Той е вънъ отъ тѣхъ, невидимъ. Затова казватъ, че никой не Го е видѣлъ. Който иска да намѣри Бога, трѣбва да Го търси въ брата си, т. е. въ своя ближень. Какъ ще любишъ Бога, ако не си възлюбилъ своя ближень, когото виждашъ? Който люби, той вижда Бога. Затова е казано: „Богъ е Любовь“. Този стихъ изразява външния и вътрешния смисълъ на понятието Богъ. Любовта не се вижда, но се чувствува, затова Богъ е достъпенъ за всички човѣшки умове, сърдца и души. Достатъчно е човѣкъ да се отвори за любовта, за да я познае. Животъ безъ любовъ не съществува. Нѣма сърдце, умъ и душа, които да не сж опитали любовта. Дето любовта прониква, тамъ има топлина. Затова всички същества я носятъ въ себе си, въ малка или голѣма степенъ, като нисша или висша проява.

Казано е: „Да възлюбишъ Господа съ всичкото си сърдце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и съ всичката си сила.“ Дето се проявява сърдцето, тамъ има чувства и желания, т. е. материалъ, чрезъ който любовта работи. Който дава ходъ на чувствата и на желанията си, безъ да работи съ тѣхъ, скоро се насища на любовта и казва, че нѣма смисълъ да люби. Има смисълъ всѣкога да любишъ, но правилно. Тѣлесната топлина на човѣшкото тѣло е между 36⁰—37⁰. Повдигне ли се надъ 37⁰, човѣкъ започва да боледува. Колкото по-висока е температурата, толкова по-голѣми усложнения настѣпватъ въ организма. Дойде ли до 40 или 41⁰, болниятъ заминава за другия свѣтъ. Значи, на физическия свѣтъ любовта може да достигне най-висока температура до 41⁰. Сжщиятъ законъ има отношение и къмъ обществения животъ. Докато общественикътъ се движи между 36—37⁰ температура, всички го считатъ за нормаленъ човѣкъ. Повиши ли се температурата му, той започва да бълнува, говори несвързани нѣща и веднага го завеждатъ въ лудница. — Защо? — Защото ималъ такива прояви, които сж вънъ отъ физическия свѣтъ. Въ сжщностъ, мжчно може да се постави граница, докжде стига нормалния и докжде — ненормалния животъ. Когато угоявате прасето си, вие намирате, че това е нормално. Казвате, че прасето трѣбва да се угои,

да има повече сланина. Пуснете сжщото прасе въ гора-та, при естествени за него условия, и вижте, какво ще стане съ сланината му. Тя ще се стопи, и прасето ще дойде въ нормалния си видъ. Следователно, понятията нормаленъ и ненормаленъ сж относителни. Какъвъ е билъ човѣкъ въ миналото, какъвъ е днесъ и какъвъ трѣбва да е въ бжлеще, това сж три различни нѣща, три реалности. Истински реаленъ животъ е този, който вклю-чва миналото, настоящето и бждещето. Който носи въ себе си и третъ живота, наричаме човѣкъ на любовта. Той се ръководи отъ три велики закона: законъ на не-обходимостта, законъ на свободата и законъ на при-родата. Законътъ на необходимостта разрешава 25 на сто отъ човѣшките мжнотиин; законътъ на свободата разрешава сжщо 25 на сто отъ мжнотиитъ, а законътъ на природата — 50 на сто. Третъ закона заедно разре-шаватъ сто на сто отъ житейските мжнотиин. Ако бол-ниятъ приложи и третъ закона, въ скоро време ще оздравѣе. Споредъ първия законъ, той си е самъ лѣ-каръ, затова ще си помогне 25 на сто; споредъ втория законъ, ще прибѣгне до лѣкаръ, който ще му по-могне още 25 на сто. И най-после, като се остави на природата, тя ще го лѣкува 50 на сто. По този начинъ той ще оздравѣе напълно. Ако болниятъ се остави самъ на себе си, или само на лѣкаря, ще се излѣкува отча-сти. Обаче, болниятъ и лѣкарътъ трѣбва да призаватъ на помощ и природата; тогава лѣкуването е сто на сто рационално.

Сжщиятъ законъ има отношение къмъ семейния, къмъ обществения и къмъ общочовѣшкия животъ. Когато двама млади се женятъ, момъкътъ трѣбва да вземе участие за добрия животъ съ 25 на сто отъ сво-итъ сили и възможности; момата сжщо съ 25 на сто. Следъ това и двамата трѣбва да се обърнатъ къмъ Бога, да искатъ Неговото участие въ живота си. Той ще имъ помогне съ 50 на сто отъ своитъ сили, и животътъ имъ ще бжде сто на сто нормаленъ. Съвре-менниятъ семейства не почиватъ на здрава основа, защото единиятъ отъ младитъ дава 25 на сто отъ себе си, а очаква отъ другия 75 на сто. Всѣки човѣкъ може да даде отъ себе си само 25 на сто. Останалата частъ до 100 трѣбва да се очаква отъ ближния и отъ Господа. Не се

ли поставятъ семейния и обществения животъ на този принципъ, всѣкога ще липсва нѣщо, поради което хората ще се разочароватъ едни отъ други. Прилагайте и третъ закона, за да опитате тѣхната сила. Служите ли си само съ единия или съ двата, всѣкога ще бъдете недоволни. Причината за смъртността въ домоветъ, за болеститѣ, за бездетството се дължатъ, именно, на прилагане на закона на необходимостта и на свободата, а отричане участието на Божествения принципъ въ живота, или на разумната природа.

„Да възлюбишъ Господа съ всичката си душа“. Подъ „душа“ Христосъ разбира пѣтъ, условие за движение на любовта. Движение има въ цѣлата природа. Всички езера, рѣки, морета се движатъ. Дето има растене, тамъ всичко е въ движение. То е условие за развиване на душата. Ето защо, казваме, че движението е необходимо и въ човѣшката, и въ ангелската, и въ Божествената любовъ. Спре ли се движението, спира животътъ, а оттамъ и любовта. Понеже въ любовта има движение, човѣкъ трѣбва да обича всички живи същества, които се изпрѣчватъ на пътя му. Само така той дава възможностъ на Бога въ себе си да се прояви. Това значи, да чувствувашъ пулса на живота. Това значи, да чувствувашъ величието и красотата на природата, както и могъществото на Твореца. Само така човѣкъ може да разбере и приложи стиха, въ който Христосъ казва, какъ трѣбва да възлюбимъ Бога. Безъ стремежъ къмъ красотата, любовта не може да се прояви.

„Да възлюбишъ Господа съ всичката си сила“. Силата подразбира интензивностъ. Това значи, да възлюбишъ Господа така, че да си готовъ да преодолеешъ всички мъчности и препятствия. Любовъ, която отстъпва предъ препятствията, не е истинска; користната любовъ не е истинска. Любовта изисква велики жертви. Всички велики хора сж дали жертва първо за любовта. Мнозина се съмняватъ, дали, наистина, сж съществували или съществуватъ хора, готови на пълно себеотричане за любовта. Могатъ да се съмняватъ, но съмнението не разрешава въпроситѣ. Едно ще отречешъ, друго ще подържашъ и доказвашъ. Какъ ще отречешъ свѣтлината? Какъ ще отречешъ живота? Животътъ се доказва чрезъ смъртта, а смъртта—чрезъ живота. Щомъ има животъ, има и

смъртъ; щомъ има смъртъ, има и животъ. Казано е въ Писанието, че ние живѣмъ и се движимъ въ Бога. Следователно, докато си свързанъ съ Бога, всѣкога ще живѣешъ, безразлично, дали си на този, или на онзи свѣтъ. Заминаването на човѣшката душа за онзи свѣтъ наричатъ смъртъ; обаче, въ абсолютния смисълъ на думата, смъртъ не сжществува. Че човѣкъ умира и изчезва, това е кривъ възгледъ, останалъ отъ дѣди и прадѣди. Въ сжщностъ, смъртъта е сѣнка на живота. Въ горещи, лѣтни дни, човѣкъ се крие подъ сѣнката на дърветата. Умрѣлъ ли е той? Не, скрилъ се е само подъ сѣнка. Казано е въ Свещенитѣ книги, че смъртъта е почивка. Значи, който е работилъ и работи, има право да седне подъ сѣнката на нѣкое дърво, да си почине. Каже ли се, че нѣкой умрѣлъ, това подразбира, че той се е скрилъ на сѣнка, да си почине. Споредъ мнозина, смъртъта е конвулсия, гърчене, агония, мжчение и т. н. Това сж фиктивни нѣща. Физическата дреха на човѣка се отдѣля отъ духовната, но това не е смъртъ. Може да внушите на нѣкой човѣкъ, че умира, и той ще преживѣе всички прояви на агонизиращия, безъ да умре въ действителностъ. Като се освободи отъ чуждата мисълъ, той самъ ще се убеди, че е живъ и здравъ. Може ли следъ това да се мисли, че е възкрѣсналъ? Колкото е умрѣлъ, толкова и възкрѣсналъ. Това показва, че смъртъта е процесъ на човѣшката мисълъ. Като дошълъ на земята и разбралъ, че всичко, което го обикаля, е Божие създание, човѣкъ пожелалъ да направи нѣщо, и, въ заключение, работилъ за създаване на смъртъта, т. е. на почивката. Сегашниятъ човѣкъ се страхува отъ смъртъта, безъ да се замисля върху нея, като свое изобретение. Какъ може да се страхува човѣкъ отъ собственото си изобретение? Той казва, че следъ смъртъта идатъ страдания, огънь и вѣчно мжчение. Кой е ходилъ на онзи свѣтъ и се е върналъ оттамъ, за да опише, какво има и какво го очаква? Нека дойдатъ ученитѣ, философитѣ, които говорятъ за онзи свѣтъ, да се разбератъ помежду си, да видятъ, на какъвъ езикъ пишатъ и обясняватъ истината.

Въ далечното минало, въ Индия нѣкъде, въ дома на тогавашния шахъ, живѣлъ единъ виденъ философъ, който изучавалъ тайнитѣ на природата. Покрай голѣми-

тъ философски познания, той научилъ изкуството да се разговаря съ движения на ржцетѣ. Шахътъ се интересувалъ отъ това изкуство и, за да види, какъ могатъ хората да се разбиратъ само съ движения, казалъ на философа да потърси другъ нѣкой познавачъ на това изкуство, съ когото да се разговаря. Философътъ не познавалъ такова лице, затова шахътъ възложилъ тази задача на единъ отъ своитѣ учени брамини, като му казалъ: Искамъ да намѣришъ човѣкъ, който да се разговаря съ движение на ржце, като философа. Ако не намѣришъ, ще напуснешъ двореца ми. Браминътъ се стресналъ отъ заповѣдта на шаха. Потърсилъ такъвъ човѣкъ, но не намѣрилъ. Замисленъ и тжженъ, той напусналъ двореца и се вглѣбилъ въ себе си. Единъ день той срещналъ своя бръснарь, който го запиталъ: Защо си толкова замисленъ? — Не мога да ти кажа. Ти не си въ състояние да ми помогнешъ. — Кажи, какво те мжчи, ще намѣря нѣкакво разрешение на твоята мжка. — Шахътъ ми възложи задачата да намѣря човѣкъ, който да се разговаря съ движения на ржцетѣ, но никжде не се оказа такова лице. Понеже не можахъ да изпълня желанието му, напуснахъ двореца. — Не се безпокой, азъ зная това изкуство. Ще се разговарямъ съ философа въ присѣствие на шаха, да покажа и азъ моето изкуство.

Шахътъ опредѣлилъ дня на сеанса, и разговорътъ започналъ. Философътъ вдигналъ едната ржка и единия си прѣстъ, а бръснарътъ — дветѣ ржце и двата прѣста; философътъ спусналъ едната си ржка отгоре, съ разтворени прѣсти, а бръснарътъ изнесълъ ржката си, съ разтворени прѣсти нагоре. Шахътъ запиталъ философа, какъвъ разговоръ водилъ съ бръснаря, и той отговорилъ: Съ вдигането на ржката и на единия си прѣстъ, азъ казахъ, че само едно сжщество управлява свѣта — Богъ. Бръснарътъ вдигна две ржце и два прѣста, съ което искаше да ми каже, че две сжщества управляватъ свѣта — Богъ и царь. Съ сваляне ржката си надолу, съ разтворени прѣсти, азъ искахъ да кажа, че въ скоро време ще вали дѣждъ. Бръснарътъ противопостави по сжщия начинъ срещу ржката ми своята, съ което искаше да каже, че следъ този дѣждъ иде голѣмо плодородие. Следъ това шахътъ

запиталъ бръснаря, какво разбралъ отъ разговора си съ философа. Бръснарътъ отговорилъ: Когато философътъ вдигна единия си пръстъ нагоре, искаше да каже, че ще ми извади едното око. Азъ вдигнахъ двата си пръста, за да му докажа, че съмъ по-силенъ, ще извадя и дветъ му очи. Когато прострѣ ржката си въ въздуха, съ това искаше да каже, че ще излѣзе срещу мене съ петъ души, да ме накаже. И азъ прострѣхъ ржката си въ въздуха, да докажа, че ще му се противопоставя съ петъ души по-силни отъ неговитѣ. Шахътъ се усмихналъ и си казалъ: Това било разбирање! Така се разбиратъ много отъ съвременнитѣ религиозни и свѣтски хора. Така се разбиратъ хората въ семействата, въ обществата, благодарение на което идатъ нещастията и страданията.

Христосъ говори за вѣчния животъ. Съ това Той изключва смъртъта. Вѣчниятъ животъ подразбира познаване на Бога и на Христа. Познаването почива на истинско, вътрешно разбирање. Който люби Бога съ всичкото си сърдце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и сила, а ближния си като себе си, той е придобилъ вѣчния животъ и не се страхува отъ смъртъта. За мнозина понятието „вѣченъ животъ“ е отвлѣчено. Много нѣща, много понятия сж отвлѣчени. Думата „отвлѣченъ“ има двоякъ смисълъ: външенъ и вътрешенъ. Казва се, че нѣщо е отвлѣчено, т. е. задигнато. Често младитѣ се оплакватъ, че любовта имъ е отвлѣчена, задигната. Момъкъ плаче, страда, че нѣкой отвлѣкълъ, т. е. задигналъ възлюбената му. Докато била при него, той билъ щастливъ. Щомъ я отвлечатъ, той става нещастенъ. Това е неразбирање. Никой не може да отвлѣче любовта на човѣка, освенъ той самъ. Щомъ се усъмни въ любовта си, тя сама го напуска. Значи, съмнението, подозрението въ човѣка става причина за отвлѣчане на неговитѣ красиви и възвишени идеи, на неговата любовъ. Той губи своя вътрешенъ миръ и търси причината за нещастieto си вънъ отъ себе си. Причината за всичко е самъ той. Човѣкъ опредѣля, както своя животъ, така и живота на семейството и обществото. Каквото е състоянието на индивида, такова е и на цѣлото общество. Индивидитѣ образуватъ обществата, обществата образуватъ народитѣ, а народитѣ — цѣлото човѣчество. Човѣчеството пъкъ има връзка съ

ангелския свѣтъ. Следователно, всичко зависи отъ индивида. Той съгражда човѣчеството, а не човѣчеството индивида. Подъ „индивидъ“ разбирамъ Божественото начало въ човѣка — неговата душа.

За мнозина е противоречие да се говори за индивидъ и душа, като единични понятия. Противоречие е да се каже, че 10 е равно на 1. Обаче, купувате единъ килограмъ ябълки, преброявате ги и виждате, че сж десетъ на брой. Въ случая, 1 е равно на 10, или 10 е равно на 1. Въ този смисълъ, индивидътъ, въ който живѣе душата, е единица — въ нея се криятъ всички условия и възможности за създаване на цѣлото човѣчество. Житното зърно крие въ себе си условия за създаване на стотъ житни зърна. Това е философско разбиране на нѣщата. Така трѣбва да се разбиратъ хората, а не както философътъ и бръснарътъ. Не е права мисълта на онзи, който се счита за нищожество, за грѣшникъ и търси причината въ майка си и въ баща си. Майсторътъ, който е градилъ своята кжща, може да не е знаелъ законитъ на съграждането и, вмѣсто голѣма, здрава кжща, да е излѣзла колибка, но трѣбва да знаешъ, че колибката и ти сте две различни нѣща. Сегашната ти кжща може да е малка, нехигиенична, но, въпрѣки това, ти можешъ да се проявишъ; ти можешъ да пуснешъ свѣтлината въ кжщичката си и да проявишъ любовта си. — Малка е любовта ми. — Колкото и да е малка, прояви я, не затваряй сърдцето си за Бога и за своя ближень. Дай път на любовта си, за да се разширишъ. Не се страхувай отъ промѣнитъ въ живота. Животъ и смъртъ сж две състояния, презъ които човѣкъ неизбежно минава. Тъ сж промѣни, които водятъ къмъ реалността. Ще живѣешъ и ще градишъ, ще разширявашъ кжщата си, за да изявявашъ любовта на Онзи, Който те е създалъ. Ще умрешъ и ще занесешъ съ себе си онова, което не гние и не умира. Така ще растешъ и ще се развивашъ, докато стигнешъ до съвършенството, за което Христосъ казва: „Азъ и Отецъ ми едно сме“.

„Да възлюбишъ ближния си като себе си“. Това значи, да възлюбишъ всѣка душа вънъ отъ себе си. Ближниятъ ти е билъ въ тебе и е излѣзълъ вънъ отъ тебе. Ако при това положение можешъ да го възлюбишъ като себе си, ти си изпълнилъ втория великъ законъ на

любовта. Ще възразите, че не помните ближния ви да е билъ въ васъ и да е излѣзълъ. Това нищо не значи. И житното зърно не знае, че отъ него сж излѣзли всички житни зрънца на класа. Следователно, ти трѣбва да любишъ ближния си, като свое дете, което е живѣло и живѣе въ тебе. Както Богъ живѣе въ човѣка, така и ближниятъ живѣе въ него. Ближниятъ, който живѣе като душа въ всѣки човѣкъ, не се е проявилъ още, защото не му сж дадени условия. Дайте му условия, и той ще се прояви. Колкото и да е малъкъ, все ще излѣзе нѣщо красиво отъ него. Всѣки се стреми къмъ красивото и съвършеното. Това е естественъ законъ. Сегашнитъ хора не могатъ още да се похвалятъ съ онази красота и свобода, къмъ която се стремятъ. Свободниятъ човѣкъ издържа на всички изпитания. Говори се за свобода, за любовъ, но, ако ви подложатъ на нѣколкодневенъ гладъ, веднага ще се откажете отъ идеята, която преследвате. Съ такава любовъ и свобода не се постига безсмъртие. Само онзи може да говори за свобода, който е скжсалъ веригитъ на смъртта. Докато е неинъ робъ, нито свободата му е свобода, нито любовта — любовъ.

Съременнитъ религиозни и свѣтски хора говорятъ за любовъ, а повече прилагатъ омраза, завистъ. Какъ се обяснява омразата между майка и дъщеря, между баща и синъ, между приятели? Не е достатъчно да дадете научно обяснение на въпроса. Всѣки лѣкаръ знае, какъ се лѣкуватъ различнитъ болести, но не може да лѣкува всички хора. Следователно, истинското обяснение на омразата е това, което може да я превърне въ любовъ. Омразата е проказа за човѣшкото сърдце. Ако днесъ може да излѣкувате тази проказа поне 25 на сто, вие сте постигнали много нѣщо. Това значи, да настане миръ и радостъ въ домоветъ. Обаче, работа се иска отъ човѣка — вътрешна, съзнателна работа. Затова казваме: Не чакайте помощта да дойде отвънъ! Впрегнете се всички на работа! Всички хора, семейства, общества и народи очакватъ външна помощ, отгоре да имъ се помогне. Силата и благоденствието е въ отдѣлния човѣкъ. Ако частитъ на едно цѣло сж въ изправностъ, и цѣлото ще работи добре. Частитъ трѣбва да разчитатъ на онѣзи блага, които природата дава, а не на преходни, временни нѣща. Каква култура ще дойде,

ако не вали дъждъ и не грѣе слънце? — Какво общо има между дъжда, слънцето и човѣшката култура? — Има нѣщо общо, което жителитѣ на слънцето знаятъ. Достатъчно е да отидете само за моментъ на слънцето, между слънчевитѣ жители, да видите, колко много се интересуватъ тѣ отъ земята. Ще се възрази, че земята е мъртва. — Жива е земята. Тя обича хората — своитѣ деца, и постоянно се грижи за тѣхъ. Земята изпраща любовта си на хората всѣки моментъ, но любовта на слънцето е още по-голяма. Ако слънцето отнеме любовта си отъ хората само за моментъ, тѣ веднага ще почувствуватъ студа и безлюбието, веднага ще разбератъ, отде иде живота, развитието и културата.

Христосъ говори за двата велики закона на любовта, като за нѣщо реално. Любовта се проявява и въ най-малкитѣ частици, като енергия, като импулсъ. Ученитѣ наричатъ тази енергия „притегляне, сродство, теготение.“ Както и да я наричатъ, тя е една и сѣща — любовъ на частитѣ и любовъ на цѣлото. Нѣма атомъ, йонъ, молекула, които да не съдържатъ енергията на любовта. Малъкъ е атомътъ, но той крие въ себе си цѣлата вселена въ миниатюръ. Който познава свойствата и състава на атома, той познава цѣлата вселена. Затова се казва въ духовната математика, че частта е равна на цѣлото. Това е законътъ на еволюцията, споредъ който, малкото се стреми къмъ голѣмото. Обаче, споредъ Божествения законъ, голѣмото се стреми къмъ малкото. Значи, два закона действуватъ въ природата: законъ на разширяване и законъ на смяляване. При смяляването човѣшката душа прониква въ дълбокитѣ тайни на природата. Смялява се смирениятъ и кроткиятъ, а не гордиятъ. Затова Христосъ казва: „По-лесно може да мине камила презъ иглени уши, отколкото богатиятъ да влѣзе въ Царството Божие.“ Този стихъ има отношение къмъ жертвата. Само онзи може да влѣзе въ Царството Божие, който е готовъ да се отрече отъ себе си и се самопожертвува. Да любишъ Господа, това значи, да се смиришъ; да любишъ ближния си, това значи, да се разширишъ. Следователно, човѣкъ трѣбва едновременно да се смялява и разширява, т. е. да става малъкъ като атома и голѣмъ като вселената. Който люби, става великъ; който не люби, страда. Като знаете това,

не питайте, защо боледувате. Болеститѣ сж признакѣ на безлюбие, или на малко любовь въ човѣшкото сърдце. Ако искате да бждете здрави, вложете любовьта въ ума, въ сърдцето, въ душата и въ цѣлото си тѣло. Дето е любовьта, тамъ нѣма недоразумения, омраза, зависть, болести и мжчения. Безъ любовь въ сърдцето ще приличате на човѣкъ, който вода газѣ, жаденъ ходи; хлѣбъ носи, а гладува. Любовьта иска дѣла, а не думи. Много говорене води къмъ нещастия. Изобщо, стремете се къмъ малкитѣ величини, но добре разбрани и приложени.

Днесъ много се говори за любовьта, но, въпрѣки това, резултатитѣ сж слаби. — Защо? — Защото не се говори на съответенъ езикъ. Ще говорите на хората по три начина: или съ езика на въздуха, или съ езика на водата, или съ езика на слънцето. Езикътъ на въздуха има отношение къмъ дишането, т. е. къмъ пречистването на кръвта. Ще говоришъ на този езикъ и ще мислишъ за чистия въздухъ, за кислорода, за цѣлата дихателна система. Като говори съ езика на въздуха, човѣкъ трѣбва да мисли право, да съгласува своята мисль съ Божията. Не съгласува ли мисльта си съ Божията, той непременно ще страда. Като мисли право, човѣкъ превръща умствената си енергия въ електрична и магнетична и така създава условия въ себе си за здравъ, нормаленъ животъ.

Да говоришъ съ езика на водата, това значи, да проявявашъ нейнитѣ свойства, т. е. да бждешъ пѣргавъ, енергиченъ, чистъ като нея. Дето минавашъ, всичко да напоявашъ и оросявашъ, а твърдитѣ вещества да разтваряшъ и препращашъ като хранителни сокове за всички живи сжщества. Езикътъ на водата има отношение къмъ храносмилателната система.

Да говоришъ съ езика на слънцето, т. е. съ езика на свѣтлината, това значи, да превръщашъ нисшата енергия въ висша и да я препращашъ направо въ мозъка, като динамична, творческа енергия. Колкото повече свѣтлина прониква въ човѣшкия мозъкъ, толкова по-чистъ и свѣтълъ е животътъ на човѣка, толкова по-чисти и възвишени сж неговитѣ дѣла. Езикътъ на свѣтлината има отношение къмъ артериалната кръвъ, която се разнася по цѣлото тѣло и го храни. Любовьта къмъ Бога има отношение къмъ венозната кръвъ, а любовьта къмъ

ближния — към артериалната. Следователно, ако се отегчиш от живота, и кръвта ти стане нечиста, потърси ближния си. Щом го възлюбиш, ти се разширяваш, и кръвта ти се пречиства. Вървай въ ближния си, като въ себе си. Колкото по-силна е вѣрата ти, толкова по-силна ще бѣде любовта и надеждата ти.

Какво представятъ любовта, вѣрата и надеждата? Любовта е Богъ, вѣрата — ангелитъ, а надеждата — цѣлото човѣчество. Облѣчете се съ одѣждитъ на любовта, вѣрата и надеждата. Само така ще оправите живота си. Какъ ще се оправи обществото? — Като не нарушава Божествения планъ. Ако искате да излѣкувате раната на ржката си, очистете я, превържете я и не я бутайте повече. Колкото повече я чоплите, толкова по-бавно ще оздравѣе. Не се бъркайте въ Божествени-тѣ работи. Както въ организма се кроятъ всички условия за лѣкуване, така и въ Божествения планъ сж предвидени всички условия за изправяне на цѣлото човѣчество. Всичко, което става въ живота, е предвидено, нищо не е случайно. Вzeti сж мѣрки за оправяне на обърканитѣ работи. Следъ 1945 година работитѣ на цѣла Европа ще се оправятъ, но до това време пѣтниците ще повръщатъ, както онѣзи, които минаватъ съ параходъ презъ Атлантическия океанъ. Виждали сте, какъ трѣгватъ пѣтниците, които ще пѣтуватъ по море, и какъ слизатъ по пристанищата. Близкитѣ имъ ги изпращатъ, поднасятъ имъ букети, всички сж радостни. Щомъ се качатъ на парахода и навлѣзатъ въ морето, разположението имъ се загубва. Тѣ пребледняватъ, започватъ да повръщатъ и единъ следъ другъ лѣгатъ на креватитѣ. На втория день състоянието имъ се влошава: не имъ се яде, не имъ се говори. На третия день положението имъ е още по-лошо, но надеждата имъ за подобрене се усилюва, защото приближаватъ нѣкое пристанище. Щомъ слѣзатъ на сушата, всички се усмихватъ, ставатъ весели и разположени и започватъ да се разговарятъ, като че нищо не сж преживѣли. Всички ги питатъ, какъ сж минали морето, и тѣ разправятъ съ засмѣни лица за морската болесгъ.

И тѣй, каквото преживяватъ пѣтниците въ моретата, това преживяватъ и хората на земята. Докато е младъ, човѣкъ е радостенъ и веселъ, обича всички. Той

се качва на парахода, и близките му го изращатъ. Когато повече навлиза въ живота, т. е. въ морето, той става по-сериозенъ и замисленъ. Като се ожени, става още по-замисленъ — параходътъ навлиза дълбоко въ морските води. Раждатъ му се деца, които не го уважаватъ, и той се обърква съвсемъ, не може вече да играе ролята си. Синътъ и дъщеря му сж недоволни отъ него, намиратъ, че е изостаналъ назадъ, не може да възприема новото. Като се види въ това положение, той слиза отъ сцената и отстъпва мѣстото си на новите актьори. Публиката му дава букетъ и го запитва, доволенъ ли е отъ положението си.

„Да възлюбнишъ Бога и ближния си.“ Това значи, да мине човѣкъ безопасно презъ океана или морето. Който има любовъ въ себе си, ще избере такова време за пътуване, когато морето или океанътъ е тихъ, спокоенъ. Безъ любовъ нѣма успѣхъ. Трѣбва да обичашъ поне единъ човѣкъ. Сегашните хора страдатъ отъ любовъ, придружена съ ревностъ. Срѣщате една добра, учена мома, но лицето ѝ обезобразено. — Защо? — Обичалъ я нѣкой и отъ ревностъ напрѣскалъ лицето ѝ съ витриолъ. Това не е любовъ. Ще кажете, че момата и момъкътъ не трѣбва да изневѣржаватъ на своята любовъ. Това е другъ въпросъ. Не упрѣквамъ младитѣ, нито старитѣ, но хората трѣбва да се върнатъ назадъ, да исправятъ погрѣшките си и да се подмладятъ. Съвременните хора сж остарѣли преждевременно. Тѣ говорятъ за старостъ, безъ да разбиратъ, какво представя старостта. Само Богъ е старъ. Човѣкъ си туря маска на лицето и казва, че е старъ. Старостъ безъ мъдростъ не е старостъ. Миллиони години още ще минатъ, докато се яви старъ човѣкъ на земята. Въ Откровението се говори за 24 старци, които седатъ около престола на Бога. Теософитѣ даватъ различни обяснения за тия старци. Въ сжщностъ, тѣ символизиратъ времето, т. е. епохите, презъ които е минало човѣчеството. Времето е въ Бога, Който носи началото и края на нѣщата. Когато Христосъ казва, че трѣбва да станете като децата, Той има предъ видъ, че стариятъ не може да влѣзе въ Царството Божие.

Време е човѣкъ да се откаже отъ кривата идея за старостта и да се подмлади. Иначе, той всѣкога ще се оправдава, че е старъ, не може да работи, да учи, да люби и т. н.

На санскритски езикъ подъ „старъ“ разбиратъ сжщество, което се е проявило, научило е законитѣ на природата и на безсмъртието. Съвременитѣ хора едва сега изучаватъ тѣзи закони. Ще кажете, че стариятъ се познава по бѣлитѣ си коси. — Това не е признакъ на старостъ. Вижте, какъ се дегизирватъ актьоритѣ на сцената. Тамъ младиятъ става старъ, а стариятъ — младъ, безъ да сж такива въ сжщностъ. Достатъчно е да обърнете страницитѣ на вашия миналъ животъ, да видите, колко пжти сте се качвали и слизали отъ сцената и какви роли сте играли. Били сте въ положение на царъ и на слуга, на простъ и на ученъ, на беденъ и на богатъ. Като изиграете ролята си, слизате отъ сцената и оставате съ неизмѣнното въ себе си. Всичко въ живота се мѣни, но Божественото въ човѣка остава неизмѣнно и вѣчно. Който не познава закона на прераждането, той се чуди, защо нѣкой го мрази. Много просто — направилъ си му пакостъ въ миналото. Обърни една отъ страницитѣ на миналия си животъ и ще видишъ, че си отнелъ несправедливо кжщата на този човѣкъ. Сега ще изправишъ погрѣшката си. За да те обикне и прости, не само кжщата ще му върнешъ, но даже ще я мобилирашъ. Това значи, да живѣешъ споредъ закона на любовта.

Съвременнитѣ хора живѣятъ по два начина: едни отъ тѣхъ говорятъ за Бога, а постжпватъ по човѣшки; други не говорятъ за Бога, а постжпватъ по Божественъ начинъ. За предпочитане е човѣкъ да живѣе по втория начинъ. Да живѣешъ така, това значи, да си постоянно радостенъ и веселъ. Любовта подмладява, освежава човѣка и му дава сила да понася мжнотиитѣ и противоречията въ живота. Любовта разрешава всички недоразумения. Любещиятъ вижда въ всички хора своя ближенъ, съ когото има три допирни точки: въ ядене, въ дишане и въ живѣене. Тукъ, именно, всички хора си приличатъ. Всички живѣятъ, дишатъ и се хранятъ. Разликата е само въ това, какъ живѣятъ, какъвъ въздухъ дишатъ и съ каква храна се задоволяватъ. Едно е важно: Всички хора трѣбва да живѣятъ разумно, да дишатъ чистъ въздухъ и да приематъ чиста, здравословна храна. Само така човѣкъ ще свърши работата, за която е дошълъ на земята. Всичко живо се движи и работи. Въ човѣшкия стомахъ има десетъ милиона клетки,

които работят за пречистването на кръвта. Между всички клетки съществува известна хармония, затова тѣ вършат добре своята работа. Какво ще стане съ човѣка, ако клетките се откажат отъ службата си? Човѣкъ престава да съществува. Дисхармонията води къмъ разрушаване и смъртъ.

Мнозина не успѣватъ въ живота си, защото живѣятъ съ своето минало величие. Вмѣсто да погледнатъ реално на настоящето, тѣ казватъ: Знаете ли, какъвъ съмъ билъ въ миналото? — Не е важно миналото, важно е какъвъ си сега. Миналото и бждещето сѣ само условия, а реалността е въ настоящето. Като мине презъ миналото и настоящето, човѣкъ дохожда до закона на необходимостта и свободата, които водятъ къмъ любовта. Тя е пътъ къмъ доброто и разумността. Дето е любовта, тамъ е правата мисль и разсѣждане. Безлюбието води къмъ криви възгледи и разсѣждения.

Единъ день лисицата се разговаряла съ себе си: Хората ме преследватъ несправедливо. Обвиняватъ ме, че съмъ нападала кокошките, и затова ме убиватъ. Има нѣщо вѣрно въ това, но тѣ забравятъ, че азъ постѣпвамъ съ кокошките по-добре, отколкото котката съ мишките. Азъ поне събличамъ дрехата на кокошката, а котката яде мишката съ дрешката ѝ заедно. Ето едно криво разсѣждение. Криво е, защото е лишено отъ любовъ. Положението на кокошката и на мишката е едно и сѣщо. Щомъ попаднатъ въ устата на неприятеля, за тѣхъ е безразлично, дали дрешката имъ е запазена, или не. Важно е, че и въ единия, и въ другия случай животътъ и на кокошката, и на мишката е отнетъ. Ще дойде день, когато лисицата ще съзнае погрѣшката си и ще изправи своя животъ. Много оскубани кокошки има днесъ, на които въ бждеще ще се възстанови животътъ. Оскубаниѣ кокошки сѣ бедниѣ хора, на които положението ще се подобри.

Помнете: природата си служи съ символи, които трѣбва да се изучаватъ. Рѣките, цвѣтията, дърветата, рибите, птиците, млѣкопитаещите, хората сѣ символи, съ които природата изразява своите тайни. Който разбира езика на природата, ще чете въ нейната книга миналата, настоящата и бждещата история на човѣчеството. И лѣ-

карътъ, като постави ржката си върху пулса на болния, веднага опредѣля състоянието му. Значи, пулсътъ на човѣка е езикъ, по който лѣкарьтъ познава здравословното състояние на болния. После той отваря очитѣ, устата на болния, да види, въ какво състояние се намиратъ стомаха и черния му дробъ. Виждате, че нѣкой мълчи и казвате, че той размишлява. Външнитѣ нѣща опредѣлятъ вътрешното разположение на човѣка. Какво представя размишлението? Човѣкъ размишлява, а говедото преживва. Следователно, както за преживването говедото се нуждае отъ храна, така и човѣшкиятъ мозъкъ се нуждае отъ мисли, за да разлишлява. За какво мисли мжжътъ? — Какъ да запази любовта на жена си. И жената мисли, какъ да запази любовта на мжжа си. Това е една мжчна задача въ живота съ две неизвестни. Трудна е тази задача, но има разрешение. Ще кажете, че тя може да се реши на небето. Кжде е небето? Небето е на земята. Отъ васъ зависи да живѣете едновременно на небето и на земята. — Възможно ли е това? Възможно е. Какъ живѣятъ бубата и пеперудата заедно на земята? Пеперудата се храни съ нектара на цвѣтята, т. е. съ добри мисли и желания, а бубата — съ листа, т. е. съ нисши мисли и желания. Кога човѣкъ е като пеперудата? — Когато дава мѣсто на Духа, т. е. на Учителя въ себе си. Той се нарича „служителъ на любовта.“

Какво се иска отъ човѣкъ, за да служи на любовта? — Пълно себеотричане. Животътъ е пълненъ съ примѣри на себеотричане. Въ далечното минало, въ едно руско село, се извършило голѣмо престѣпление, но не могли да намѣрятъ виновника. Въмѣсто него обвинили една бедна вдовица, съ четири малки деца. Сждътъ решилъ да я изпратятъ въ Сибиръ на заточение. Присждата трѣбвало да се изпълни въ 24 часа. Единъ младежъ отъ сжщото село чулъ за присждата на вдовицата и се ужасилъ отъ мисълта, на кого ще останатъ четиритѣ малки деца. Той си казалъ: Азъ съмъ безъ баща и майка, минавамъ за нехранимайко, на никого не съмъ нуженъ. Ще отида въ сжда и ще кажа, че азъ извършихъ престѣплението. Сжщия день още той се явилъ въ сжда и казалъ на прокурора и сждиия, че престѣплението е негово дѣло, а не на вдовицата.

Така той освободилъ нещастната майка отъ затвора и поелъ нейната сѣдба върху себе си. Следъ десетъ години единъ свещеникъ изповѣдвалъ единъ умираещъ. Последниятъ открилъ тайната, която носѣлъ десетъ години на съвѣстѣта си: призналъ се, че е истински виновникъ за престѣплението, направено преди десетъ години. Веднага властѣта се разпоредила да освободятъ младия момъкъ отъ затвора, но се оказало, че той е вече умрѣлъ. Значи, този младъ човѣкъ е живѣлъ по човѣшки, а постѣпвалъ по Божествено. Външно, този младежъ носѣлъ дрехтѣта на нехранимайко, на апашъ, но вътрешно той работѣлъ върху себе си, облагородявалъ своята душа. Заслужва човѣкъ да се възхищава отъ подобни герои, които сѣ готови на жертва. Тѣ сѣ смѣли, решителни, съ стремежъ къмъ великото и възвишеното.

Да възлюбишъ Бога и ближния си, това сѣ два велики закона, чрезъ прилагането на които човѣкъ може да се освободи отъ мѣжнотиитѣ и противоречията въ живота. Ще кажете, че като дойде Христосъ втори пѣтъ на земята, животътъ ще се подобри изведнѣжъ. Нѣма защо да чакате това време. Христосъ може да дойде следъ две хиляди години. Не трѣбва ли да работите презъ това време? И да дойде на земята, Христосъ не би могълъ да обиколи всички градове и села, да дѣржи навсѣкѣде по една беседа. Значи, ще се възползуватъ отъ Неговата беседа само онѣзи, които ще я чуватъ. Какво ще правятъ останалитѣ? Вие очаквате невъзможни нѣща и губите времето си. Знайте, че Христосъ е въ свѣтлината, която възприемате; въ въздуха, който дишате; въ водата, която пиете; въ храната, която ядете. Христосъ е и въ вашитѣ мисли, чувства и постѣпки — навсѣкѣде ще Го срещнете. Използвайте тѣзи блага съзнателно и не отлагайте нѣщата. Бждете добри платци. Щомъ дойде срокътъ на полицата ви, веднага плащайте. Ако отлагате, лихвитѣ се увеличаватъ. Смыслътъ на живота е въ любовта — да вършишъ всичко съ любовъ. Докато е младъ, човѣкъ живѣе съ вѣра и съ любовъ, готовъ е на всѣкакви жертви. Щомъ изгуби вѣрѣта и любовта си, той казва: Мина хубавото време.

Днесъ повечето хора страдатъ за изгубената любовъ. Прави сѣ. Любовта е сила, която повдига чо-

вѣка. Както едно престѣпление може да опорочи живота на човѣка, така въ единъ моментъ любовта може да го очисти и повдигне. Както смъртта въ единъ моментъ може да окоси хиляди глави, така и животътъ въ единъ моментъ може да възстанови падналитѣ глави. Животътъ е по-силенъ отъ смъртта, а любовта — по-силна отъ омразата. Като знаете това, подържайте страната на живота и на любовта. Който е силенъ, само той има право понѣкога да се излежава подъ сѣнката на смъртта и омразата. Външно омразата е грозна, страшна, като вѣлкътъ, а вътре има нѣщо благородно, меко. Който мрази, той може и да обича. Който не мрази, не може да обича. Омразата е пакъ любовъ, облѣчена съ чужда дреха, съ цель да изпита, какво се крие въ човѣшкото сърдце. Просекътъ хлопа на вратитѣ на хората, за да изпита тѣхното милосърдие. Външно той е окжсанъ, прашенъ, но вътрешно е облѣченъ съ чиста, хубава премѣна. Видите ли много добре облѣченъ и нагизденъ човѣкъ, ще знаете, че той не е онзи, когото душата ви търси. Истинския човѣкъ ще намѣрите въ окжсания, беденъ, страдащъ човѣкъ. Истината, любовта се обличатъ въ стари, окжсани дрехи. Който искрено ги търси, ще се научи да различава доброто отъ злото и нѣма да се лъже отъ външнитѣ нѣща, т. е. отъ опакватата имъ.

Прилагайте Христовото учение, за да разберете, защо трѣбва да любите и защо да мразите. Ако искашъ да любишъ, трѣбва да знаешъ да мразишъ. Не можешъ да любишъ, ако нѣкога не си мразилъ. Любовта и омразата сж две сили, които работятъ едновременно въ природата. Любовта е магнетизъмъ, а омразата — електричество. Сегашната омраза е бждеща любовъ, а сегашната любовъ е бждеща омраза. Това е законъ на поляризиране. За да избѣгне този законъ, човѣкъ трѣбва да се отрече отъ себе си. Усѣтишъ ли, че омразата прониква въ сърдцето ти, отречи се отъ себе си. Затова Христосъ казва: „Който не се отрече отъ себе си, не може да бжде мой ученикъ“. Приложете себеотричането, да видите, какъвъ ще бжде вашиятъ животъ.

Единъ баща умрѣлъ и оставилъ голѣмо наследство, да се разпредѣли между четиритѣ му сина. Тѣ започнали да се каратъ, кой повече да вземе. Най-малкиятъ синъ

схваща положението и, за да избѣгне раздора, отрича се отъ своя дѣлъ и казва на братята си: Вземете моя дѣлъ и го раздѣлете помежду си. Азъ предпочитамъ да имамъ вашата любовъ, отколкото да се караме. Не се минало много време, останалитѣ братя се помирили, и дѣлбата станала по миренъ и любовенъ начинъ.

Забелязано е, че когато любовта между двама души е активна, и двамата ставатъ положителни и се отблъсватъ. Ако сж мжжъ и жена, тѣ оставатъ бездетни. Това е законъ на физическия свѣтъ. Когато мжжътъ и жената станатъ отрицателни, раждатъ имъ се деца, но не могатъ дълго време да живѣятъ. Следователно, въ любовта между двама души, единиятъ трѣбва да бжде положителенъ, а другиятъ — отрицателенъ; единиятъ да създава, а другиятъ да гради. Ако и двамата създаватъ, не могатъ да раждатъ. Този законъ има отношение и къмъ обществото, и къмъ държавата. Когато се явятъ двама души кандидати за единъ и сжщъ министерски постъ, работитѣ на държавата не вървятъ добре. Ако държавата иска да успѣва, половината отъ нейнитѣ поданици трѣбва да бждатъ положителни, а другата половина — отрицателни, т. е. едниѣ да създаватъ, а другитѣ да градятъ, едниѣ да слугуватъ, а другитѣ да господаруватъ. Не е добре човѣкъ да разваля. Това не е наука. Който само руши, не е научилъ закона на създаването и съграждането.

Единъ отъ великитѣ закони на Битието изисква отъ човѣка или да гради, или да създава. Този е начинътъ, по който човѣкъ може да даде ходъ на Божественото Начало въ себе си и да изпълни предназначението, което природата му е опредѣлила. Много вървания може да има човѣкъ, но нека опита и Христовото учение, което преобразява нѣщата. За мнозина Христовото учение е старо, отживѣло времето си. Не е така. Христовото учение е толкова старо, колкото и ново. Ако считате, че е старо, радвайте се, защото старата майка ражда разумни, добри деца. Ако е ново, пакъ се радвайте. Младата майка ражда деца, съ любещи сърдца. Приемете учението на Христа съ любовъ, приложете го и бждете радостни и щастливи.

Христосъ казва: „Да възлюбишъ Господа и ближния си“. Това значи: съвременнитѣ хора се нуждаятъ.

отъ повече свѣтлина, повече въздухъ, повече влага, повече храна. Това показва и днешното слънце. Грижете се за мозъка, за бѣлитѣ дробове и за стомаха си.

Слушайте гласа на разумната природа, свързвайте се съ Бога, и свѣтлото бждеще ще е на ваша страна.

✱

4. Беседа отъ Учителя, държана
на 2 февруарий, 1919 г. София.

Противоречие въ съзвучието

„Ако дѣсното око те съблзнява, извади го“.

„Ако дѣсната рѣка те съблзнява, отсѣчи я“.*)

Прочетената глава има отношение къмъ съзвучието и противоречието.

„Ако дѣсното око те съблзнява, извади го; ако дѣсната рѣка те съблзнява, отсѣчи я; ако те ударятъ отъ едната страна, обърни другата“. За съвременнитѣ хора този езикъ е неразбранъ. Ако днесъ Христосъ имъ говори така, малцина ще Го разбератъ. Днесъ има много черкви, дето служатъ въ името на Христа и пѣсни Му пѣятъ, но ако Той дойде и говори между последователитѣ си, както преди две хиляди години, ще Го считатъ за неуравновесенъ човѣкъ. Който пожелае да Го слуша, ще се натъкне на голѣми противоречия.

На какво се дължатъ вътрешнитѣ противоречия въ човѣка? Всички хора подържатъ, че сж излѣзли отъ Бога, а като имъ се говори съ езика на любовта, не разбиратъ, какво трѣбва да правятъ. Тѣ се питатъ: Какъ е възможно овца да роди вълкъ, или вълкътъ да стане агне? Всички говорятъ за братство, равенство, любовъ, себеотричане, но дойде ли до прилагане на тѣзи идеи, тѣ се объркватъ и нищо не разбиратъ. — Защо не разбиратъ? — Защото въ основата на живота имъ се крие нѣщо користоно; тѣ служатъ на Бога, но въ тѣхното служене има користъ: чрезъ службата си тѣ искатъ да се прехранватъ. Други ставатъ търговци съ единствената цель да забогатѣятъ — пакъ личенъ интересъ ги движи.

*) Матей 5:29 — 30.

Наистина, като живѣе, човѣкъ трѣбва да се прехранва, но важно е да работи съ любовъ. Иначе, той всѣкога ще се извинява, че окръжаващитѣ или външнитѣ условия го заставятъ да се проявява, както не желае. И вълкътъ се оправдава, че яде овцетѣ, защото занаятътъ му е такъвъ. Като се намѣри въ затруднение, той казва: Ако човѣкъ одира кожата на хиляди вълци и лисици, нѣмамъ ли право да одера кожата поне на една овца? Когато вълкътъ напада овцетѣ, веднага му теглятъ куршумъ; когато човѣкъ убива подобния си, въ време на война, не само че не го сждятъ, но получава награда, кръсть за храбрость. Ще кажете, че така е писано — въ време на война хората да се убиватъ. Кой е допусналъ войната? Въ кой Божественъ законъ е писано това? Въ Мойсеевото учение се говори за война, но въ Христовото, войната е изключена. Между Мойсея и Христа има такава разлика, каквато между земята и небето. Следователно, когато християнитѣ воюватъ, трѣбва да признаятъ и предъ себе си, и предъ цѣлия свѣтъ, че постѣпватъ по Мойсеевия законъ, а не по закона на Христа, който подразбира абсолютно прилагане на любовта. На всѣка ваша постѣпка давайте съответното име. Мойсей казва: „Око за око, зѣбъ за зѣбъ.“ Христосъ казва: „Ако те ударятъ по едната страна, обърни и другата“.

Съвременнитѣ хора живѣятъ още споредъ Мойсеевото учение — старата култура. Самъ Мойсей казва: „Господъ ще издигне другъ пророкъ, по-високъ отъ мене. Който не служи на този пророкъ, самъ подписва смъртната си присѣда“. Мойсей говорѣлъ за Христа, и самъ признавалъ учението си за несвършено. Следъ всичко това, хората се запитватъ, защо, като сж излѣзли отъ Бога, не живѣятъ добре. Много естествено, хора, които не живѣятъ добре, не сж излѣзли отъ Бога. Нѣкоя майка се заканва на своитѣ неприятели съ думитѣ: Нека родя азъ, тогава ще видите! Тя очаква да роди синъ, който да отмъсти за нея. Може ли този синъ да се роди отъ Бога? По наследство той ще върви по майчина или по бащина линия, тѣхъ ще следва. Законътъ за наследствеността не е разбранъ отъ всички. Египтянитѣ сж вѣрвали въ преселването на душитъ; индуситѣ вѣрватъ въ прераждането, а съвременнитѣ учени — въ наследствеността. Това сж три учения съ противопо-

ложни значения. Наследствеността е законъ за физическия свѣтъ, прераждането е законъ за душата, а преселването на душата — законъ за духа. Съ други думи казано: египтянитѣ учили за слизането на Духа, индуситѣ — за еволюцията на душата, а съвременнитѣ учени — за наследствеността. Тѣ говорятъ за ниви, кжщи, за лозя, за имоти, за наследяване на дарби и способности.

„Ако дѣсното око те съблазнява, извади го и го хвърли“. Въ Битието се говори за змията, която изкушавала Ева да яде отъ забранения плодъ, за да се отворятъ очитѣ ѝ. Наистина, Ева яде отъ този плодъ, даде и на Адама да яде, и отъ този моментъ се отвориха очитѣ имъ. Съ дѣсното си око тѣ гледаха къмъ свѣта, т. е. къмъ съблазнитѣ въ живота. Казва се, че Адамъ и Ева били голи въ рая; въ сжщностъ, не е така. Въ голотата, за която се говори, се крие друго нѣщо, не се разбира външна голота. И за развитието на човѣчеството ученитѣ даватъ различни обяснения, но истината стои далечъ отъ тѣхъ. Въ развитието си, човѣчеството е минало по пжтя на еволюцията, но въ какво се заключава тя, малцина знаятъ. Не е достатъчно да се каже, че еволюцията е развитие. Това и децата знаятъ. И най-простата българка знае да развива платното, но това още не е еволюция. Ще кажатъ нѣкои, че еволюцията е създавала всичко. Ако еволюцията може да създава, тя би била мощна сила, която преобразява, пресъздава и видоизмѣня. Въ сжщностъ, еволюцията е процесъ на човѣшкия духъ. Ето защо, като се говори за еволюция, трѣбва да я разбираме въ нейната сжщина, безъ да ѝ приписваме качества, каквито не притежава. Ако кажемъ, че еволюцията е законъ на развитие, това е достатъчно, нѣма нужда отъ повече обяснения.

Какво представя законътъ? Кога се създаватъ закони и кжде, именно? Закони сжществуватъ и въ живота, и въ природата. Законъ сжществува тамъ, дето сжществата не сж много културни. Законитѣ се създаватъ противъ кражбитѣ, престѣпленията и беззаконията на хората. И въ природата сжществуватъ закони; тамъ всички сжщества, отъ малки до голѣми, живѣятъ въ борба и изстребление помежду си. Такава борба сжществува и между хората. Въпрѣки това, навсѣкжде се говори за култура. Сжществува култура между хората, но култура

на парата, или на капитала. Тази култура има отношение къмъ Мойсеевото учение. Значи, между капиталъ и учението на Стария Заветъ има нѣщо общо. Тѣ сж синоними. Затова и Христосъ казва: „По-лесно е камила да мине презъ иглени уши, отколкото богатъ да влѣзе въ Царството Божие.“ Подъ „Царство Божие“ хората разбиратъ нѣщо съвсемъ различно отъ това, което Христосъ разбира. Изобщо, учението на Христа и донесъ се тълкува съвсемъ своеобразно. Ако Христосъ дойде днесъ между хората, ще се зачуди на това тълкуване, и на това, което тѣ наричатъ любовъ. Какво въ сжщностъ е любовта, мжно може да се опредѣли, но лесно се разбира. И детето разбира любовта, но не може да я опредѣли. Любовта е единствената сила, която може да направи всичко, което човѣкъ пожелае. Тя дава потикъ, импулсъ, стремежъ. Безъ любовъ волята нищо не може да направи. Всичко, което човѣкъ обича, може да го реализира. Старата херметическа школа дава точно опредѣление за любовта.

Хермесъ, въ своята философия, обяснявалъ всички противоречия въ живота чрезъ седемъ принципа. Съвременната наука приема само два отъ тѣзи принципи: принципътъ на ментализма, споредъ теософитѣ — принципъ на манасъ, споредъ окултиститѣ — поле на умствения свѣтъ, т. е., принципъ, който опредѣля формитѣ на нѣщата. Вториятъ принципъ е полето на сърдечния свѣтъ, т. е. свѣтътъ на чувствата, на трептенията, чрезъ които се обяснява понятието свѣтлина. Останалитѣ петъ принципа стоятъ вѣнъ отъ съвременната наука. Тя не се занимава съ тѣхъ, но, вълрѣки това, имъ дава нуждитѣ имена. Напримѣръ, тя нарича третия принципъ „принципъ на сходство между нѣщата.“ Четвъртиятъ принципъ се разглежда като принципъ за раздвояване на силитѣ въ природата. Той е причина за сжществването на положителни и отрицателни сили. Петиятъ принципъ е на приливитѣ и отливитѣ. Той подържа, че всичко, което става въ природата, е точио опредѣлено, както приливитѣ и отливитѣ, и навсѣкжде сжществува ритъмъ. И въ музиката сжществува точно опредѣленъ ритъмъ, тактъ. Безъ него музика и хармония не сжществуватъ. Шестиятъ принципъ е на причинностъ и последствие на нѣщата. Седмиятъ принципъ е на родове.

тѣ, т. е. на мъжкия и женския полъ. Съ явяването на този принципъ се яви и злото въ свѣта.

Следователно, зло съществува по причина на мъжеть и женитѣ. Като се говори за мъже и жени, не разбираме тѣхнитѣ форми, но принципитѣ мъжъ и жена, като противоположни сили въ природата. Подъ „жена“ се разбира творческия принципъ. За да съградишъ нѣщо, трѣбва да съберешъ градивенъ материалъ: тухли, варъ, пѣськъ, греди, керемиди и т. н. Когато се гради къща, едни се радватъ, други страдатъ. Човѣкъ се радва на новата си къща, а дърветата, камѣнитѣ, растенията скърбятъ. И работниците не се радватъ много. Случва се нѣкой работникъ да падне отъ къщата и да се осакати. Същото става и съ създаването на човѣшкия животъ. Родителитѣ се радватъ, че се е родило дете на свѣта, но много същества около тѣхъ скърбятъ. Значи, благо на едного не е благо за всички. Тази е причината за омразата между хората. Недорезуменията между братя и сестри, между религиозни и свѣтски хора се дължатъ на същата причина. Двама овчари се каратъ, защото единиятъ отнелъ една отъ овцетѣ на другия. Двама момци се каратъ, защото единиятъ е взелъ възлюбената на другия. Затова, именно, Христосъ казва: „Ако дѣсното око те съблазнява, извади го.“ Кое е дѣсното око на човѣка? — То представя физическия свѣтъ. За да не се лъже отъ привидността на нѣщата и да ги разбира, човѣкъ трѣбва да познава законитѣ на физическия свѣтъ. Който не разбира тѣзи закони, всѣкога пропада. Срѣща го единъ познатъ и му обещава, че ще го осигури, ще нареди работитѣ му. Той вѣрва, но, въ края на краищата, остава излъганъ. Въ дома на нѣкой добъръ човѣкъ влиза единъ непознатъ и се влюбва въ жена му. За да прикрие чувствата си, той играе роля на благодетель, който има желание да помогне на цѣлото семейство. Въ края на краищата, добриятъ човѣкъ вижда, че непознатиятъ ималъ користна цель, да използва жена му. Този човѣкъ ималъ лоши намѣрения, които прикривалъ съ думата благодетель. Да прикрива човѣкъ лошитѣ си намѣрения съ нѣщо добро, това говори за лоши чѣрти въ неговия характеръ, които и днесъ се проявяватъ по атавизъмъ.

Въ Америка нѣкжде, въ далечното минало, живѣлъ единъ знаменитъ лѣкарь, който страдалъ отъ манията да рѣже хора. На много болни помагалъ, но и много отъ тѣхъ постраждали отъ неговия ножъ. Като изпадалъ подъ влиянието на слабостта си, той изваждалъ ножа си и нарѣзвалъ болния на парчета. Първата жертва на неговата аномалностъ била секретарката му. По едно време той решилъ да нарѣже на парчета членоветъ на едно семейство, въ чийто домъ билъ домашенъ лѣкарь, обаче, тукъ го хванали и го предали на властта. Оказало се, че той унищожилъ чрезъ нарѣзване на парчета 25 души. Сждитѣ се запитали, на какво се дължи тази аномалия на лѣкаря. Допитали се до специалисти учени, които се произнесли, че тази слабостъ се крие въ неговитѣ дѣди и прадѣди. По наследство той възприелъ тази аномалия отъ тѣхъ и днесъ, по атавизмъ, я проявява. Затова, именно, Христосъ казва: „Ако дѣсното око те съблзни и пожелаешъ да убиешъ брата си, по-добре го извади. Ако дѣсната ржка те съблзни и пожелаешъ да направишъ нѣкакво престѣпление, по-добре я отсѣчи.“ Да извадишъ окото си и да отсѣчешъ ржката си, това сж думи, взети въ преносенъ смисълъ. Човѣкъ може да извади окото си и пакъ да се съблзнява и върши престѣпления.

Какво представятъ дѣсното око и дѣсната ржка? — Окоето представя човѣшкия умъ, а ржката — човѣшката воля. Следователно, ако умътъ те съблзнява и пожелаешъ да извършишъ нѣкакво престѣпление и насочишъ волята си въ тази посока, спри ги и въздействуй върху себе си, да се запазишъ отъ злото. Ще кажете, че вълкътъ всѣкога си остава вълкъ, а овцата — овца. Това не е положителна философия. Вълкътъ си е вълкъ, дави овцетѣ, но той може да живѣе и като овца. Въ човѣка сж събрани качествата на всички животни. Отъ него зависи да даде предимство на едни или на други качества. Като работи върху себе си, човѣкъ може да възпита своитѣ слабости и страсти и да се облагороди. Мжно се възпитава и облагородява животното вѣнъ отъ човѣка, но лесно се възпитава въ човѣка. За това се иска съзнание и искреностъ въ работата. Животнитѣ представятъ стадии на развитие, презъ които човѣкъ е миналъ и още минава. Затова и съвре-

менната култура се дѣли на „култура на вълка“ и „култура на овцата.“

Съвременнитѣ хора трѣбва да изучаватѣ животнитѣ като символи и да се ползуватѣ отъ тѣхъ. Като изучавате коня, виждате, че заднитѣ му крака приличатѣ на човѣшки рѣце. Съ заднитѣ си крака конятѣ рита. За да се превѣзпита тази чѣрта, Създателътѣ превѣрналъ заднитѣ крака на коня въ рѣце на човѣка, съ които да работи и върви напредъ. Наистина, човѣкъ е лишенъ отъ изкуството да рита. Вмѣсто ритането, той впрегналъ рѣцетѣ си на работа: цѣлъ день вдига и слага мотиката, влачи ралото и обработва земята. Докато съзнава службата на рѣцетѣ си и работи съ тѣхъ, човѣкъ помага на ближния си да се повдигне. Щомъ забрави, каква е службата на рѣцетѣ му, той веднага прилага стария си занаятъ — ритането, и смѣква ближния си надолу. Това е атавизъмъ, остатъкъ отъ „конската култура.“ Затова Христосъ казва: „Отсѣчи дѣсната си рѣка, която прилага старото изкуство — ритането. Престани да риташъ и започни да работишъ. Повдигай ближния си нагоре, а ти самъ върви напредъ!“ „Ако дѣсното око те съблазнява, извади го и остане само съ лѣвото — окото на любовта“ Лѣвото око има отношение къмъ Божествената любовъ, която подтиква хората нагоре и напредъ.

Мнозина ме запитватъ, каква религия проповѣдвамъ. Азъ не проповѣдвамъ никаква религия, но говоря на хората за добъръ животъ. Моята наука е за живота, който хората сж изгубили. Всички хора — учени и прости, млади и стари, искатъ да живѣятъ добре. Майката иска да има добри деца, децата — да иматъ добри родители и т. н. Това желание е естествено. Обаче, никой не може да бжде добъръ, ако нѣма животъ въ себе си. Затова Христосъ казва: „Азъ съмъ пжтьтъ, истината и животътъ.“ И Христосъ не е проповѣдвалъ нѣкаква религия, но говорилъ за пжтя, истината и живота, къмъ които човѣкъ трѣбва да се стреми. Когато запитали Христа, на кой Богъ да се кланятъ, Той отговорилъ: „Иде день и сега е, когато нито въ Ерусалимъ ще се кланятъ, нито на тази гора, но ще се кланятъ на Бога въ духъ и истина“. Това не е религия, но служене на истинския Богъ въ духъ и истина. Ще кажете, че този възгледъ руши старитѣ идеи. Старото се руши

само по себе си. Всѣка нова култура руши старата. Всѣки човѣкъ трѣбва да се откаже отъ старото, за да съгради нѣщо ново, по-красиво и здраво. И старата религия ще се разруши; ще дойде нова религия — религия на труда. Бъдещето е нейно. Новото се отличава отъ старото по това, че постепенно се освобождава отъ лъжата и отъ кривитѣ възгледи. Днесъ всички проповѣдници се молятъ, Богъ да благослови оржжието на народа имъ. Иматъ право да се молятъ за оржжието си, но като националисти, като патриоти, но не и като християни. Христосъ не е подържалъ войната. Следователно, никой нѣма право въ Негово име да се моли за благословение на оржжието и за успѣхъ въ войната. Мнозина се криятъ задъ Христа, оправдаватъ дѣлата си въ Негово име и казватъ, че въ нѣкои стихове се говори за войната, като неизбеженъ процесъ. Това не е истина. Христосъ никъде не е говорилъ въ полза на войната. Напротивъ, Христосъ казва: „Възлюби врага си“. „Не се противи на злото.“

„Ако дѣсното око те съблазнява, извади го.“ Това значи, откажи се отъ изопачения си умъ, който е поставилъ въ крива посока твоитѣ мисли, чувства и постѣпки. Този умъ е изхабилъ сърдцето ти и силитѣ на твоя организмъ. Да се отречешъ отъ изопачения си умъ, това е въ реда на нѣщата.

„Ако дѣсната ти рѣка те съблазнява, отсѣчи я.“ Казвашъ за нѣкого: Той ми е дѣсната рѣка, не мога да се откажа отъ него. Ако този човѣкъ има предъ видъ твоитѣ интереси и твоего благо, като свои, не трѣбва да се отказвашъ отъ него. Обаче, щомъ върши престѣпления, щомъ те ощетява, ти трѣбва да се откажешъ отъ него. Ако дѣсната ти рѣка върши престѣпления, непременно трѣбва да се откажешъ отъ нея. И обществото не търпи такива хора. Срещне ли човѣкъ съ изопаченъ умъ и извратена воля, то го изхвърля навънъ. Да изхвърлите човѣка вънъ отъ себе си, това значи, да не се поддавате на неговитѣ влияния. Ако трѣбва да се поддавате на нѣщо, това е любовта. Само любовта има право да влияе на хората. Който живѣе споредъ Божиятъ законъ, той е добъръ човѣкъ. — Който се поддава на безлюбието, той е лошъ човѣкъ. Кой е добъръ човѣкъ? — Който помни доброто и забравя

злото. Ако на такъв човѣкъ кажешъ сто лоши думи, а една добра, той ще помни добрата дума, а ще забрави лошитѣ. — Кой е лошъ човѣкъ? — Който помни лошото, а забравя доброто. Ако на такъв човѣкъ кажешъ сто добри думи, а една лоша, той ще помни лошата, а ще забрави добритѣ. Следъ всичко това той мисли, че, като замине за другия свѣтъ, ще го приематъ съ почести. Не, възвишениятъ свѣтъ не приема хора съ изопачени умове и сърдца, съ дѣсно око и дѣсна рѣка, които се съблазняватъ.

Времето разкрива човѣка най-добре и го опредѣля въ категорията на добритѣ, или на лошитѣ. Въ бж-деще ученитѣ ще разполагатъ съ лаборатории, въ които само по потѣта на човѣка ще опредѣлятъ добъръ ли е, или лошъ. Тѣ ще правятъ такива анализи, каквито сегашнитѣ учени и не подозиратъ. Сжществува и науката „боваризъмъ“, чрезъ която сжщо познаватъ, кой е добъръ и кой лошъ човѣкъ. Тази наука изследва лжча, който излиза отъ човѣшкото око. Този лжчъ никога не лъже. Хора, на които мислитѣ и желанията сж възвишени, лжчтъ, който излиза отъ очитѣ имъ, е надъ плоскостта и въ възходяща посока. У лошитѣ хора този лжчъ е подъ плоскостта и въ низходяща посока, къмъ земята. Гледайте този лжчъ и не се заблуждавайте отъ убежденията на човѣка. Каквито и да сж убежденията му, щомъ лжчтъ на окото му е надъ плоскостта, той е добъръ. Ако лжчтъ е подъ плоскостта и надолу, той е лошъ човѣкъ. И за светия да минава предъ хората, той е лошъ и не може да се разчита на него.

Като изучавате „боваризма“, дохождате до заключение, че сжществуватъ три категории хора: първата категория живѣятъ за Бога и за всичко, което Той е създалъ; тѣ сж сто на сто добри хора. Втората категория живѣятъ за ближния си и за всичко около тѣхъ; тѣ сж 50 на сто добри хора. Третата категория живѣятъ само за себе си; тѣ сж 25 на сто добри. Ако родители тѣ не се отнасятъ добре съ децата си и мислятъ само за себе си, тѣ не сж на мѣстото си. Ако децата не уважаватъ родителитѣ си, и тѣ не сж на мѣстото си. Ако мъжтъ и жената нѣматъ добри отношения помежду си, не могатъ да се нарекатъ идеални хора. За такива хора

се казва, че дѣсното око и дѣсната имъ ржка ги съблзнятъ. Тѣхниятъ умъ е изопаченъ и прилича на змия, която всѣки моментъ може да ги изненада.

Единъ укротителъ на змии въ Европа правѣлъ различни опити, съ които се прочулъ. Достатъчно било да каже нѣколко думи на змиитѣ, за да ги застави да се увиватъ около него и по заповѣдъ да се развиватъ и отиватъ по мѣстата си. Между змиитѣ имало една голѣма, опасна змия, която сжщо се подчинявала на заповѣдитѣ му. Обаче, единъ день тя се обвила около него и, когато трѣбвало да се развие, тя не послушала. Вмѣсто да се развие, тя повече го притискала. Когато коститѣ на укротителя изпращѣли, змията се развила и отишла на мѣстото си. Затова Христосъ казва: „Извади главата и опашката на змията отъ себе си, т. е. отъ своя животъ, и ги хвърли.“ Главата на змията е дѣсното око, а опашката — дѣсната ржка. Изучавайте живота си, и сами ще се убедите въ това сравнение.

Мнозина цитиратъ стиха, върху който днесъ говоря, но го разбиратъ толкова, колкото разбиратъ и свѣтлината. Всѣки говори за свѣтлината, но като отражение на нѣщо. Виждате едно стъкло, казвате, че е стъкло, но не се замисляте, колко пречупвания е претърпѣла свѣтлината, докато получите изображението на стъклото въ очитѣ си. И фотографътъ, като свѣтлината, ходи отъ единъ предметъ на другъ, прави снимки и следъ това ги продава на хората, като реални образи, да ги изучаватъ. Това не сж реални образи, но сѣнки на предметитѣ. Всѣки предметъ трѣбва да бжде въ естествено положение, както листата, клончетата, цвѣтоветѣ и плодоветѣ на дърветата. Само така ще имате ясна представа за него.

Едно се иска отъ съвременниитѣ хора: съзнателно отношение къмъ нѣщата. Нѣкой се радва на цвѣтията, на тѣхнитѣ краски и ароматъ и казва: Всичко това е създадено заради мене. — Не е така. Краскитѣ и ароматътъ на цвѣтията сж създадени за привличане на насѣкомитѣ, чрезъ които става опрашването и оплождането имъ. Ако при това положение и ти можешъ да се ползувашъ отъ краскитѣ и аромата на цвѣтията, свободенъ си да ги използвашъ, но нѣмашъ право да мислишъ, че сж създадени само заради тебе. Нѣкои богослови подържатъ идеята, че свѣтътъ е създаденъ за

човѣка. Не е така. Трѣбва да се знае, за кой свѣтъ се говори. Ако говорите за свѣта, създаденъ отъ човѣка, съ негови собствени разбирания, наистина, този свѣтъ е за него. Ако говорите за необятния, безграниченъ и великъ свѣтъ, въ който се движатъ милиони сѣщества, той не е създаденъ само за човѣка. Мислите ли, че многобройнитѣ планети — Юпитеръ, Сатурнъ, Венера, Нептунъ, Уранъ се интересуватъ за човѣка? Мислите ли, че сѣществата, които живѣятъ на тѣзи планети, се интересуватъ отъ работитѣ на България и отъ това, което става сега въ Европа? Възвишениятъ свѣтъ се интересува отъ работитѣ на Европа дотолкова, доколкото вижда въ тѣхъ изпълнението на Божията воля. Така всѣки човѣкъ се интересува отъ нѣкой виденъ пѣвецъ или музикантъ дотолкова, доколкото пѣсенята или музиката задоволяватъ копнежитѣ на неговата душа. Ако глухиятъ или невежиятъ попадне на концерта, нѣма да остане тамъ. Той ще погледне натукъ - натамъ и ще напусне концерта.

Какъвъ интересъ представя лудницата за здравия човѣкъ? Като влѣзе вътре, той ще преживѣе страхъ и ужасъ и веднага ще излѣзе навънъ. Въ лудницата има хора, всѣки отъ които живѣе съ своя собствена идея. Нѣкой отъ тѣхъ събира сламчици, нарежда ги на купчинки, пренася ги отъ едно мѣсто на друго, докато се умори и легне да спи. На другия день започва пакъ сѣщата работа. Много отъ съвременнитѣ хора вършатъ подобна работа: пренасятъ сламкитѣ отъ едно мѣсто на друго и, като дойде края на живота имъ, казватъ: Слава Богу, изпълнихме предназначението си на земята, както трѣбва. Сега спокойно напускаме този свѣтъ и отиваме при Бога. Който е опредѣленъ да отиде направо при Бога, нѣмаше да го изпращатъ на земята да се учи. Много пѣти човѣкъ слиза на земята, докато бжде готовъ да стане жителъ на небето. Небето е мѣсто за любовъ, мъдростъ и истина, а не за събиране на сламки и пари. Жителитѣ на небето представятъ голѣмо семейство, членоветѣ на което се стремятъ къмъ прилагане на любовта и самопожертвуването. Да се отречешъ отъ себе си, това значи, да се откажешъ отъ излишния си товаръ. Затова Христосъ казва: „Ако имашъ две ризи, дай едната на ближния си, който нѣма

ните една.“ Страшно е, когато цѣлъ свѣтъ гладува, а ти мислишъ за своето благоденствие. Който мисли за себе си, прилича на Настрадаинъ ходжа, който казва: „Когато жена ми умре, половината свѣтъ е загубенъ за мене; когато умра азъ, цѣлиятъ свѣтъ е загубенъ.“

Време е вече хората да се справятъ съ противоречията си и да престанатъ да се залъгватъ едни други. И проститѣ, и ученитѣ хора трѣбва да се сближатъ, да се почувствуватъ братя помежду си. Народътъ представя мъжетѣ, а владицитѣ, свещеницитѣ и учителитѣ — женитѣ. — Кой разваля народа? — Неговитѣ служители. Жената е развалила мъжа, а мъжътъ — жената. Ще кажете, че жената е страшно нѣщо. — Каквото е жената, такова е и мъжътъ. Нека всички мъже и жени, свещеници и учители, управници и управляеми се обединятъ и заработятъ заедно за изправяне на своя народъ. Новото време изключва лъжата. Никаква лъжа не се позволява. Който лъже, който престѣпва Божия законъ, самъ опредѣля мѣстото си, самъ се отдѣля отъ обществото на добритѣ и почтени хора. Свѣтътъ се нуждае отъ здрави хора, съ свѣтли умове и благородни сърдца. Срѣщате ли хора съ извадени очи и отрѣзани ржце, били тѣ учители, духовници, бащи и майки, общественици, на тѣхъ не може да разчитате. Стойте далечъ отъ човѣкъ, на когото дѣсното око е извадено и дѣсната ржка отрѣзана. Въ бждещата култура ще влизатъ хора съ здраво лѣво око и здрава лѣва ржка. Дѣсното имъ око и дѣсната имъ ржка ще бждатъ замѣстени съ нови, здрави, но тѣ ще работятъ подъ импулса на лѣвото око и лѣвата ржка.

Веднѣжъ запитали сърдцето, защо е отишло въ лѣвата страна на гърдитѣ. То отговорило: Избрахъ лѣвата страна, за да покажа, че нѣмамъ нищо общо съ дѣсната ржка и дѣсното око на човѣка.

Когато се говори на хората за недостатѣцитѣ имъ, тѣ казватъ, че не искатъ да слушатъ думитѣ на този, или на онзи. Ако не слушате думитѣ на вашитѣ приятели, ще слушате думитѣ на природата. Нейниятъ езикъ е строгъ и безпощаденъ. Когато сѣди нѣкого, тя го простира на земята и започва постепенно да отнема мазнинитѣ, мускулитѣ му и, като го отправи на онзи свѣтъ, запитва го: Кжде остана твоята философия? Като

не може да ѝ отговори, близките му казватъ: Богъ да да го прости! — Това не е разрешение на въпроса. Богъ прощава човѣка, когато той самъ се заема да изправи погрѣшките си. Този човѣкъ е отнелъ кжщата, нивата на своя ближенъ и следъ това иска да го простятъ. Върни кжщата и нивата му, и ще бждешъ простенъ. А така, безъ да изправишъ погрѣшките си, никой нѣма да ти прости или да те извини. Отъ хиляди години хората все се извиняватъ, безъ да изправятъ погрѣшките си. Ще кажете, че Богъ е всеблагъ и всемилостивъ. Вѣрно е, всѣки е опиталъ Божиата милость и благодать, но, въпрѣки това, Той изисква отъ хората да изправятъ погрѣшките си, т. е. да изплатятъ задълженията си. И днесъ всички се питатъ, защо сжществува смъртъта. Много просто, смъртъта е бирникъ, който заставя длъжниците да изплатятъ дълговетъ си. Тя е справедлива и не прави за никого изключение. Като дойде смъртъта, всички се плашатъ. Смъртъта иде да ликвидира съ грѣховеѣ и престѣпленията на хората, т. е. съ тѣхните дългове. Ето защо, по-добре е човѣкъ да се плаши отъ грѣха и да не грѣши, а не да се плаши, следъ като е сгрѣшилъ. Азъ считамъ добри, почтени хора онѣзи, които се страхуватъ, преди да сж извършили нѣкакво престѣпление. Истински герой е онзи, който не бѣга отъ дълговетъ си, но ги признава и започва да плаща. Той се обръща къмъ своя ближенъ и казва: Братко, извършихъ едно престѣпление къмъ тебе. Съзнавамъ погрѣшката си и съмъ готовъ да приема наказанието, което ми се полага. — Какво ще каже обществото за този човѣкъ? — Да каже и да мисли, каквото си иска. Важно е, какво Богъ мисли и казва. Затова е казано въ Писанието: „Начало на мъдростъта е страхътъ Господень.“

Мнозина се запитватъ, защо Христосъ е говорилъ повече съ притчи и символи. — Целъта на Христа е била да каже истината на хората, да имъ посочи правия пѣтъ, безъ да ги обижда. Но, въпрѣки това, тѣ не можаха да Го изтърпятъ и Го разпнаха. Той казваше на свещениците: „Вие държите ключовеѣ отъ небето и нито сами влизате вътре, нито другите пущате да влѣзатъ.“ Така и съвременните християни се готвятъ за небето, безъ да отговарятъ на името „истински християни“.

нии.“ За да носишъ това име, трѣбва да се проникнешъ отъ великото учение на Христа, отъ едно дълбоко разбиране на всичко, което става въ свѣта, и отъ готовността да изправишъ всѣка своя погрѣшка. Въ това се крие благородството на човѣшката душа. Много сж заблужденията на хората и то, по причина на друго заблуждение, че човѣкъ е короната на създанията, че е създаденъ по образъ и подобие на Бога. Истинскитѣ човѣци, създадени по образъ и подобие Божие, сж на небето, а Адамъ и Ева, направени отъ калъ, сж още на земята. Нѣкои поддържатъ идеята, че душата е направена отъ кръвъ, която следъ смъртта се разливала по земята. Наистина, плътта гние, кръвта се разлива, но живото дихание нито гние, нито се разлива и губи, а остава за вѣчни времена. То е Божественото начало въ човѣка, което е безсмъртно. То е подложено на закона на еволюцията. Значи, животинското начало въ човѣка умира, а Божественото живѣе вѣчно. Важно е Божественото, а не животинското. Ако приятелтъ ти дойде на гости съ конь, кое е по-важно за тебе: неговото присѣствие, или коньтъ, съ който е пристигналъ? Сжщественото е твойтъ приятелъ, а не неговиятъ конь. Какво значение има бѣлиятъ или червениятъ конь, съ който приятелтъ ти е дошълъ? Коньтъ е важенъ до толкова, доколкото да чуешъ отдалечъ пристигането на твой приятелъ. Ако коньтъ е бѣлъ, сжщо така отдалечъ ще видишъ приятеля си, който бързо се приближава къмъ тебе.

Като се говори за смъртното и безсмъртното начало въ човѣка, явява се въпросътъ, какъ ще възкрѣсне човѣкъ. Споредъ нѣкои, човѣкъ ще възкрѣсне съ сжщото тѣло, съ което е живѣлъ на земята. Значи, ако нѣкой борецъ е тежалъ 100 — 120 клгр., следъ възкресението си ще се яви пакъ толкова силенъ, едъръ, тежъкъ човѣкъ. Това е детинско разбиране, а не истинско възкресение на душата. Възкресението подразбира новъ, Божественъ животъ. Въ този смисълъ, човѣкъ може да възкрѣсва по нѣколко пѣти на день. Достатъчно е да се откаже отъ едно свое заблуждение, за да възкрѣсне нѣщо въ него. Възкресението подразбира освобождаване. То нѣма нищо общо съ гроба на човѣка. Кой човѣкъ е излѣзълъ отъ гроба живъ и въз-

кръсналъ? Това не е било и нѣма да бжде. Обаче, човѣкъ е подложенъ на постоянни промѣни. Затова и Павелъ казва: „Ние нѣма да умремъ, но ще се измѣнимъ.“ Това е било и всѣкога ще бжде. Сегашниятъ човѣкъ не е това, което е билъ въ миналото, нито ще остане такъвъ въ бждеще. Човѣкъ се измѣня по умъ, сърдце и воля; той измѣня и своитѣ разбирания, своя начинъ на животъ. Съвременнитѣ хора говорятъ за достоинство, за воля, за силна мисль и т. н. Споредъ мене, само онзи има силна воля, който може да се откаже отъ злото, което е намислилъ да прави, и да го замѣсти съ добро. Ще кажете, че това и вашитѣ дѣди и прадѣди сж знаели. Знаели сж го, но не сж разбирали, по какъвъ начинъ може злото да се превърне въ добро.

Единъ ангелъ се провинилъ въ нѣщо предъ Господа и за наказание го изпратили на земята, между конетѣ, да изучава тѣхния езикъ. Когато се радвали, конетѣ произнасяли звуковетѣ „и-ху-ху“. Ангелътъ научилъ езика на конетѣ, разговарялъ се съ тѣхъ, но когато трѣбвало да се зарадва и да каже „и-ху-ху“, не могълъ да произнесе тѣзи звукове, за което всички му се смѣяли. Не било лесно да се изговорятъ тѣзи звукове. — Защо? — Защото той не разбиралъ смисъла имъ. Наистина, човѣкъ мъчно произнася думи, на които не разбира смисъла.

Какво означаватъ звуковетѣ „и-ху-ху“? Когато правятъ сватби въ селата, българитѣ се веселятъ, играятъ и викатъ „и-ху-ху“. Съ това тѣ изказватъ доволството си, че сж придобили нѣщо ценно. Най-напредъ родителитѣ на момъка харесватъ една мома и пращатъ нѣкой да я иска. Това изпълнява обикновено стара, умна жена, която започва работата дипломатически. Първо тя се осведомява за материалното положение на момата, иска да разбере, иматъ ли родителитѣ ѝ ниви, лозя, говеда. Като се убеди, че момата е заможна, тя започва да хвали момъка, да говори, че е много работливъ, добъръ, пѣкъ и отъ имане не е лишенъ. Родителитѣ на момата слушатъ, но не даватъ още отговоръ. Бабата отива два-три пѣти и все за момъка говори, докато най-после родителитѣ на момата се съгласятъ. Тѣ довеждатъ момата, и тя да каже, съгласна ли е, или не. Щомъ и дветѣ страни се съгласятъ, започватъ

приготовления за сватба. Определят деня на сватбата, и веселието започва: булката и младоженикът тръгват напред, а след тях кръстницата и кръстникът. Тя носи сито, пълно с орехи, сушени плодове и пари. След тях вървят всички роднини, приятели и познати. Всички са радостни, засмехни, музика свири. Кръстницата хвърля от време на време по няколко орехи или сушени плодове и пари на децата, които с нетърпение очакват този момент. Като се изпълнят всички обреди, музиката засвирва, хорото кръсно се залюлява, и някой от играчите се провиква: „И-ху-ху“. — Какво представя ситото, плодовете и парите? — Ситото е човешкият ум, който носи богатства — орехи, лешници, плодове, пари. Давайте от богатствата на ума си щедро на всички, които се нуждаят от него. Децата, които събират богатата, представят човешките мисли и желания. Умът трябва да им дава потик, да растат и да се развиват. Ако питат кръстницата, защо носи сито с плодове и ги раздава, тя ще каже, че това е обичай, но какво се крие в него, не знае.

Съвременните хора имат много обичаи, изпълняват много обреди, без да знаят вътрешния им смисъл. Първоначално обичаите и обредите са били въ самия човек, но после ги е изгубил и са останали само външни форми. Първоначално храмът е бил вътре въ човека, но, след като го изгубил, той започнал да си строи външни храмове и там да се кланя и моли. Съ загубване на чистотата си, човекът изгубил всичко, което било написано въ сърдцето и душата му. Какъв по-велик храм ще търси той от онзи, който е въ него, и онзи, който вижда въ цялата природа? Достатъчно е да излезе вън, срѣд природата, да види небето, да се изложи на слънцето, да диша чистия въздух и да благодари на Онзи, Който е създал цялата вселена. Да излезе вечер, когато небето е осѣяно съ безброй звезди, за да почувствува величието на Твореца. Всичко, което ни обикаля, е въ състояние да повдигне мисълта и чувствата ни, да ни свърже съ Бога. Ето къде е църквата, т. е. храмът на човешката душа. Това е Божествената църква, която храни душите. Тя е и въ човека, и вън от него, срѣд цвят и дървета, рѣки

и морета, птички и животни. Дето животът се проявява правилно, тамъ е Божиятъ храмъ, тамъ сж свѣщитѣ и кандилата. Когато хората се обединятъ и заживѣятъ въ любовь и братски помежду си, тѣ влизатъ въ Божествения храмъ. Всички хора не сж на еднакъвъ уровень, но всички могатъ да бждатъ братя и да се ползватъ еднакво отъ богатата на живота. За онѣзи, които се съблазняватъ отъ чуждитѣ добрини и блага, Христосъ казва да се извади дѣсното имъ око и да се отсѣче дѣсната имъ рѣка.

Дошло е време, когато християнскитѣ народи трѣбва да се побратимятъ и приготвятъ за бждещата религия, която иде. Следъ 45-та година тя ще дойде, ще се наложи на човѣчеството и ще го преобрази. Тя е религията на труда. Следъ нея ще дойде новото учение — учение за живота. Докато живѣятъ въ религията на труда, хората все още ще се каратъ, ще се биятъ, но влѣзатъ ли въ учението на живота, всичко това ще изчезне. — Защо? — Защото любовта ражда живота. Следователно, всѣки трѣбва да си даде отчетъ, въ коя религия жавѣе: въ религията на труда, или въ религията на любовта. Въ религията на труда има две категории хора: еднитѣ живѣятъ по Божественъ начинъ, а се проявяватъ по човѣшки; другитѣ живѣятъ по човѣшки, а постѣпватъ по Божественъ начинъ. Това сж неизбѣжни противоречия. Обаче, живѣйте, трудете се и очаквайте новата религия, т. е. новото учение на живота, на работата и на любовта. Казано е, че животното въ човѣка се мжчи, човѣкъ се труди, а Богъ работи. Дайте пжтъ на Бога въ себе си, Той да се прояви и да заработи чрезъ васъ.

Какво представя земята?—Велико училище. Понеже много отъ съвременнитѣ хора сж алчни, тѣ се стремятъ изключително къмъ придобиване на материални блага. Провидението ги възпитава по най-рационаленъ начинъ. Както възпитава алчността на змията, сжщо така възпитава и алчнитѣ хора. То дава възможностъ и на най-ненаситната змия да се нагълта толкова много, че да се насити поне за петъ - шестъ деня. Така и на съвременнитѣ алчни хора дава толкова материални блага, че да не помислятъ съ години за тѣхъ. Провидението дава на нѣкои хора изобилни блага, да се наситятъ и преситятъ.

поредъ закона на втръсването, човѣкъ престава да мисли за нѣща, за които нѣкога е мечталъ. Така, обаче, се възпитава неразумниятъ човѣкъ. Правилно е да се откажешъ отъ преходнитѣ нѣща въ живота преди да си дошълъ до втръсване отъ тѣхъ. Трѣбва ли пияницата да се откаже отъ пиенето, следъ като му се е втръснало виното? По-добре е да се откаже преди това, защото следъ втръсването може и ораганизмътъ да заболѣе. Трѣбва ли войникътъ отъ бойното поле да се откаже отъ убийство, следъ като му се втръснатъ убийствата? Добре е войникътъ да се откаже отъ убийството на време, преди да му се е втръснало. Нѣкой иска да си поживѣе, да изпита всички удоволствия въ живота, но веднага се излага на критиката на хората. Чуденъ е съвременниятъ моралъ! Когато хората се убиватъ на бойното поле, считатъ, че това е въ реда на нѣщата. Когато нѣкой се удовлетвува, критикуватъ го. Ако едното е позволено, и другото трѣбва да се позволи. Ако едното се критикува и осжда, и другото трѣбва да се осжди. Дайте на хората нѣщо по-добро отъ това, къмъ което се стремятъ, и не ги осждайте.

Като слушате да ви се говори така, казвате: Лесно се говори, мжчно се изправятъ погрѣшките; лесно се проповѣдва, мжчно се постигатъ великитѣ нѣща. Вѣрно е това, но човѣкъ трѣбва да се справя съ своитѣ слабости и недостатъци. Не е въпросъ да ограничавате човѣка, но трѣбва да знае, какво му е нужно за пиене и ядене. Който е жаденъ, нека пие, но какво? — Чиста, прѣсна вода. Който е гладенъ, нека яде, но чиста, здравословна храна. Който иска да мисли, нека мисли, но умътъ му да е заетъ съ възвишени и свѣтли мисли. Следователно, яжте, пийте, мислете, но не разрушавайте бждещето си, не се противопоставяйте на стремежитъ на вашата душа. Ще кажете, че нѣкой се влюбилъ въ танцьорка. Ако тя може да го спаси, нищо лошо нѣма въ това. Има танцьорки, които сж спасили десетки мже отъ падение. Важна е идеалната страна на нѣщата. Въ този смисълъ, за предпочитане е да има танцьорки на свѣта, които да спасяватъ хората, отколкото да ги нѣма, а хората да живѣятъ въ безпѣтица и престѣпления. Ще кажете, че това не е морално. Войната морална ли е? Щомъ допускате войната, ще допуснете и танцьоркитѣ.

Това е въ живота на противоречията. Обаче, когато войната престане, ще изчезнатъ и танцьоркитѣ. Дето е злото, тамъ сж и неговитѣ последствия. Премахнете злото, като причина, за да се справите и съ последствията му.

Животътъ на съвременнитѣ хора е пълненъ съ противоречия. Стотици и хиляди хора загиватъ въ фабрицитѣ и минитѣ. Тѣзи жертви се оправдаватъ, само ако съ тѣхъ се повдига цѣлото човѣчество. Не става ли това, тѣ не сж на мѣсто. — Каква е крайната целъ на съвременната култура? — Да се повдигнатъ всички народи, както и цѣлото човѣчество. Ако една държава има стотици параходи на разположение, тѣ иматъ значение, само ако помагатъ за благосъстоянието на всички поданници. Въ противенъ случай, за предпочитане е да се освободи отъ тѣхъ. Всички народи се биятъ за повече земя; въ края на краищата, освенъ че нищо не печелятъ, но животътъ имъ поскѣпва толкова много, че едва дишатъ подъ тежестта му. И България се би за Македония, безъ да я спечели. Печалбата отъ войната е поскѣпването на живота. Днесъ всички се чудятъ, какъ да плащатъ дълговетѣ си. Това е въ реда на историческитѣ събития, въ реда на човѣшката култура, но не е въ реда на Божественото учение, нито въ реда на културата преди съгрѣшаването на Адама. Културата на Мойсей се различава коренно отъ тази на Христа. Преди Адама сж живѣли възвишени, чисти и умни хора. Това малцина знаятъ. Ако трѣбва да се доказва на сегашнитѣ хора този фактъ, нуждни сж специални пособия и време, съ каквито днесъ не разполагаме. Ще кажете, че това е само за оправдание. И да имамъ време и пособия, не бихъ могълъ да докажа истинността на думитѣ си. Истината не се нуждае отъ доказателства. Каквото кажа, не подлежи на критика и съмнение. Защо ще се съмнявате въ чистото злато?

Сегашнитѣ хора се съмняватъ, защото сж вѣрвали на човѣшки обещания, а не на Божествени. Много мъже и жени си даватъ голѣми обещания, безъ да ги изпълняватъ. Така тѣ губятъ вѣрата си и се разочароватъ. Като обещаващъ нѣщо, ще говоришъ въ съгласие съ Божествената граматика и логика, дето всички знаци и всѣка дума сж на мѣстото си. Какво означава запетаята

при обещанията, които единъ човѣкъ дава на другъ? Запетаята показва, че речъта му още не е завършена, и той трѣбва да приготви перото си, да я завърши. Докато речъта не е завършена, можете да поставяте запетая, точка и запетая, двоеточие и др. Следъ двоеточието се изнасятъ редъ качества на предмета или лицето, за което се говори. Най после, като се свърши речъта, поставятъ точка.

Сега, всички, които ме слушате, излѣзохте отъ рай и започнахте съ запетая, после съ точка и запетая, съ двоеточие, докато най-после свършихте съ точка. Какво означава точката? — Тя означава смъртъта — край на стария животъ и начало на новия. Следъ точката иде нова мисль, ново положение. Нѣкой казва за себе си: Азъ, — поставя запетая, богатиятъ нѣкога търговецъ, днесъ фалирахъ; живѣхъ неправилно и неразумно. Искамъ вече да изправа живота си, но затова трѣбва да бжда кредитиранъ. Искамъ да живѣя разумно, да изправа погрѣшките си. Онзи, който кредитира, си служи съ въпросителна и удивителна. Той пита: готовъ ли си да изплатишъ дълговетъ си? Ако отговоришъ положително, той поставя удивителна, съ което иска да каже, че като изплатишъ дълговетъ си, трѣбва да останешъ около него, да му слугувашъ. Ще слугувашъ на кредитора си, но той ще постѣпва къмъ тебе съ любовъ. Приятно е да слугувашъ на любовъта. Мома и момѣкъ, които се обичатъ, си изпращатъ въздушни цѣлувки.

Като се говори за цѣлуката, хората се срамуватъ отъ нея, считатъ я нѣщо нечисто, покварено. Нѣкои питатъ, какъ се е появила цѣлуката. Тя е съществувала преди създаването на човѣка. Растенията, птиците се цѣлували помежду си. Първа свѣтлината ги е научила. Стремете се къмъ цѣлуката на свѣтлината. Така трѣбва да цѣлуватъ всички хора. Мома, на която цѣлуката е чиста като свѣтлината, казва на своя възлюбенъ: Искамъ и твоята цѣлукка да бжде така чиста и свѣтла, да носишъ свѣтълъ умъ, благородно сѣрдце и здраво тѣло. Засега сж позволени само въздушните цѣлувки. Всѣка друга цѣлукка носи зараза. Много отъ съвременните хора сж болни. Следователно, и цѣлуката имъ носи нѣщо болезнено.

Едно се иска отъ съвременнитъ хора: изучаване и прилагане на Христовото учение. Ще кажете, че има хора, които изпълняватъ това учение и не е нужно всички да го изпълняватъ. Не е така. Всички хора, всички народи съставятъ частъ отъ голѣмото, Божествено дърво. Следователно, всѣки трѣбва да изпълнява службата си като листъ, клонъ, цвѣтъ или плодъ на дървото. Само така човѣкъ запазва своята индивидуалностъ и върви отъ частното къмъ общото, отъ личното къмъ общочовѣшкото. Животътъ на индивида и на цѣлото се измѣня така, както ембриото въ утробата на майката. То преминава презъ 500 хиляди форми, докато приеме образа на човѣкъ. Въ духовно отношение, различнитъ хора приематъ различни форми: единъ прилича на точка, другъ на запетая, трети на точка и запетая, четвърти — на въпросителна, удивителна, на листъ, на клонъ, на цвѣтъ и т. н. Отъ гледище на сравнителната физиогномия, само външно човѣкъ носи човѣшка форма; вътрешно, обаче, той има форма на растение или на животно. Затова нѣкои сравняватъ носа на човѣка съ ноктитъ на орела. Както орелътъ сграбчва жертвата си съ своитъ нокти, така и човѣкъ може да напакости на ближния си съ своя носъ. Носътъ символизира ума. Това показва, че сегашниятъ човѣкъ още не се е измѣнилъ вътрешно.

Като се говори на хората за добъръ животъ, за самопожертвуване, за любовъ помежду имъ, това нѣма да се постигне изведнѣжъ, но трѣбва да се знае, че добриятъ и правиленъ животъ иде като послѣдствие отъ прилагането на Христовото учение. Когато майкитъ и бацитъ измѣнятъ мислитъ и чувствата си, ще се роди ново, здраво поколѣние съ права мисълъ. Всѣки човѣкъ носи въ себе си материалъ за бѣдеще развитие. Затова се казва, че отъ човѣка зависи да живѣе добре, или зле. Който живѣе по Божествения принципъ, ще бѣде въ миръ и любовъ съ себе си и съ своитъ близки, даже и съ враговетъ си. Христовото учение е на принципи, а не на форми. Принципитъ разширяватъ, а формитъ ограничаватъ. Вънъ отъ Христовитъ принципи, животътъ на човѣка е безсмисленъ. Българската поговорка „Праздна Мара тѣпанъ бие“, ясно изразява живота на обикновения човѣкъ. Тѣпанътъ трѣбва да бие на време и на мѣсто. Така трѣбва да бие тѣпанътъ на майката и

на децата, на свещениците и учителите, на управниците и управляемите. Това значи искрен човък. Неговите думи, неговата реч е чиста, искрена. Който слуша такъв човък, не се натъква на никакви противоречия. Той вижда чистото съзвучие, безъ никакъв фалшъ и никаква грубостъ.

И тъй, да извадимъ дѣсното око и да отсѣчемъ дѣсната ръка, които внасятъ съблазънъ въ живота. И следъ това да възлюбимъ враговетъ си. Който люби врага си, той е човъкъ на бждещата култура. И ако онѣзи, които заседаватъ сега на конференцията въ Парижъ, любятъ враговетъ си, ще дойде истински миръ между народите. Не любятъ ли враговетъ си, и да дойде миръ, той ще бже времененъ. Истински миръ е този, който носи бждещата култура на работата, на живота и на любовта. Ако мирътъ, който сегашните народи очакватъ, почива на Мойсеевия законъ „око за око и зъбъ за зъбъ“, времето ще покаже, какъвъ ще бже този миръ и каква култура ще донесе.

Желая ви да дойде бждещата култура, а вие да бжете носители на любовта.

*

5. Беседа отъ Учителя, държана на
9 февруарий, 1919 г. София.

Ако не бѣхъ дошълъ

„Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣха да иматъ.“*)

„Грѣхъ не щѣха да иматъ“. Ние разглеждаме грѣха отъ особено становище, а не както съвременнитѣ хора го разбиратъ. Тѣ считатъ за грѣхъ това, което не е, а какво представя истинскиятъ грѣхъ, не знаятъ. — Защо? — Защото дѣлятъ нѣщата на добри и лоши, споредъ това, какъ се отразяватъ на тѣхъ, какъ тѣ ги чувствуватъ. Всѣко приятно нѣщо човѣкъ счита за добро, а неприятното — за зло. Който му дава пари на заемъ, минава за добъръ човѣкъ; който не му дава, минава за лошъ човѣкъ. Това е криво заключение. Нѣкой може да ви даде пари на заемъ, но е лошъ човѣкъ; другъ не ви дава, а въ сжщность е добъръ човѣкъ. Следователно, ние разглеждаме грѣха принципално, независимо човѣшката личностъ и човѣшкитѣ разбирания. Днесъ всички хора говорятъ за грѣха, безъ да могатъ да го разрешатъ. Който вестникъ отворите, на всѣка страница се описватъ грѣховетѣ и престѣпленията на хората. Ако апашъ обере нѣкого, веднага започватъ да го преследватъ, защото считатъ лѣжата и кражбата за голѣми престѣпления. Ако нѣкой вземе паритѣ ви, давате го подъ сждъ, повдига се цѣлъ източенъ въпросъ, докато ги върнатъ. Всички считатъ паритѣ за голѣмо благо. Въ сжщность, тѣ сж причина за нещастията въ свѣта. Паритѣ сж само условие, което хората сж преувеличили толкова много, че ги считатъ цель въ живота. Тѣ казватъ: Безъ пари не може, както и безъ грѣхъ не може. Не е така. И безъ пари може да се живѣе, и безъ грѣхъ може.

*) Иоана 15:22.

Христосъ казва: „Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣха да иматъ.“ Той свързва отговорността за грѣха съ своето идване. — Кога грѣши човѣкъ? — Когато не слуша думитѣ и съвета на любовта. Като грѣши, човѣкъ първо проявява непослушание, после неизпълнение на това, което му се говори. Казано е въ Писанието: „Заплатата на грѣха е смъртта“. Това значи: грѣхътъ лишава човѣка отъ най-голѣмото благо — отъ живота. Пита ли нѣкой, защо не трѣбва да грѣши, ще знае, че грѣхътъ ще го лиши отъ най-великото благо, което му се дава. — Защо ме лишава Господъ отъ живота? Отговорътъ е въ стиха: „Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣха да иматъ.“

Въ първата глава на Битието, Богъ заповѣда на Адамъ и Ева да не ядатъ отъ плодовѣтъ на дървото за познаване на доброто и злото. Понеже не Го послушаха и не изпълниха заповѣдта Му, тѣ сгрѣшиха. Така тѣ внесоха грѣха въ човѣшкия животъ, отъ който хората и донесъ още не могатъ да се освободятъ. — Какви бѣха тѣзи плодове? — Това не е важно. Едно трѣбва да се знае: Както ръждата разяжда желѣзото, така и грѣхътъ подкопава основитѣ на човѣшкия животъ. Грѣхътъ е огънь, който разяжда, опетнява и покваря чистата човѣшка душа, като я лишава отъ тѣлото ѝ. — Не може ли душата да се прояви безъ тѣло? — Не може. Както солта не може да се прояви безъ киселина и основа, така и човѣшката душа не се проявява безъ тѣло. Такъвъ е законътъ на физическия свѣтъ.

Следователно, за да се извърши една химическа реакция, нуждни сж две тѣла, които взаимодействуватъ помежду си и се получава трето тѣло. За тази целъ е нуженъ огънь. Той топи и окислява тѣлата. Благороднитѣ вещества се топятъ отъ огъня, напримѣръ, злато, платина, сребро, а неблагороднитѣ се окисляватъ и разлагатъ. Отъ гледището на Божествения законъ, т. е. отъ гледището на алхимическия законъ, кои сж дветѣ тѣла, които си взаимодействуватъ? Това сж небето и земята, съставени отъ четиритѣ главни елемента: въздухъ, вода, огънь и земя, т. е. отъ твърда, течна, въздухообразна и свѣлинна или лжчиста материя. Като резултатъ на това

взаимодействие се явилъ човѣкътъ, петиятъ елементъ, нареченъ „малкиятъ свѣтъ“. Ако земята и небето въ човѣка не се съединятъ, какъ ще се роди истинскиятъ, вътрешенъ човѣкъ? Отъ гледището на алхимията, земята е основа, небето — киселина, а човѣкътъ — соль. Затова Христосъ казва: „Вие сте солта на земята“. Подъ „киселина“ се разбира Божествена сила, която прониква навсѣкжде и твори, създава нови свѣтове. Подъ „основа“ се разбира съвкупностъ отъ сили, които съдействуватъ на Божествената сила да събере необходимитѣ елементи за създаването на човѣка — малкия свѣтъ.

Като се говори за небето, не подразбирамъ рая, защото той е състояние, а не мѣсто на блаженство. Като говори на ученицитѣ си за блаженствата, Христосъ пакъ разбира състояния, които човѣкъ преживява. Той казва: „Блажени нишитѣ духомъ, защото е тѣхно Царството небесно.“ Подъ „нищѣ духомъ“ се разбира човѣкъ, който лесно се топи и разтваря. Това сж качества на солта. Добриятъ човѣкъ трѣбва да се топи като солта. Туришъ ли соль въ водата, тя веднага се разтваря, безъ протестъ, затова Царството небесно е нейно. Водата е основа, носителка на живота, а животътъ — едно отъ условията за придобиване на Царството Божие. Тѣй щото, щомъ се разтопи като солта, човѣкъ влиза вече въ Царството Божие. Като пада на земята, снѣгътъ се топи и така носи своето благословение за живота. Докато хората тлѣятъ и се мчатъ, а не се топятъ, злото ще се шири и управлява свѣта. — Защо се мчатъ хората? — Защото сж твърди, не се топятъ. Казано е въ Писанието: „Затвърдѣ сърдцето на този народъ.“

„Блажени нажаленитѣ, защото тѣ ще се утешатъ.“ Готварската соль, като стои на въздуха, поглъща водата и овлажнява, т. е. започва да сълзи. Така тя осоява тѣлата. Значи, нажалениятъ привлича влагата, т. е. живота, и така осоява срѣдата, въ която живѣе. Ако не правите сжщото и вие, не може да се утешите.

„Блажени кроткитѣ, защото тѣ ще наследятъ земята.“ И солта, въ широкъ смисълъ на думата, е тиха и кротка. Като се разтвори въ вода, тя не ферментира, не вдига шумъ около себе си. И въ разтопено състояние, солта спокойно чака времето си, да дойде топлина от-

и нънъ, да изпари водата, и отново да се яви въ първоначалния си видъ, като чиста, кристална соль. Тя знае, че сега ще бжде по-чиста, отколкото е била по-рано. Следователно, кроткитѣ хора сж соль, която овлажнява на въздуха и започва да плаче, разтваря се въ водата и въ това състояние се разнася навсѣкжде по земята, докато най-после отново кристализира въ хубави, чисти кристали.

Блажени, които гладуватъ и жадуватъ за правдата, защото тѣ ще се наситятъ.“ — Кога човѣкъ усѣща жажда? — Когато е ялъ солена храна. Тогава той има нужда отъ повече вода. Само човѣкъ изпитва жажда въ различни направления: жажда за вода, за знание, за свѣтлина, за свобода и т. н. Казано е, обаче: „Които жадуватъ и гладуватъ за правдата, тѣ ще се наситятъ“. Кроткиягъ, който се уподобява на соль, трѣбва да гладува за правдата. Христосъ казва на ученицитѣ си: „Вие сте сольта на земята.“ За себе си казва: „Азъ съмъ виделината на свѣта.“ Сольта играе важна роля на земята. Даже и свѣтлината не може да се прояви безъ соль. Наистина, ученицитѣ на Христа бѣха срѣда, чрезъ която Той се прояви. Солитѣ се състоятъ отъ две нѣща: отъ металъ и металоидъ, или отъ металъ и остатъкъ отъ киселини. Но солитѣ не се намиратъ отдѣлно нито въ киселинитѣ, нито въ основитѣ. За да си обясните, какъ се образуватъ солитѣ, посѣйте едно житно зрънце и наблюдавайте, какъ расте и се развива то. Растенето е процесъ на духа и не се дължи нито само на земята, нито само на слънцето. Земята и небето, съединени въ едно, даватъ условия на духа да се прояви. На евангелски езикъ подъ „духъ“ разбираме соль. Дето е духътъ, т. е. сольта, тамъ има съзвучие; дето духътъ отсъствува, тамъ сжществуватъ противоречия. Така сж разбирали старитѣ хора духа и така сж работѣли съ него. Старитѣ учени сж признавали сжществуването на четири елемента въ природата: земя, вода, въздухъ и огънь. Съвременнитѣ учени сж считали това учение за криво, но най-новитѣ учени сж съгласни съ него и, отъ това гледище, подържатъ сжществуването на четири състояния на материята, които отговарятъ на четиритѣ велики свѣта. Земята крие въ себе си много сили, нѣкои отъ които хората въ бждеще ще изучаватъ. Земята е проучена по-

вече външно, по-малко вътрешно. Обаче, външният изглед на земята и нейното вътрешно съдържание са две различни нѣща. Киселината, за която говори химията окулиститѣ наричатъ небе, а основата — земя. Небето въ човѣка постоянно твори, действува, желае. Тази е причината, дето човѣкъ постоянно е недоволенъ, все иска нѣщо ново. Земята пъкъ, наречена основа, плътъ, отхранва желанията, оформява ги и отъ тѣхъ образува човѣшкото тѣло. Значи, има небе и земя вънъ отъ човѣка и вътре въ него. Той трѣбва да познава тѣхната служба и да имъ съдействува. Желанията и идеитѣ идатъ отъ небето, а се реализиратъ на земята. Тя е майка на проявения човѣкъ, а небето — неговъ баща; земята е душата, а небето — духътъ на човѣка. Тѣ сж работили, за да го създадатъ; тѣ работятъ още, за да го усъвършенствуватъ.

Христосъ казва: „Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣха да иматъ.“ Щомъ нѣма грѣхъ, и смъртъ нѣма да има. Ако киселината и основата не си взаимодействуваха, щѣха да се проявятъ като разрушителни сили. Понеже тѣ си взаимодействуватъ и образуватъ соль — носителка на живота, разрушителнитѣ сили не се проявяватъ. Животъ има и въ киселината, и въ основата, но той се различава коренно отъ живота на сольта. Сегашнитѣ хора разбиратъ повече живота на сольта, отколкото живота на киселината и на основата.

„Ако не бѣхъ дошълъ.“ Христосъ дойде на земята, за да избави хората отъ грѣха, а съ това заедно да освободи човѣшката душа отъ материята, съ която се е оплела. — Какъ ще я освободи? — Чрезъ киселината, която носи въ свѣта. Само киселината е въ състояние да разкъса връзкитѣ на материята. Само човѣкъ е въ сила да освободи затворената птичка отъ кафеза. Обаче, върнели се отново въ кафеза, птичката умира. Значи, свободата е нейниятъ животъ. Много отъ сегашнитѣ хора сж осждени да живѣятъ въ кафезъ, т. е. осждени сж на преждевременна смъртъ. Като не съзнаватъ това, тѣ казватъ: Тукъ е истинскиятъ животъ. Колкото и да имъ предлагатъ да напуснатъ кафеза, тѣ отказватъ подъ предлогъ, че свободата е праздна работа. Излѣзатъ ли вънъ отъ кафеза, тѣ разбиратъ вече смисъла на живота

и на свободата. Нѣкоя красива, черноока мома, съ розовъ цвѣтъ на лицето, жизнерадостна, се ожени за нѣкой Донъ Жуанъ, който веднага я затваря въ кафезъ и я залѣгва съ малко просо. Тя подскача въ кафеза нагоре-надолу, върти се, но престава да пѣе. Като ѝ се насити, той я захвърля и замѣства съ друга птичка. Много жени днесъ сж изхвърлени отъ кафезитѣ навънъ и страдатъ, оплакватъ днитѣ си. — Защо сж изхвърлени? — Защото Богъ имъ е говорилъ да не влизатъ въ кафеза, но тѣ не сж Го слушали. Днесъ носятъ послѣдствията на своето непослушание. Дали вѣрвате, или не вѣрвате на думитѣ ми, не е важно — ще ги опитате. Ще дойде день, когато вашиятъ възлюбенъ, или вашата възлюбена ще ви изхвърлятъ отъ кафеза и ще повѣрватъ на моитѣ думи.

Хората се дѣлятъ на мъже и жени, но не сж истински мъже и жени. Тѣ играятъ роля на такива. Жената символизира любовта, а мъжътъ — мъдростта. Коя отъ сегашнитѣ жени изявява любовта? Кой отъ сегашнитѣ мъже изявява мъдростта? Жената ще каже, че сърдцето ѝ горѣло отъ любовъ. Горението на сърдцето не е любовъ. И дървото гори, но не люби. Между горенето на сърдцето и любовта има грамадна разлика. Любовта на съвременнитѣ хора е преходна, като на птичаря, който отглежда пойни птички въ кафезъ. Като порастне птичката, той я продава и почва да отглежда друга. Единъ отъ синоветѣ на Давида опита тази любовъ. Той се влюби въ сестра си и се престори на боленъ, за да я изпрати баща му да го гледа. Щомъ изпита човѣшката любовъ, той презрѣ сестра си и я изпжди. Днесъ тази любовъ господствува въ свѣта. Днесъ любишъ, на другия день мразишъ. Това не е любовъ. Момъкъ гори отъ любовъ къмъ момата, но като свари яденето си на огъня ѝ, нахрани се и после казва: Не ми трѣбва вече това гърне. Нѣкога момата готви на своя огънь, нѣкога момъкътъ. Така постѣпватъ всички хора. Като сварятъ ядене на огъня си, захвърлятъ гърнето и казватъ: Нашиятъ животъ е чергарски. Защо ще носимъ гърнета съ себе си, да ни тежатъ? Много гърнета има въ свѣта, и мъжки, и женски. Дето спремъ, тамъ ще търсимъ гърне. Обаче, тази любовъ води къмъ смъртта. Като знаете това, не питайте, защо умиратъ.

хората. Много престо. Човѣкъ умира, защото господарѣтъ му си сварилъ ядене въ неговото гърне, нахранилъ се добре и хвърлилъ гърнето. Като се счупи гърнето, близкитѣ му се събиратъ около него, плачатъ, четатъ молитви за успокоение на душата му. Защо сж тѣзи панихиди? Казвате, че така е наредилъ Богъ. Като отговоръ на тѣхното разбиране, Христосъ казва: „Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣха да иматъ; сега, обаче, за грѣховетѣ си извинение нѣматъ.“

Когато се говори истината, хората казватъ, че ги съблазняватъ. За каква съблазнь може да говори гърнето, което е пълно съ нечистотии? Другъ е въпросътъ, ако то е праведно, т. е. чисто. Обаче, праведни хора на земята не сжществуватъ. Всѣко гърне е изцапано; външно или вътрешно, то носи нечистотии. Ще каже нѣкое гърне, че е праведно и свето. Азъ не се лъжа, отдамъ лъжъ устнамъ миризмата на нечистотитѣ. Така не се лъже нито Христосъ, нито Богъ. За да придобие чистота и светостъ, гърнето трѣбва да се мие и отвѣнъ, и отвътре. Хората миятъ гърнетата само отвѣнъ и минаватъ за благочестиви. Когато момъкътъ се влюби въ нѣкоя мома, представя се нѣженъ, внимателенъ, готовъ на всѣкакви жертви. Той казва на момата, че е готовъ да умре за нея. Какъ ще умре, когато той още не е живъ? Много отъ сегашнитѣ хора сж повече мъртви, отколкото живи. Какъ е възможно тогава умрѣлиятъ да умира? Има смисълъ живиятъ да се жертвува за възлюбения си, но въ никой случай умрѣлиятъ да се жертвува и да умира за другитѣ хора. Следователно, не вървайте на човѣкъ, който отдавна е умрѣлъ. Има смисълъ човѣкъ да се жертвува, но не и да умира. Смъртъта е дѣло на грѣха. Богъ казва: „Не съизволява душата ми въ смъртъта на грѣшника.“ Каже ли нѣкой, че умира отъ любовъ, той не говори истината. Той нѣма да умре, но ще изяде жертвата си. Той не обича душата на човѣка, но богатството му. Отивате при кошерь съ пчели, кадите ги, за да вземете меда имъ, и казвате, че обичате кошера. Не обичате кошера, но меда му. Така постъпва и дяволътъ. Като дойде при васъ, казва: Колко ви обичамъ! Докато се обърнете, той отрѣже плода отъ дървото ви и казва: До виждане! До година, като вържете плодъ, пакъ ще ви посетя. Като умре нѣкой, близкитѣ

му се събиратъ около него, плачатъ и казватъ: Добъръ човѣкъ бѣше. — Защо плачатъ? — Че гърнето заминало занѣкжде. Тѣ казватъ, че гърнето се счупило, а ние казваме, че то оживѣло, освободило се отъ оковитѣ на смъртта.

Всички хора говорятъ за любовта, но никой не я видѣлъ. Ако каже нѣкой, че е виждалъ любовта, това е любовта на пепелта. Човѣшката любовъ може да се види само на огнището, дето гори, изгаря и се превръща на пепель. Коя жена и кой мъжъ сж доволни отъ живота си като женени? Всѣки мечтае да се ожени, но, въ края на краищата, казва, че не заслужава човѣкъ да се жени. Малко хора сж се оженили, както трѣбва, и сж доволни отъ живота си. Който е недоволенъ отъ любовта, той е попадналъ на магнетичната, неустойчива и преходна любовъ. Тя е резултатъ на възбуждане на малкия мозъкъ въ човѣка. Благодарение на това, младитѣ се влюбватъ, привличатъ се и, като се отдѣлятъ единъ отъ другъ, се разлюбватъ. Привличането, което е резултатъ на магнетизъма, не е любовъ. За да се магнетизиратъ, младитѣ се хващатъ за ръце, цѣлуватъ се. Истинската любовъ не се проявява нито чрезъ хващане на ръце, нито чрезъ цѣлуване. Магнетичната любовъ е начало на любовта, условие за проява на киселинитѣ и основитѣ. Тази е причината, дето влюбенитѣ ставатъ кисели, нервни, неспокойни. Като се влюби, момата се дрзни, сърди се, никого не може да търпи. Майката мисли, че е болна, вика лѣкаръ да я прегледа. Не е болна момата, но огънь гори на огнището ѝ, гърнето съ яденето се пържи на огъня. Понеже момата не е привикнала на този огънь, мъчи се и страда. Като не може да издържи на огъня, момата се отчайва, иска да се самоубие. Сжщото става и съ момъка.

Казватъ, че нѣкой се самоубилъ отъ любовъ. Това не е вѣрно. Любовта възкрѣсява, оживява, подмладява човѣка. Това, което го кара да се самоубие, е резултатъ на неустойчивитѣ човѣшки чувства. За да не изпадне подъ тѣхно влияние, човѣкъ трѣбва да се вслушва въ гласа на Божествената си душа, който го предпазва отъ нечистото гърне. — Искамъ да си сготвя въ него. — Гърнето е нечисто, не ти трѣбва такова ядене. Много отъ съвременнитѣ хора сж нервни и болни все отъ любовъ.

Не ви трѣбва любовъ, която разклаща основитѣ на здравето, изтощава нервитѣ и води къмъ отчаяние и самоубийство.

И тъй, първата проява на любовта е на привличането, т. е. магнетичната любовъ. Втората проява на любовта е приятелството. Тя е по-висока степенъ на любовта отъ магнетичната. Всѣки човѣкъ иска да има приятелъ, съ когото да сподѣля своитѣ мисли и чувства. Но и приятелството не е устойчиво, лесно може да се развали. — Кога приятелството между двама души не устоява? — Когато не почива на здрава основа. За да устои, то трѣбва да има три допирни точки: на физическия, на духовния и на Божествения свѣтъ. Двама души се сприятеляватъ и започватъ обща работа. Връзката имъ е главно на физическия свѣтъ. Тѣ ставатъ съюзници, но, не се минава много време, приятелството имъ се разваля, не може да устои само на една връзка.

Третата проява на любовта почива на сродство между души. Когато двама души иматъ сродни мисли, чувства и постѣпки, тѣ не се привличатъ, нито се сприятеляватъ, но се свързватъ въ името на Божественото въ себе си. Тѣхната връзка е неразривна. Нищо не е въ състояние да ги раздѣли. Така се свързватъ само сродни души.

„Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ.“ — За какво имъ говорилъ Христосъ? — За третата проява на любовта. Ако хората бѣха приели Христовото учение, грѣхъ нѣмаше да иматъ и щѣха да станатъ безсмъртни. Сега, понеже живѣятъ повече въ магнетичната любовъ, грѣхове иматъ, и смъртта ги дебне. Хората още не познаватъ сродството, като проява на любовта, затова боледуватъ, страдатъ и умиратъ. Сродството между души. подразбира единство въ проявитѣ имъ, единство въ възгледитѣ имъ, въ разбиране на великитѣ добродетели: любовта, мъдростта, истината, правдата и доброто. Това не значи, че тѣ сж еднакви по буква. Тѣ се разбиратъ по духъ, а не само по външни прояви. Велико нѣщо е да си свързанъ съ една душа по вътрешно сродство. Това, което ние разбираме подъ „истина“, се коренно различава отъ разбирането на обикновения човѣкъ. Неговата истина означава „истиване.“ Истината е квасътъ на Божествения животъ. Тази истина сж тър-

сѣли алхимицитѣ; тази истина търсятъ и съвременнитѣ учени. Всички търсятъ истината, но не я намиратъ, защото я търсятъ по кривѣ пътъ, тамъ, дето не е. Въмѣсто на истината, тѣ се натъкватъ на птичарь, който ги туря въ своя кафезъ, при други птички. Като имъ се насити, той ги изхвърля навънъ.

Като се говори на хората за магнетичната любовъ, тѣ се страхуватъ да не изгубятъ ценното въ себе си. Какво става съ желѣзнитѣ стѣрготини, като се намагнетисатъ? Тѣ временно се намагнетисватъ и скоро изгубватъ свойството да привличатъ леки тѣлца. Обаче, свойствата на желѣзото не се изгубватъ. На сѣщото основание, и човѣкъ, който се поддава на магнетичната любовъ, временно се привлича отъ нея и само външно се измѣня. Обаче, той запазва вътрешнитѣ си качества. Щомъ се освободи отъ влиянието на тази любовъ, и външно, и вътрешно си остава такъвъ, какъвто природата го е създала. Никаква сила въ свѣта не е въ състояние да измѣни вътрешнитѣ качества на човѣка. Съ други думи казано: никаква сила въ свѣта не е въ състояние да измѣни Божественото начало въ човѣка.

Какви трѣбва да бждатъ вашитѣ възлюбени? — Тѣ трѣбва да бждатъ нищи духомъ, да се разтопяватъ; трѣбва да бждатъ нажалени, за да се утешатъ; трѣбва да бждатъ кротки, за да наследятъ земята; трѣбва да гладуватъ и жадуватъ за правдата, за да се наситятъ. Гладуването и жадуването подразбиратъ самопожертвование. — За кого се жертвува човѣкъ? — За ближния си, съ цель да го повдигне. Христосъ казва: „Дойдохъ на свѣта да положа душата си за своя ближень. Имамъ властъ да я положа, имамъ властъ и да я отнема.“ Ще кажете, че всичко, което ви се говори, е добро, но не можете да се съгласите съ мисълъта, че вашата любовъ води къмъ смъртъта. Не е нужно да се съгласите съ моитѣ думи. Важно е да изучавате любовта си и да видите, какви резултати произвежда тя. Ние не се интересуваме отъ гърнетата, които се пекатъ на вашитѣ огнища, нито Богъ се интересува отъ тѣхъ. Вижте, колко отъ вашитѣ гърнета сж останали здрави, следъ като сж се пекли на вашия огънь. Вижте, колко хора сж останали здрави, следъ като сж се хранили отъ яденето, което се е готвило въ вашитѣ гърнета. Кой отъ сегаш-

нитъ хора не е умрѣлъ отъ любовъ? Проследете живота на своитъ близки и ще видите, че който е умрѣлъ, причината за смъртта му е или магнетичната любовъ, или приятелската любовъ, на които се е поддалъ.

Съвременнитъ хора се нуждаятъ отъ чистене, но не както се чистятъ въ банята. Нѣкой влиза въ банята и вика човѣкъ да го търка, докато се махне киръта отъ тѣлото му. Това не е чистене. Така не се постига чистота и светостъ, съ които можешъ да влѣзешъ въ Царството Божие. Който се стреми къмъ чистота и светостъ, самъ трѣбва да се разтопи и да влѣзе въ банята на Божествения животъ. Така, именно, той ще стане побѣлъ и по-чистъ, отколкото е билъ по-рано.

„Блажени нажаленитъ, защото тѣ ще се утешатъ.“ Думата „нажаленъ“ подразбира растене въ добродетели. Не можешъ да растешъ въ добродетели, ако не жалишъ. Ако жалишъ за майка си, или ти трѣбва да отидешъ при нея, или тя трѣбва да дойде при тебе. Ако жалишъ за свѣтлината, ти трѣбва да отидешъ при нея. Само така ще растешъ въ добродетелитъ. Следователно, ако искашъ да растешъ и да се развивашъ въ добродетели, първо трѣбва да отидешъ при Бога. Това значи, да се откажешъ отъ всички временни връзки на земята, които спъватъ развитието ти.

„Блажени кроткитъ, защото тѣ ще наследятъ земята.“ Кроткиятъ е солта на земята. — Какъ се срѣща солта въ природата? — Въ разтворено състояние, въ морската вода, и като минералъ — каменна соль. Тя трѣбва да се отдѣли и отъ морската вода, и отъ каменната соль и да се пречисти. Получи ли се въ чисто състояние, тя представя Божествения животъ, къмъ който всички се стремятъ. Този животъ е съчетание на любовта и на мъдростта: любовта действува на земята, а мъдростта — на небето. За да разбере, какво нѣщо е любовта и мъдростта, преди всичко, човѣкъ трѣбва да знае, може ли да се разтопи, или не може. — Какъ ще познаемъ? — Много просто, ще намѣрите тайната врата на Царството Божие и тамъ ще разберете, можете ли да се разтопите. Така ще разберете и стиха: „Блажени кроткитъ, защото тѣ ще наследятъ земята.“ За това е нужно трудъ и работа, да се потитъ по 99 пѣти на день, и всичко въ васъ да се разтвори за Божествения жи-

вотъ. Само така ще разберете смисъла на труда и работата, на радоститъ и страданията. Като се разтопите, ще се повдигнете нагоре, въ Божествения свѣтъ, и всички земно ще остане на земята.

Като се говори за възвишения свѣтъ, нѣкои казватъ, че сж го видѣли на сънъ. Сънътъ не е истинско виждане. Да виждашъ само външната форма на нѣщата, това още не е познаване и разбиране. Това е все едно да казвате, че нѣкой човѣкъ е чистъ, само защото външно е чистъ. Знаете ли, какво нѣщо е чистотата? Когато въ дома ви влѣзе чистъ човѣкъ, ако сте готови за Божествения животъ, той ще ви донесе най-голъмото благословение. Ако не сте готови, ще преживѣете голѣми страдания. Той не иска да страдате, но вашето неразбиране ви носи тъмнина и мракъ. И Христосъ дойде между евреитъ, донесе имъ свѣтлина, чрезъ която посочваше правия пътъ, но тѣ не Го приеха и Го разпнаха. Тѣ се отказаха отъ Неговата свѣтлина и приеха тъмнината. А тъмнината и смъртта сж синоними. Така става съ всѣки, който се отказва отъ живота. Щомъ се откажешъ отъ живота, иде смъртта. Христосъ е пътътъ, истината и животътъ. Следователно, който се отказва отъ Христа, влиза въ ада, мѣстото на тъмнината, на разлагането, на прекжсване връзкитъ съ всички живи същества. Това значи, да съдействувашъ за разрушаването на своя животъ, както и за този на своя ближенъ. Ако съзнавашъ това, нѣма ли да страдашъ?

Мнозина се страхуватъ отъ страданията. Страхътъ е на мѣсто, ако предшествува грѣха. Обаче, страхувашъ ли се следъ съгрѣшаването, положението ти е лошо. За това е казано: „Страхътъ отъ Господа е начало на мъдростта“. Ако скърбите преди съгрѣшаването, добро е; ако скърбите следъ съгрѣшаването, зло е. Който скърби преди да е съгрѣшилъ, той може да подобри живота си; който скърби следъ съгрѣшаването, натѣква се на непоносими страдания. Казано е, че гнѣвътъ Божи се излива върху чадата на непослушанието. Така е за сегашната епоха, но бждещата епоха носи благословение за праведнитъ. Къмъ грѣшницитъ тя ще бжде крайно вискателна. — Азъ отъ кои съмъ? — Ако искашъ да знаешъ отъ кои си, попитай се и си отговори, разтопявашъ ли се, т. е. кротъкъ ли си, гладувашъ и жадувашъ

ли за правдата? — Топишъ ли се като солта? — Не се топя. — Губишъ първия заръ. — Нажаленъ ли си? Не. — Губишъ втория заръ. — Жадувашъ и гладувашъ ли за правдата? — Не. — Губишъ и третия заръ. Следъ това, каквото и да ти говорятъ проповѣдниците, както и да те успокояватъ хората, ще знаешъ, че не си спасенъ. Едно отъ свойствата на Христовата кръвъ е разтварянето и разтопяването. Ето защо, който пие Христовата кръвъ, ще бжде спасенъ. Значи, Христосъ спасява човѣка. Въпрѣки това, момата мисли, че спасява момъка, а момъкътъ мисли, че спасява момата. И двамата сж на кривъ пѣтъ. Какво спасение е това, което ги прави нервни, отчаяни и недоволни? Момъкътъ туря пипалата си върху момата, като октоподъ, и я изсмуква. И момата прави сжщото. Това е морскиятъ дяволъ, който се проявява чрезъ тѣхъ. При новото възпитание, майката трѣбва да каже истината на дъщеря си, а бащата — на сина си. Ако дъщерята се влюбила и страда, майката трѣбва да ѝ каже: Дъще, това не е любовъ. Твоето гърне и гърнето на възлюбения ти не сж още чисти, не можете да готвите въ тѣхъ.

Възложи надеждата си на Бога, и Той ще ти покаже, кжде е твоятъ възлюбенъ и какъ ще го намѣришъ. Азъ вѣрвамъ само въ единъ Богъ, Който е въ сила да ни научи на великия законъ на любовта. Всѣки другъ, дошълъ съ мисълта да сватува, непременно крие въ себе си нѣкаква лоша мисълъ. Сватовниците искатъ да събератъ двама млади, да си помагатъ. Въ сжщностъ, излиза друго нѣщо. Въмѣсто да си помагатъ, тѣ започватъ да воюватъ, кой да вземе първото мѣсто. Ето, и българитѣ воюваха, за да стане България велика. Стана ли велика? Не само че не стана, но днесъ се страхуватъ отъ решението на Съглашението. Какво мислятъ Съглашенците? Каквото Богъ мисли за България. Богъ е решилъ да прекара България презъ огънь, да изчисти нейното гърне. Той казва: Азъ не се нуждая отъ българи, които не се разтопяватъ, не сж кротки и нажалени, не гладуватъ и жадуватъ за правдата и истината. Сжщото се отнася и до всички народи.

„Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣха да иматъ.“ Днесъ въ всички черкви се молятъ за България, дано не дойдатъ страдания върху нея,

т. е. да не мине гърнето и презъ огънь. Българитѣ се страхуватъ, да не би съседнитѣ държави да взематъ повече земя, да станатъ по-силни. Да взематъ повече земя, това значи, да варятъ повече кокали въ гърнетата си. Какво ще имъ донесатъ тѣзи кокали? Едно ще знаете: човѣкъ, или народъ, който не се топи, ще бжде изхвърленъ навънъ. Това се отнася до всички хора и народи безъ изключение. Всички хора и народи могатъ да се разтопяватъ, но не искатъ, защото сж въ обятията на своя възлюбенъ, който имъ дава различни обещания. Той имъ казва, че ще ги украси съ диаманти, отдалечъ да свѣтятъ. Диамантитѣ не сж далени за октоподитѣ. Всѣки може да изработи такива диаманти и да ги носи въ себе си. Само така човѣкъ може да бжде смѣлъ, силенъ и готовъ на всѣкакви жертви. Пита ли нѣкой, какво бждеще го очаква, ще му отговоря: Бждещето ти е завидно, ако се топишъ, ако си кротъкъ, ако си нажаленъ, ако гладувашъ и жадувашъ за правдата. — Мжно се постига това. — Все пакъ, може да се постигне.

„Ако не бѣхъ дошълъ.“ Понеже истината е дошла, човѣкъ или ще живѣе, или ще умре — едно отъ дветѣ. Като се разтопи, солта не изчезва, но става по-чиста. Колкото пжти и да я разтваряте въ вода, тя не се уморява. Обаче, турите ли дървото само веднѣжъ на огъня, то изчезва и се превръща на пепель. Ако приличате на солта, следъ разтварянето ви отново ще кристализирате, т. е. ще възкрѣснете; ако приличате на дърво, ще изгорите, ще се превърнете на пепель и ще ви хвърлятъ на купището. Казано е въ Писанието, че ако солта обезсолѣе, ще се хвърли навънъ.

И тѣй, блаженствата, върху които Христосъ говорилъ на ученицитѣ си, иматъ отношение къмъ солта. Ако дойде нѣкой приятель при васъ, питайте го, желае ли да се разтваря и топи като солта; желае ли да бжде кротъкъ и нажаленъ, да гладува и жадува за правдата. Ако отговори положително на всички въпроси, той е добъръ човѣкъ; ако отговори положително само на единъ въпросъ, а на другитѣ не дава отговоръ, пазете се отъ него. Това е говорилъ Христосъ на тогавашнитѣ хора. Така трѣбва да се говори и на сегашнитѣ учени, проповѣдници, общественици и др. Така трѣбва да се разбира Христовото учение, за да не кажете единъ день:

Вода газихме, жадни бѣхме. Приятна и лесна работа е човѣкъ да се разтопява. Като се кжпе, той може да провѣри, разтваря ли се, или не. Децата обичатъ да се кжпятъ, но и възрастнитѣ обичатъ това. Отъ тѣхъ се иска внимание, да се изпитватъ, могатъ ли да се разтварятъ или топятъ. Това ще ги доведе до себепознаване. — Какъ ще позная, дали се топя? — Ако нѣкой ти открадне голѣма сума, и ти не се смутишъ, способенъ си да се разтопявашъ. Смутишъ ли се, ти не можешъ да се топишъ. Ако влизашъ въ положението на онзи, който страда, ти си способенъ да се разтопявашъ. Приятно е да срѣщашъ такъвъ човѣкъ. Той е добъръ и влияе благотворно върху окръжаващитѣ. Заслужава да слѣзешъ на дъното на ада за единъ добъръ човѣкъ. За него небето се отваря и ти става весело и свѣтло на душата. Приятно е да слушашъ музиканти, които не само свирятъ, но чувствуватъ и живѣятъ въ това, което изпълняватъ.

Мнозина говорятъ за любовта, безъ да я чувствуватъ, безъ да се проникватъ отъ нея и безъ да я прилагатъ. Това значи, едно се говори, друго се изпълнява. Като видишъ едно агънце, казвашъ, че го обичашъ. То отговаря: бе - е. Това значи: нѣма ли човѣкъ, който да покаже въ действителностъ любовъ къмъ мене? Ти обичашъ агнето, но мислишъ, че като го заколятъ, ще си хапнешъ отъ него. Това не е любовъ. Така се обичатъ повечето хора; така се обичатъ много моми и момци. Въ края на кривницата, единъ отъ тѣхъ все ще стане жертва, както агнето отъ ножа на своя господаръ — касапинъ.

Съвременниятъ свѣтъ е пѣленъ съ касапи. Колко агнета днесъ отиватъ жертва! Азъ се чудя на величието на Бога, на Неговата милость и любовъ, на Неговото търпение. Той вижда всички престѣпления на хората и търпи. Навсѣкжде чувствувате съмнения и подозрения. Докато нѣкой ви храни, вие сте съ него. Щомъ престане изобилието, всички се отдрѣпватъ отъ него. Това не е християнство, не е моралъ. Не ви упрѣквамъ, но посочвамъ слабитѣ ви страни, да се вгледате въ себе си и да научите правилно да се разтопявате. Свѣтътъ е преситенъ отъ обяснения въ любовъ. Ако се жертвувате, жертвувайте се за Бога, а не за човѣка. Не искамъ

да се жертвувате за мене, нито да умирате за мене. Това е най-голямото нещастие за човѣка. Отъ всички се иска да се откажатъ отъ грѣха, отъ престѣплението и непослушанието. Откажете се отъ ревността, която трови душиѣ ви. Очистете кѣшитѣ си и тогава очаквайте Христосъ да ви посети. Вложете повече любовъ въ живота си. Като мѣсите хлѣбъ, като готвите, приложете любовта си. И тогава, който хапне отъ вашия хлѣбъ, ще бже благословенъ. Хлѣбъ, омѣсенъ безъ любовъ, носи отрова за човѣка. Не тровете себе си, не тровете и близкитѣ си. Никой нѣма право да става причина за страданията и смъртта на своя ближенъ. Чистъ и светъ животъ се изисква отъ всички. Всѣки трѣбва да се разтопи, да стане кроткъ и нажаленъ, да жадува и гладува за правдата.

Христосъ казва: „Азъ съмъ виделината на свѣта.“ Следователно, който търси тази виделина, ще се просвѣти; който не я търси, ще ходи въ мракъ и тъмнина. Ще кажете, че свѣтлината се проявява чрезъ всѣка лампа. Всѣка свѣтлина, отдето и да иде, е отражение на Божествената свѣтлина, но отражението изчезва, ако не е свързано съ главния източникъ. Истинската свѣтлина е въ човѣшкия мозъкъ, а не вънъ отъ него. Свѣтлината иде само отгоре. Който възприеме Божествения животъ въ себе си, той започва да свѣти като слънцето. И тогава стихътъ „Вие сте виделината на свѣта“ се осмисля.

И тъй, докато сте въ свѣта, между хората, работете съзнателно, да не се отчайвате, да не се спъвате едни - други. Понеже минавате за културни хора, покажете своята култура. Не ставайте причина да прогоните добритѣ хора между васъ. Тѣ сж дошли да ви помагатъ. Ако не отворите сърдцата си за тѣхъ, ще ви напуснатъ. Ако е да опитватъ жилото на човѣка, тѣ могатъ да отидатъ между брѣмбаритѣ и бубулечкитѣ. И тамъ ще бждатъ жилени, но поне ще се предпазватъ. Бубулечката носи жилото си отпредъ, на хобота, да се вижда. А човѣкъ носи жилото си отзадъ. Човѣшкиятъ езикъ е жило, което троши и кости. Който може да извади отровата на своя езикъ, той минава за ученъ и великъ човѣкъ.

„Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ“. Христосъ дойде между хората, да имъ покаже, какъ да

живѣятъ, какъ да изпълняватъ Божията воля, да работятъ за идване на Царството Божие на земята и за въдворяване на славата Божия. Тази е положителната страна на стиха: „Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ, не щѣха да иматъ.“

*

6. Беседа, отъ Учителя, държана
на 2 мартъ, 1919 г. София.

Моето иго

„Вземете моето иго на себе си и се научете отъ мене.“*)

„Вземете моето иго.“ Това е една положителна заповѣдь. — Защо трѣбва да вземемъ Христовото иго? — Защото е благо и леко. — Какво ще се придобие отъ това? — Ще се научимъ да бждемъ кротки и смирени. Ще кажете, че това сж прозаични думи. Игото е символъ на робство — отрицателна страна на живота. Всички живи същества, отъ най-малкото до най-голѣмото, носятъ по едно иго. Нѣма същество въ свѣта, което да е абсолютно свободно отъ иго. Ето защо, като предлага на хората своето иго, Христосъ го сравнява съ игото, което тѣ сами си налагатъ. Той казва: „Вземете моето иго, защото е благо и леко.“ Наистина, всѣко човѣшко иго е тежко и горчиво.

Какво означава думата „иго“? На турски езикъ „йок“ означава „нѣма“; на английски „йок“ означава хомотъ; на индуски „йогъ“ означава учителъ. Следователно, Христосъ говори за своето иго въ смисълъ на учителъ. Той казва: „Вземете моето иго“, т. е. приемоте го като учителъ въ себе си и се научете отъ него. Въ широкъ смисълъ на думата, подъ „иго“, турчинътъ разбира отсъствие на свобода; англичанинътъ съветва човѣка да си тури хомотъ и да върви напредъ; индусътъ вижда въ игото учителъ, който учи човѣка на добро. Българинътъ счита игото за робство. Той знае това отъ себе си. Като стане сугринъ, туря хомотъ на биволитъ си, тръгва следъ тѣхъ съ остена си и казва: Дий! Биволитъ се обръщатъ назадъ и питатъ господаря си: Защо ни мушкашъ? — Защото нѣма свобода на този свѣтъ.

*) Матей 11:29, 30.

Нужно ли е игото въ живота? При сегашнитѣ условия на живота, игото е необходимо. То води човѣка къмъ мъчение, трудъ и работа. Понеже съвременниятъ човѣкъ е проникналъ дълбоко въ материята и се е свързалъ съ нея, той се мъчи, докато скъса тѣзи връзки. Следъ това започва да се труди, и най-после животътъ му се осмисля. Щомъ осмисли живота си, човѣкъ работи. И пилето, докато е въ черупката на яйцето, се мъчи. Щомъ наближи време да се излюпи, то започва да чука върху черупката, докато я пробие и излѣзе вънъ, на свобода. И въ свободния животъ има иго, но пилето се труди вече да осигури прехраната си. Всички хора сж затворени въ черупка, отъ която трѣбва да излѣзатъ. Докато не я усѣща, човѣкъ стои въ черупката си тихъ и спокоенъ. Щомъ му дотегне, той се мъчи, прави опити да я пробие и да излѣзе навънъ. Важно е да спази момента на пробиването ѝ. Счупи ли я преждевременно, или ще умре, или ще излѣзе вънъ, но хилавъ и неспособенъ за самостоятеленъ животъ. Внимавайте да счупите черупката си на време. Този моментъ въ живота наричаме придобиване на свобода, влизане въ новия животъ. Алхимицитѣ го наричатъ придобиване на философския камѣкъ, а въ Евангелието се говори за него, като влизане на човѣка въ Царството Божие. Който е придобилъ Царството Божие, той не говори за него. Чувате ли нѣкой постоянно да говори за Царството Божие, ще знаете, че той е далечъ отъ него. Колкото повече говори човѣкъ за правда, истина, любовъ, моралъ, богатство, толкова по-далечъ стои отъ тѣхъ. Изобщо, хората говорятъ за нѣща, които нѣматъ. Гладниятъ говори за хлѣбъ, докато се наяде. Щомъ се нахрани, не мисли вече за хлѣба. Като огладнѣе, отново започва да мисли за хлѣбъ, въображението му работи, представя си фурна, пълна съ топли, зачервени хлѣбове.

„Защото съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце“. Съ този стихъ Христосъ открива нова епоха за човѣчеството. Кое е забележително въ тази епоха? — Остенътъ изчезва, слугитѣ ставатъ едно съ господаритѣ, жената и мъжътъ тръгватъ задружно въ живота. Който е влѣзълъ въ тази епоха, казва: Хвърлямъ вече остена, пуцамъ воловетъ си на свобода, свързвамъ съ слугата си отношения на приятелство и най-после влизамъ въ кух-

нята и започвамъ да готвя заедно съ жена си, тръгвамъ рамо до рамо съ нея въ живота.

Христосъ казва: „Вземете моето иго на себе си.“ Веднага ще се запитате: Може ли да се вземе това иго? Време ли е вече? Какви ще бждатъ резултатитъ? Отъ две хиляди години хората си задаватъ все едни и сѣщи въпроси, но никой вече не ги пита, готови ли сѣ, или не. Като срещнатъ човѣкъ съ тежъкъ чувалъ, не го питатъ, готовъ ли е да го облекчатъ, но взиматъ чувала му и казватъ: Ние имаме право да вземемъ твоя чувалъ. Другъ е въпросътъ, ако можешъ да го носишъ; щомъ не можешъ, ние ти идемъ на помощъ. Ако срещнатъ човѣкъ, който впрегналъ биволи въ колата си и върви следъ тѣхъ съ остень, ще спратъ колата и ще му кажатъ: Приятелю, разпрегни колата и освободи биволитъ си. Азъ ще се впрегна и ще работя вмѣсто тѣхъ. Време е силнитъ, голѣмитъ да се впрегнатъ на работа и да замѣстятъ малкитъ и слабитъ. Съвременнитъ хора трѣбва да се освободятъ отъ двойното робство, въ което сѣ попадали: физическо и духовно.

Въ първитъ времена на християнството, единъ светия срещналъ единъ голѣмъ богаташъ, който търсѣлъ робъ да му слугува. Светията предложилъ на богаташа да му стане робъ. Богаташътъ се съгласилъ, но първо го запиталъ: Колко искашъ да ти платя? — Продавамъ се за хиляда дукати. — Съгласенъ съмъ, отъ днесъ ще бждешъ мой робъ и слуга. Светията изпълнявалъ добре работата си и останалъ две години въ дома на богаташа. Презъ това време той успѣлъ да обърне дветъ дъщери на господаря си къмъ Бога. Така той ги освободилъ отъ веригитъ на човѣшкитъ заблуждения. Като свършилъ работата си, той казалъ на господаря си, че трѣбва вече да напусне дома му. Господарътъ далъ съгласието си и му предложилъ сумата хиляда дукати, която му дължалъ. Обаче, светията отказалъ да вземе, каквато и да е сума, като добавилъ: Господарю, платено ми е всичко. За всѣка отъ дъщеритъ ти, които обърнахъ къмъ Бога, ми е платено по 500 дукати. Това е алегория, отъ която хората трѣбва да се учатъ. Светията не е получилъ никаква сума за дъщеритъ на богаташа, но той знае, че е голѣма радостъта на небето, когато една душа се обърне къмъ Бога.

Мнозина говорятъ за Христовата кръвъ, за жертвата, която Христосъ направилъ за човѣчеството, за любовта, за правдата, но като влѣзатъ въ дома си, други сж отношенията имъ къмъ тѣхнитѣ близки. Жената на единъ такъвъ християнинъ казала: Не желая да влѣза въ този рай, за който ми говоришъ. Така казвали и китайцитѣ за католицитѣ, отъ които слушали да се говори по единъ начинъ, а се постѣлва по другъ. Тѣ често запитвали: Има ли на другия свѣтъ католици? — Има. — Тогава не искаме да влѣземъ въ този рай, за който тѣ ни говорятъ. Ето защо, между дѣлата и думитѣ на човѣка не трѣбва да има противоречие. При това, като обещаваме нѣщо, трѣбва да си служимъ съ сегашното време на глаголитѣ, а не съ бѣдещето. Богъ говори всѣкога въ настояще време, а не въ бѣдеще. Настоящето принадлежи на Бога, а бѣдещето — на човѣка. Кажи: Взимамъ Христовото иго на себе си. Кажешъ ли: „Ще взема Христовото иго“, ти залъгвашъ и себе си, и своя ближень. Който вземе Христовото иго, той придобива нуждната свобода. Свободенъ е този, който е научилъ законитѣ на кротостта и на смиренieto. Сольта е кротка и смирена. Туришъ ли я въ водата, тя се разтваря безъ шумъ, безъ роптание и протестъ. Следователно, ако се гнѣвишъ на жена си, че не е сготвила добре, ти не си кроткъ и смиренъ. — Азъ съмъ добъръ човѣкъ, но малко съмъ нервень. — Кой човѣкъ не е нервень? На кого нервитѣ не действуватъ? — Неврастеникъ съмъ. — Въ неврастенията нѣма нищо лошо. Неврастеникъ е онзи, който се е омоталъ въ лабиринта на своитѣ мисли и чувства, объркалъ е пѣтя си и не може да излѣзе вѣнъ, на свобода. Такова е положението на човѣкъ, който има да плаща две-три полици въ единъ день, но нѣма достатъчно пари и се чуди, какъ да излѣзе отъ това положение. — Какъвъ е цѣрътъ на тази неврастения? — Да отидешъ при кредитора си и да го помолишъ да продължи срока на полицитѣ ти. — Честолюбieto ми не позволява да се моля на този - онзи. — Какъ ти позволява честолюбieto да подписвашъ толкова полици? Щомъ си подписалъ нѣколко полици, безъ да си въ сила да ги плащашъ, ти си накарнилъ вече честолюбieto си. Сега не ти остава ни-

що друго, освенъ да се молишъ и да възстановишъ своето честолюбие и достоинство.

Единъ турски кадия разглеждалъ дѣлото на единъ богатъ турчинъ. Преди да се произнесе и издаде присждата, турчинътъ посетилъ кадията и изказалъ следната молба: Господинъ кадия, ще ти дамъ сто лири и гърне съ чисто, хубаво масло, ако отсждишъ дѣлото правилно. Кадията издалъ присждата въ полза на турчина. За да изкаже благодарността си, турчинътъ му занесълъ обещанитъ сто лири и гърне съ масло. Кадията благодарилъ и, следъ сбогуването си съ турчина, решилъ да опита маслото, дали е хубаво. Като бръкналъ съ ржката си въ гърнето, той останалъ крайно изненаданъ. Само горниятъ пластъ било масло, а въ срѣдата на гърнето имало говежди нечистотии. Силно разгнѣвенъ, той изпратилъ слугата да повика турчина. Последниятъ застаналъ спокойно предъ кадията и го запиталъ: Какво искате отъ мене? — Какъ не те бѣше срамъ, да напълнишъ гърнето съ нечистотии? Като бръкнахъ вжтре, изцапахъ ржцетъ си. — Ти отдавна ги изцапа. Още като издаваше присждата, ти бръкна въ гърнето и изцапа прѣститъ си.

И тъй, помнете, че дяволското гърне, въ което често бъркате, е пълно съ нечистотии. — Има ли дяволи между хората? — Има, тѣ сж духове, въплътени въ човѣшка форма. Тѣ сж хубаво облѣчени, заематъ различни служби въ обществото. — Какъ се познава дяволътъ? — Много лесно. Достатъчно е да бръкнешъ въ гърнето му, за да разберешъ, съ кого имашъ работа. Отгоре въ гърнето има нѣщо сладко, но вжтре е пълно съ нечистотии. Тази е диагнозата, по която познавате присжствието на дявола. Една отъ великитъ науки на живота се заключава въ правилното хранене. И въ миналото, и днесъ, човѣкъ се храни съ нечиста храна. — Възможно ли е това? — Възможно е. Всѣка клетка има стомахъ, чърва, както и цѣлото животно. Щомъ е така, тя отдѣля нечистотии. Понеже човѣкъ се храни съ растения и животни, следователно, той възприема и нечистотиитъ на самитъ клетки. Мислитъ, чувствата и постѣпкитъ на хората сжщо биватъ чисти и нечисти. За да се увѣримъ въ това, достатъчно е да бръкнемъ само съ два прѣста въ нѣкои отъ тѣхнитъ гърнета. Щомъ извадимъ прѣститъ си навнѣнъ, ще разберемъ, какво носятъ тѣ за цѣлото човѣчество.

— Може ли човѣкъ да се освободи отъ нечистотиитѣ на физическия и духовния свѣтъ? — Може, но той трѣбва да се преобрази, да стане кротъкъ и смиренъ.

Христосъ казва: „Вземете моето иго на себе си, да се научите, какъ да станете кротки и смирени“. Христосъ е кротъкъ и смиренъ, не ферментира, не роптае, не се гнѣви. Кротостъта е необходимо условие за живота на великия човѣкъ. Никой не може да изнасили кроткия, нито може да му причини нѣкакво зло. Споредъ нѣкои, кроткиятъ се познава по това, че е миренъ, стои на едно мѣсто, не се движи много. Това не е кротостъ. Кротостъта е вътрешно състояние на душата, при което мислитѣ и чувствата на човѣка сж отправени къмъ единъ центъръ, съ единствената целъ да съграждатъ. И водата е кротка. Тя прониква навсѣкжде, пои растенията и животнитѣ, утолява жаждата на пѣтнициитѣ, върши полезна работа. Понѣкога тя става буйна, причинява голѣми пакости, но това се дължи на хората, които измѣнятъ природата ѝ. Тѣ искатъ да впрегнатъ кротостъта ѝ, да я използватъ за свои лични облаги. Водата има свойството да пречиства различнитѣ вещества. Ако се разтвори въ нея нечиста соль, утайкитѣ падатъ на дъното. Следъ изпаряване на водата, сольта отново се отдѣля, но вече чиста и въ видъ на кристали. Значи, при пречистване на сольта, утайкитѣ оставатъ, т. е. кротостъта се отдѣля отъ утайкитѣ си. Онзи, който се представя за кротъкъ, безъ да е такъвъ, носи само утайкитѣ на кротостъта. — Кой човѣкъ е кротъкъ? — Който носи Христовото иго на себе си. — Кой не е кротъкъ? — Който не носи Христовото иго. Христовото иго е свързано съ закона на кротостъта. Който поема това иго, той изучава този законъ.

Сега, като се говори за кротостъта, хората ще се раздѣлятъ на категории: първата категория ще приеме идеята за кротостъта отъ страхъ; втората категория ще я приеме отъ материаленъ интересъ, да спечели нѣщо; третата — отъ любовъ къмъ науката, да научи нѣщо, да опита силата на кротостъта; четвъртата — отъ любовъ къмъ Бога, да приложи словото Му и да бжде полезенъ на своя ближень. Не е лошо, че сжществуватъ толкова категории хора; важно е, въ края на краищата, всички да възприематъ игото на Христа, да станатъ

кротки и смирени. Това не се постига изведнѣжъ, но постепенно. Не можемъ да учимъ гжсеницитѣ да хвърчатъ, нито пеперудитѣ да лаятъ. Какво правятъ нѣкои хора? Срѣщатъ гжсеници и започватъ да имъ проповѣдватъ, какъ да хвърчатъ. Опасно е гжсеницата да хвърчи. Тя трѣбва да лази и да се храни съ листа. Не е дошло още времето ѝ да хвърчи и да се храни съ сладкия сокъ на цвѣтята. Единственото нѣщо, което може да се направи за гжсеницата, е като я видите на земята, да я поставите на листъ, да си гризе спокойно, отъ никого несмущавана. Опасно е да учите пеперудата да лази. Тя трѣбва да се движи въ градина съ много цвѣта, да смуче сладкия имъ сокъ и да се радва на Божествения свѣтъ.

Всѣки говори за себепознаването, но, като се натъкне на известно изпитание, вижда, че не се познава. Затова често човѣкъ се запитва, пеперуда ли е, или гжсеница. За да се познаешъ, наблюдавай се да видишъ, хвърчишъ ли, или лазишъ; дали гърнето ти, е пълно съ чисто масло, или има и нечистотии въ него. Ако си гнѣвенъ, бръкни въ гърнето си и вижъ, чистъ ли е прѣстѣтъ ти, или не. Ако е чистъ, продължи работата си; ако е нечистъ, освободи се отъ отровата на гнѣва и следъ това работи. Дойде ли една идея въ ума ти, преди да я реализирашъ, провѣри, дали хвърчишъ, или лазишъ. При хвърченето ти ще я реализирашъ по единъ начинъ; при лазенето ще я реализирашъ по другъ начинъ. Нѣкой се заема съ много работи, но като не може самъ да ги свърши, прибѣгва до помощта на външни хора. Този човѣкъ лази. Който не търси чужда помощъ, той хвърчи. — Защо? — Защото уповава на Бога и, като хвърчи, той намира нужните сокове навсѣкжде. Който не уповава на Бога и не е свързанъ съ Него, страда, независимо това, дали е пеперуда, или гжсеница, дали хвърчи, или лази. Нѣкои хора сж въ състояние на гжсеница, а други — на пеперуда, въпрѣки това, и едните, и другите страдатъ. — Защо? — Защото често гжсеницата попада между цвѣта безъ листа. Оттукъ-оттамъ обикаля, нѣма храна и условия за развитието ѝ. Пеперудата пѣкъ попада между листа на дървета и растения безъ цвѣтове. И тя се лишава отъ храна и условия за развитие. Следователно, оплаква ли се гжсени-

цата, че страда, казвамъ, че се намира между цвѣтя безъ листа. Ако и пеперудата се оплаква, че страда, тя се намира само между листа.

„Вземете моето иго на себе си, защото съмъ кроткъ и смиренъ.“ Да бждешъ кроткъ и смиренъ, значи, да проникнешъ въ благоприятни условия за твоето развитие, да не ферментирашъ и да бждешъ тихъ и спокоенъ, да дочакашъ времето за изучаване тайнитъ на живота. Нѣкой иска да знае, какво представя другия свѣтъ, какво нѣщо е астралниятъ свѣтъ и какво — умствениятъ. Това сж свѣтове, които могатъ да се опредѣлятъ съ една дума. Напримѣръ, астралниятъ свѣтъ е на желанията, умствениятъ свѣтъ — на мисълта, а причинниятъ — на причини и последствия на нѣщата. Какво знание е това, което се опредѣля само съ една дума? Ако сравнявате материята на тритъ свѣта — физически, астраленъ и умственъ, ще видите, че материята на физическия свѣтъ е най-гъста, на астралния свѣтъ е поразредена, а на умствения свѣтъ — най-рѣдка. Отъ човѣка зависи да измѣни свойствата на физическата материя, т. е. да я направи по-пъргава, по-еластична, по-рѣдка. Трѣбва ли да допущате въ ума си отрицателни мисли, които сгъстяватъ атмосферата около него? Чували сте, какъ нѣкой се заканва на своя познатъ, задето му казалъ една обидна дума. Той ще му отговори съ десетъ обидни думи и не мисли, че съ това е бръкналъ вече въ нечистото гърне и се оцапалъ. Така той се излага много повече, отколкото обидната дума го излага. Дръжте въ ума си възвишени и чисти мисли, които ви свързватъ съ умствения свѣтъ, дето живѣятъ свѣтли, разумни същества. Дойде ли въ ума ви една нечиста мисль, турете я веднага въ огъня на Божествената любовъ, да изгори и да се превърне на пепель.

Сега азъ не говоря на васъ, но на кадията и неговия обвиняемъ — турчина. Трѣбва ли кадията да се сърди на турчина, че му казалъ истината? Благодарете на всѣки, който ви казва истината. Кой отъ васъ е изпълнилъ Божиата воля, както трѣбва? Нека всѣки си отговори, какво е направилъ за Господа. — Азъ ли съмъ най-голѣмъ грѣшникъ? — Не е въпросъ, дали си грѣшникъ, или не; важно е, всѣки да изпълни волята на Онзи, Който го изпратилъ тукъ на земята. Въ изпълне

нието на тази велика воля се крие благото на човѣшката душа, както и благото на цѣлото човѣчество. Ще кажете, че лесно се говори, но свѣтътъ не се оправя само съ думи. Азъ не мисля, че мога да оправя свѣта, но ретуширамъ своитѣ работи. Така постѣпва всѣки художникъ. Като нарисува една картина, оставя я известно време настрана, не се занимава съ нея. Следъ време пакъ я преглежда, да намѣри нѣкакъвъ недостатъкъ. Види ли такъвъ, веднага го изправя. Като я гледа дълго време, нищо лошо не вижда — пакъ я туря настрана. Така той изправя погрѣшкитѣ си, докато единъ день не вижда нищо лошо въ нея и счита, че картината е завършена. Като срещна нѣкой човѣкъ, азъ считамъ, че той е една отъ моитѣ незавършени картини и веднага взимамъ четката си да изправя единъ отъ недостатѣцитѣ му. Знаете ли, съ какви бои си служа? Обикновено азъ използвамъ всички цвѣтове на спектъра. Обаче, никога не си служа съ черна боя. Черниятъ цвѣтъ означава почивка, отсъствие на животъ. Той е отрицателенъ цвѣтъ.

„Защото съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце.“ Кротостъта и смирението сж толкова необходими въ живота, колкото и солта. Това сж вътрешни качества, които даватъ възможност на човѣка да се развива правилно. Така той дохожда не само до външното, но и до вътрешното знание. Кроткиятъ се проявява само тогава, когато влиза въ общение съ хората. Тогава той се проявява свободно и познава себе си, но и окръжаващитѣ го познаватъ. Съ присѣтствието си той внася миръ между хората. Кротостъта хармонизира хората, поради което тѣ се обединяватъ и образуватъ голѣми общества. Така действа и Богъ съ своето присѣтствие. — Възможно ли е различни хора, съ различни характери да се обединятъ въ едно цѣло? Вижте какво правятъ музикантитѣ въ единъ оркестъръ. Всѣки музикантъ свири своята частъ и, въ края на краищата, тоноветѣ на различнитѣ инструменти се сливатъ въ акорди и образуватъ нѣщо хармонично, приятно за слушане. Тукъ действа законътъ на сливането. Следователно, всѣка музикална пиеса, която е основана на този законъ, е кротка и хармонична. Ако искате да създадете красива и възвишена музика, турете кротостъта въ действие; ако искате да създадете нова религия, която да почива на любовта, вложете за

основа кротостта; ако искате да преобразите земния си живот, да изчистите отношенията си, вложете кротостта за основа на вашите постъпки. Кротостта повдига вибрациите на човъка и го води към чистъ, Божественъ животъ. Всѣка мисълъ, всѣко чувство и всѣка постъпка, лишени отъ кротостта, сж проява на безлюбието. Чистота и искреностъ се иска отъ човъка. Какъ се познава чистиятъ човѣкъ? — Като бръкнете съ двата си прѣста въ неговото гърне, и прѣститѣ ви останатъ чисти, той е чистъ. Така ще познаятъ и вашата чистота. Съ двата прѣста жената рови въ земята, да посади нѣщо. Въ тѣзи прѣсти се крие човѣшката религия, съвѣсть, воля и правда. Ето защо, когато казвате, че човѣкъ трѣбва да се познае, това значи, да бръкне съ двата си прѣста въ своето гърне и да види, чисти ли сж прѣститѣ му, или оцапани.

Кротостта и смиренieto сж качества, които вървятъ заедно. Смирениятъ никога не говори за себе си. Той изпълнява задълженията си тихо и добросъвестно и така се проявява. Христосъ дойде на земята, именно, за това, да покаже на хората, какъ да живѣятъ. Безъ кротостъ и смирение нѣма спокойствие. Вълнува се морето, т. е. човѣшкото сърдце, но единъ е пътятъ за утихването му — пътятъ къмъ кротостта и смиренieto. Защо трѣбва да се смуцава сърдцето ви? Писателятъ се смуцава за своето произведение, да не би критиката да се произнесе много строго. Учениятъ се смуцава за своето изобретение. Ако съчинението ви почива на истината, нѣма защо да се смуцавате. Има строги критици, но ако сж чистосърдечни, тѣ не сж опасни. Важно е човѣкъ да бжде искренъ къмъ себе си и къмъ своите ближни, да не изпада въ лицемерие. Лицето на нѣкого се изкривило отъ страдание, а той се представя за спокоенъ. Лицето на спокойния е огледало на душата му. И да страда, той понася всичко съ съзнание и любовъ, знае, че самъ е виновенъ за страданието си, не хвърля отговорността на другитѣ хора. — Не се носи лесно бремето. — Отъ човѣка зависи. И бременната жена носи иго, но се радва, че ще се роди човѣкъ на свѣта. Бременната жена трѣбва да носи детето си съ кротостъ и смирение, за да предаде тѣзи качества и на него. Само така може да се подобри бждещето поколение. Следо-

вателно, дето и да носите иго — на врата, на гърба, въ утробата си, въ ума, въ сърдцето — носете го съ радостъ, кротостъ и смирение.

„Вземете моето иго на себе си, защото съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце.“ Ето единъ стихъ, който заслужава да се приложи въ живота; всѣки трѣбва да го напише въ ума и въ сърдцето си. Бременната жена да повтаря този стихъ презъ всичкото време на бременността си. Така ли постѣпва тя? Понѣкога си спомня този стихъ, но следъ като роди детето, а тогава е късно вече. Христовото иго е необходимо за умствения и духовенъ животъ на човѣка. Безъ него той изопачава своитѣ мисли, желания и постѣпки. Какво значи да живѣе човѣкъ съ изопачени мисли и желания? — Това подразбира дърво съ лоши, гнили плодове. Мислитѣ сж плодове на ума, а чувствата — на сърдцето. За да се създаде една мисълъ, нуждни сж два елемента: а — висшиятъ манасъ и в — нисшиятъ манасъ. Два елемента заедно образуватъ с — самата мисълъ. И въ духовния свѣтъ чувствата се образуватъ пакъ отъ два елемента: искане и желание.

И тѣй, буквата а е умътъ, в — сърдцето, с — волята. Значи, $a + v = c$. Волята е дете на ума и на сърдцето. Следователно, когато казватъ за нѣкого, че волята му не е възпитана, това значи, че умътъ и сърдцето му сж невъзпитани. Щомъ тѣ сж невъзпитани, и детето, родено отъ тѣхъ, ще бжде невъзпитано. Нѣкои искатъ да възпитатъ ума и сърдцето чрезъ волята. И това е възможно, обаче, синътъ ви ще играе роля на вашата воля. Той ще се ожени и заедно съ жена си ще ви възпитаватъ. Синътъ ще бжде а, жена му — в, а вие — с, т. е. неговитѣ деца. На какво ще бжде равно а — в? Този въпросъ оставямъ отворенъ, вие да го разрешите.

Кротостъ и смирение — две велики качества на астралния свѣтъ, които създаватъ истинскитѣ желания и стремежи на сърдцето. Който иска да влѣзе въ общение съ възвишенитѣ жители на астралния свѣтъ, трѣбва да бжде кроткъ и смиренъ. Безъ тѣзи качества, пакъ ще отидете въ астралния свѣтъ и ще се върнете, безъ да сте придобили нѣщо. Кротостъта и смирението подготвятъ човѣка за съзнателното му влизане въ астралния свѣтъ. Тѣ успокояватъ душата, която укрепва тѣлото и

го прави здраво и бодро. Безъ кротость и смирение лѣкуването на човѣка е невъзможно. Безъ кротость и смирение никаква идея не може да се приложи. Кроткиятъ се отнася добре и съ хората, и съ животнитѣ. Той знае силата на грубитѣ отношения, на лошитѣ думи и ги уподобява на отровнитѣ и вредни питиета. Затова казвамъ: Не се черпете съ лоши думи и съ груби отношения. Всѣка дума е ценна, когато е употребена на мѣстото си. Днесъ, на всички хора сж дадени условия, да бждатъ кротки и смирени по сърдце.

„Вземете моето иго.“ Игото, това сж дветѣ очи на човѣка. Който не прилага закона на кротостта и смиренieto, носи хомотъ на гърба си. Човѣшкиятъ духъ е впрегнатъ на работа. Неговото седалище сж очитѣ, презъ които вижда всичко и върви напредъ. Сжщевременно очитѣ сж и хомотътъ на човѣка. Каквото види чрезъ тѣхъ, той го пожелава. Ако не може да го постигне, той се връща у дома си недоволенъ и разочарованъ. Вижда ниви, кжщи, говеда — всичко пожелава. Чувате го най-после да казва: Винце искамъ, прасенце искамъ, да си пийна и хапна, да разбере смисъла на живота. И ако не може да задоволи желанията си, той казва, че носи иго. Игото не е въ това, че не е постигналъ временнитѣ си желания, но въ това, че не е употребилъ очитѣ си на мѣсто — пожелалъ е нѣща, които не сж нуждни. Който не е доволенъ отъ живота си, ще носи игото на врата си; ако пакъ не е доволенъ, игото ще се премѣсти на гърба му. И най-после, игото ще влѣзе въ утробата му и ще роди дете. Така, игото ще се мѣсти, докато човѣкъ разбере смисъла на живота и стане съвършенъ, т. е. кроткъ и смиренъ. Значи, игото е първо на очитѣ, после на врата, на гърба и най-после на корема. Да се справишъ съ това иго, подразбира да изучавашъ алхимията.

Следователно, не говорете за желанията си и не страдайте за това, което не сте постигнали; използвайте знанието, което иде чрезъ очитѣ ви, и мислете, какво трѣбва да правите всѣки день. Кажете си: Днесъ трѣбва да бжда кроткъ и смиренъ заради Онзи, Който ми е далъ животъ. Ако не сте готови да бждете кротки и смирени заради Господа и Го безпокоите, вашиятъ ангелъ ще ви напусне. Ако майката и бащата се безпо-

коякъ за нищо и никакво, близкиѣ имѣ единѣ следѣ другѣ ще напуснатѣ земята. Страшно е да остане човѣкъ самѣ на земята, безѣ близки и приятели, като сухо дърво, безѣ листа, клончета и цвѣтове. Колкото повече се безпокои, толкова по-долу слиза той и губи всичко, което му е дадено. За да не става това, приемоте Христовото бreme, което води къмѣ кротостѣ и смирение. Само така ще се повдигнете и облагородите. Да вземете игото на Христа, това значи, да приемоте знанието на своя Учителѣ въ себе си. Който не е кроткъ и смиренѣ, не може да придобие любовѣта. Най-мжното изкуство е да любишѣ. Дето е любовѣта, тамѣ е Духътѣ. Учете се да любите не само хоррта, но и най-малкиѣ мушици, бубулецици. И въ тѣхѣ се криятѣ условия за бждещето имѣ развитие. Когато станатѣ кротки и смирени, хората ще се отнасятѣ добре съ животниѣ и растенията, нѣма да сѣкатѣ горитѣ безразборно. Въ дървото виждамѣ великолепенѣ палатѣ за сжществата, които живѣятѣ въ него. Въ кристала сжщо виждамѣ палатѣ за сжществото, което живѣе тамѣ. Следователно, нѣмате право да взимате безѣ позволение живота на дървото. За всичко трѣбва да се допитваме до господаря на кжщата. Какво правятѣ съвременниѣ хора? Тѣ разполагатѣ съ живота на нисшиѣ сжщества, като съ своя собственостѣ, но, въ края на краищата, скжпо плащатѣ. Дали признаватѣ това, или не, не е важно. Ще възразите, че Господѣ е създалѣ всичко за човѣка. Какво представя човѣкътѣ? Часть отѣ цѣлокупното човѣчество. Следователно, като часть, той е длъженѣ да иска позволение за всичко, което му е нужно, отѣ Онзи, Който е господарѣ на Цѣлото. Това изисква Христовото учение. Това изисква новата религия — религията на работата, на живота и на любовѣта.

Днесѣ срѣщамѣ млади моме и момци, деца и възрастни, които кжсатѣ цвѣтята безмилостно и после ги хвърлятѣ като непотрѣбни. Това не се позволява. За човѣкъ, който кжса цвѣтята и ги хвърля, имаме лошо мнение. Както кжса главичкиѣ на цвѣтята, така може да откжсне главата и на човѣка. Нѣкой кжса цвѣтята и ги подарява на близкиѣ си. И това не се позволява. За такива случаи българитѣ казватѣ: „Сѣ чужда пита поменѣ не се прави“. Колко цвѣтя сж ми подарявани, но за всички сѣмѣ платилѣ. Щомѣ получа едно цвѣте, обрѣ-

щамъ се къмъ неговия господарь и казвамъ: Моля ти се, прости на това дете. То не разбира закона. Като порастне, ще разбере погрѣшката си и ще я изправи. Новото възпитание изисква почитание къмъ цвѣтата и дърветата, както къмъ хората. Азъ поставямъ новъ законъ: „Обичай всѣко дърво, всѣко цвѣте, всѣко животно, като себе си“. Ще кажете: Кой си ти, съ какво право поставяшъ новъ законъ? — Азъ превеждамъ старитѣ закони на новъ езикъ, за да бждатъ разбрани и изпълнени отъ всички.

Всѣко живо сщество — трева, дърво, цвѣте, животно е изразъ на нѣкаква идея, скрита въ него. И човѣкъ е изразъ на една Божествена идея. Като дойде на земята, Богъ ще потърси първо човѣка, да види, доколко той е реализиралъ идеята, която е вложилъ въ него. Той ще се почуди, като види, колко се изопачилъ човѣкътъ, колко е изопачилъ Божествената идея, вложена въ душата му. Богъ ще каже на човѣка: Ти нѣмашъ право да залагашъ тѣлото си и душата си. Тѣ не сж твоя собственост. Тѣлото ти е храмъ Божи, и ти нѣмашъ право да го петнишъ. Колко мъже и жени сж изхвърлени днесъ на боклука, като остатъцитѣ на агънца-та и прасенцата, а отгоре имъ турятъ кръстъ и пишатъ: Богъ да ги прости! Да ги помене въ Царството си! Богъ ще помене покойния, но ще помене и онзи, който е станалъ причина за разрушаване на кжщата му — неговото тѣло. Азъ пъкъ ще кажа: Господи, помени въ Царството си всички мъже и жени, старци и деца, свещеници и проповѣдници, учители и ученици, търговци и занаятчий и ги научи да живѣятъ правилно, да не рушатъ кжщитѣ на своитѣ ближни, да не отнематъ живота на всичко живо по лицето на земята. Това значи, да вземете Христовото иго на себе си и да станете кротки и сми-рени.

*

7. Беседа отъ Учителя, държана
на 9 мартъ, 1919 г. София.

Детето растѣше

„А детето растѣше, и укрепяваше се духомъ, и се изпълваше съ мждрость.“*)

„А детето растѣше и се изпълваше съ мждрость; и благодатъта Божия бѣ на него.“ Тукъ се изнасятъ две положения: растене въ духъ и мждрость и благодатъта Божия. — Кой расте въ живота: детето или възрастниятъ? — Детето. Наистина, растенето е сжщественото различие между детето и възрастния. Детето расте отъ день на день, и майката се радва, като вижда, какъ отъ парче месо се оформява голѣмъ, левентъ момѣкъ, или стройна, красива мома. При физическото растене частитѣ на тѣлото трѣбва да се развиватъ съразмѣрно. Тогава се казва, че организмътъ е външно красивъ, силенъ и здравъ. Въ физическо отношение духътъ се проявява въ сила, а мждростъта — въ пластичность, т. е. въ яки кости и здрави мускули. Значи, ако коститѣ не сж яки и лесно се трошатъ, а мускулитѣ не сж здрави, човѣкъ не е дошълъ до мждростъта, за която Христосъ говори. Който не разбира смисъла на физическото растене въ духъ и мждрость, казва, че смисълътъ на живота се заключава въ яденето. Не е така. Не е достатъчно само да ядешъ, но съ приятность да ядешъ; да си доволенъ и когато ядешъ, и когато не ядешъ; да си доволенъ отъ всичко, което ти е дадено. Ако ядешъ и изпитвашъ неприятность, ти не живѣешъ като съзнателенъ и разуменъ човѣкъ.

И тѣй, яденето, храненето е, наистина, важенъ житейски въпросъ, но се изисква съзнателно отнасяне къмъ

*) Лука 2:25.

него. Ето защо, всички партии, и въ миналото, и днесъ, се занимаватъ на първо мѣсто съ въпроса за храненето. И буржуазнитѣ партии, и болшевизмътъ поставятъ въпроса за хлѣба на пръвъ планъ. Богатиятъ иска да има повече патици, кокошки, агънца, да хапне и пийне съ приятели, съ роднини, да отпразднува деня на сина, на дъщерята, на жената или на мъжа. Другъ пътъ се събиратъ на угощение, заедно да хапнатъ и пийнатъ въ наметъ на св. Петъръ, св. Иванъ или другъ нѣкой светия. Тъ все ще намѣрятъ за кого да си хапнатъ. Бедниятъ гледа, какъ богатиятъ яде и пие, и си казва: И азъ искамъ да си хапна за нѣкой светия, и азъ искамъ да се повеселя за деня на моитѣ деца. И въ края на краищата, между богатия и бедния се явява омраза и споръ. Всички хора иматъ право да ядатъ, защото чрезъ яденето растатъ и придобиватъ елементитѣ, необходими за тѣхното развитие, за тѣхния животъ. Който не е съгласенъ съ това, нека се опита да живѣе на земята, безъ ядене и пиене. Когато се проповѣдва на хората, че трѣбва да ядатъ малко, че трѣбва да има бедни и богати, въ тази проповѣдь се крие нѣщо користоно. Споредъ това учение, богатството подразбира изобилень животъ на едни за смѣтка на други. Това не е право. Всички хора трѣбва да ядатъ, безъ да преяждатъ. Въ това отношение, нѣма по-голъмо благо за човѣка отъ яденето. Едно нѣщо разбиратъ всички хора еднакво — яденето. Извикай единъ гладень, неразположенъ човѣкъ у дома си и го нахрани добре. Той ще се разположи, ще отвори сърдцето си и ще те слуша. Каквото му говоришъ, ще го приеме. Той ще приеме идеята за братство и равенство, за Господа. Докато е гладень, нищо не го интересува. Той отрича и Господа, и морала — отрича всички велики идеи.

Христосъ казва: „Близко е вече Царството Божие на земята.“ Близко е, но не е дошло още. — Кога ще дойде? — Когато се уреди правилно въпросътъ за яденето, т. е. за хлѣба. Ще кажатъ нѣкои, че черквата препоръчва постъ. Подъ „постъ“ разбирамъ работа. Който пости, той работи усилено на нивата: оре, копае, сѣе, жъне. Като свърши работата си, отива у дома си и разваля поста. Той казва: Дайте ми да си хапна добре. Свършихъ една работа, и сега имамъ право да се нахраня и да си почина. Така ми е добре и приятно. Яденето има

отношение и къмъ физическия, и къмъ духовния животъ. Следователно, както ядешъ за стомаха си, така ще хранишъ ума и сърдцето си и ще благодаришъ, че си ги задоволилъ. Ще възприемашъ чисти мисли и чувства, ще ги асимилирашъ, безъ да преяждашъ. Само така ще разберешъ, че между физическия, духовния и умствения свѣтъ има тѣсна, неразривна връзка. Само така ще разберешъ, че физическиятъ свѣтъ представя сѣнка на нѣщата, а духовниятъ и умствениятъ — тѣхната реалностъ. Физическиятъ свѣтъ е външна форма на предмета, той минава презъ различни промѣни; духовниятъ свѣтъ е съдържанието, а умствениятъ или Божествениятъ е смисълътъ на нѣщата. Силата имъ се крие въ тѣхното съдържание и смисълъ, а не въ формата.

„А детето растѣше и укрепяваше се духомъ и се изпълваше съ мъдростъ.“ Естествено растене е това, когато човѣкъ върви последователно отъ стѣпка въ стѣпка, както детето минава отъ едно отдѣление въ друго, отъ единъ класъ въ другъ. Такъвъ е пѣтятъ на човѣшкото развитие. Който се опита да прескочи една стѣпка, той се натѣква на голѣми мъчнотии. Каквото е отношението между силата и човѣшкия организъмъ, такова е и между духа и мъдростта. Едното безъ другото не могатъ да се проявятъ. — Вѣрно ли е това сравнение? — Опитайте, и сами ще се убедите. Всѣки човѣкъ има възможностъ самъ да изпитва и провѣрява нѣщата. Какъ ще ви доказвамъ, че дадена ябълка е сладка? Достатъчно е сами да я вкусите, за да се произнесете, сладка ли е, или не.

Павелъ казва: „Има тѣло естествено, има и тѣло духовно.“ Подъ „естествено“ тѣло се разбира физическото тѣло, което е тѣсно свързано съ духовното, затова трѣбва да се пази връзката между тѣхъ, т. е. да не се разваля. Колкото по-тѣсна е връзката помежду имъ, толкова по-здравъ е човѣкъ, физически и духовно. Физически здравъ е този, на когото нервната система е въ пълна изправностъ. Нервитъ въ човѣшкия организъмъ се уподобяватъ на струнитъ на даденъ инструментъ. Добре запазенъ е инструментътъ, когато попадне въ рѣцетъ на майсторъ-музикантъ. Остане ли въ рѣцетъ на нѣкое дете, въ скоро време се разваля. Всѣки човѣкъ има по едно дете въ себе си, което не може още да мисли, затова грѣши и прави пакости. Като знаете това, не се

питайте, защо струнитъ ви сж скжсани, или инструментитъ счупени, но възпитавайте детето си да расте въ сила и мъдростъ. Докато човѣкъ не съзнае, че е пакостно дете и трѣбва да се възпитава, той не може да расте, да стане възрастень и да придобие мъдростъ.

Съвременнитъ хора мислятъ, че сж много културни, много знаятъ и т. н. Щомъ стане въпросъ за тѣхнитъ дѣди и прадѣди, тѣ ги считатъ невежи, некултурни хора. Въ сжщностъ, сегашнитъ хора сж още деца, които растатъ, но много работа имъ предстои, докато порастнатъ въ духъ и мъдростъ. Докато човѣкъ още обърква работитъ на баща си, докато спори и се сърди, казваме, че не е порасълъ въ духъ и мъдростъ. Следователно, не се гнѣвете едни на други, но дръжете връзката съ Баща си, Той да ви учи, какъ да живѣете и уреждате работитъ си. Това, което е вѣрно за физическия животъ, вѣрно е и за духовния. Въпрѣки това, има известна разлика между физическия и духовния свѣтъ. Сжществата, които живѣятъ въ духовния свѣтъ, изпълняватъ Божественитъ закони безъ никакви протести; обаче, хората на земята не се подчиняватъ на тѣзи закони и сж въ постоянно противоречие помежду си. Работитъ на физическия свѣтъ не върватъ добре, защото постоянно ги отлагатъ. Въ духовния свѣтъ, обаче, никакво отлагане не сжществува. На физическия свѣтъ всѣки се мисли за по-умень и по-учень, отколкото е въ действителностъ. Въ духовния свѣтъ всѣки има ясна представа за себе си и за своитъ възможности. Въ духовния свѣтъ училищата, семействата сж поставени по-добре, отколкото земнитъ. — Има ли и тамъ деца и ученици? — Има. Въ Писанието се говори за чада Божии. — Има ли чада Божии на земята? — Нѣма. Значи, подъ „чада Божии“ се разбиратъ децата въ духовния свѣтъ. Тѣ се учатъ тамъ и, като издържатъ последния си изпитъ—матурата, пращатъ ги на земята, като ваши деца. На небето плачатъ за тѣхъ, а на земята се радватъ, че имъ се родило добро, благородно и умно дете. Като прекара нѣколко години между родителитъ си, на земята, то пакъ си заминава за духовния свѣтъ. Тогава родителитъ му плачатъ, а на небето се радватъ, че то е свършило работата си. То е дошло на земята да повдигне родителитъ

си, да внесе въ умоветъ имъ една нова идея и следъ това си заминава.

Съвременниятъ свѣтъ е обхванатъ отъ една нова идея — болшевизмътъ. Тя е Божествена идея, но опасно е да не се изопачи. Всѣко ново движение, всѣка нова идея е Божествена, но, като се прилага, въ нея се вмѣкватъ човѣшки елементи — користолюбие, егоизмъ и др., които я изопачаватъ. Не се страхувайте отъ Божественото. Обаче, пазете се отъ преходното, човѣшкото, което се основава на личния животъ. Не се страхувайте, че известно движение ще вземе голѣми размѣри. Опредѣлено е, какви размѣри трѣбва да има това движение. Дойде ли до тѣхъ, повече не може да се подвижи. Махалото на часовника се движи на една и на друга страна, но движението му се опредѣля отъ неговата дължина. Следователно, и размѣритъ на човѣшкото развитие ще стигнатъ до онѣзи предѣли, до които човѣкъ ще израсте и получи Божията благодать.

И Павелъ казва: „Презъ много страдания ще минемъ, докато влѣземъ въ Царството Божие и получимъ Божията благодать.“ Той научи това отъ своята лична опитностъ и отъ живота на Христа, Който дойде на земята между богоизбрания народъ — еврейския, но еврейтъ не Го признаха. Тѣхни пророци предсказаха идването на Христа, като тѣхенъ Месия, обаче, тѣ Го разпнаха. Като послѣствие на своята погрѣшка и доднесъ още тѣ носятъ страдания. — Какво трѣбваше да направятъ? — Да приематъ учението на Христа. Той ги учеше да живѣятъ правилно, но и това не приеха. Коего се казва за еврейтъ, се отнася и до всички народи. Всѣки народъ трѣбва да приеме учението на Христа, което носи обществена, политическа и духовна култура, която почива на закона на любовта. Подъ „любовъ“ не разбираме физически преживявания, настроения и чувства, но нѣщо високо, което надминава възможноститъ на физическия човѣкъ. Само онзи люби, който е надрасълъ физическитъ условия, който е господарь на себе си. Никой отъ съвременнитъ езици не може да предаде съдържанието и смисъла на Божията Любовь. Да живѣешъ въ тази Любовь, това значи, въ единъ мигъ да ти се разкрие цѣлия свѣтъ съ неговата наука, философия, изкуство, музика. Който живѣе въ любовта, той

расте и се развива правилно. Да изгубишъ любовта, вложена въ душата ти, това значи, да изгубишъ смисъла на живота, да изгубишъ всѣкакво знание и култура, всѣкаква музика и поезия въ живота си. Дойде ли въ това положение, човѣкъ губи силата и свѣтлината на ума си. Нищо друго не му остава, освенъ да прояви любовта. — Какъ става това? — Като отвори прозорцитѣ на сърдцето и на душата си. Богъ е вложилъ любовта въ всички живи същества, но тѣ трѣбва да я проявятъ. Правете опити съ любовта, да видите, каква сила представя тя. Ако изпаднешъ въ отчаяние и се почувствуващъ изоставенъ отъ родителитѣ си, приятелитѣ и познатитѣ си, не търси причината вънъ отъ себе си, но забрави всичко лошо. Отвори сърдцето си за хората, за своитѣ близки; гледай на тѣхъ като на любими същества, които мислятъ доброто ти, и веднага отчаянието ти ще се смѣни съ радостъ. — Мжно се постига това. — Вѣрно е, това е опитъ само за герои, които лесно могатъ да излѣзатъ отъ личния животъ, да влѣзатъ въ духовния и да се разширятъ. Духовниятъ свѣтъ е основанъ на пълна хармония и закономерность. Тамъ нѣма произволъ, несъгласие и противоречие. Следователно, ако искашъ да излѣзешъ отъ живота на противоречията, влѣзъ въ духовния свѣтъ. Само така ще познаешъ любовта и ще се наслаждавашъ истински отъ живота.

Следователно, когато се говори за философия, за християнство, за окултизмъ, подразбираме духовния свѣтъ. Когато се говори за обикновени нѣща, ние сме въ физическия свѣтъ, дето се правятъ опити. — Не може ли безъ опити? — Не може. Физическиятъ свѣтъ е опитна школа. Който е миналъ съзнателно презъ нея, той влиза и излиза свободно и въ духовния свѣтъ. Той се намира въ положението на човѣкъ, който знае много езици. Между който народъ и да отиде, знае езика му и се разговаря съ хората. — Къде е духовниятъ свѣтъ? — Около насъ, както и физическиятъ. И двата свѣта сж на едно и сжщо мѣсто, но за да ги разбира, човѣкъ трѣбва да има съответни органи. И въ духовния свѣтъ има кжщи, но стѣклени, затова свѣтлината прониква отвсѣкжде. Тамъ има рѣки, морета и океани, както на земята, на физическия свѣтъ. Оттукъ вадимъ заключение, че физическиятъ свѣтъ е създаденъ по подобие на

духовния. Казано е въ Битието, че земята е била не-устроена и пуста. За духовния свѣтъ, обаче, не се казва нищо. Значи, той е съществувалъ преди физическия. Човѣкъ се стреми къмъ духовния свѣтъ, но не може лесно да влѣзе въ него. Презъ голѣми митарства ще го прекаратъ, докато стъпи кракътъ му тамъ. Духовниятъ свѣтъ представя абсолютна реалностъ по форма, по съдържание и по смисълъ. Физическиятъ свѣтъ е реаленъ само по форма. За да влѣзе въ духовния свѣтъ, човѣкъ трѣбва да расте въ духъ и мъдростъ.

Колкото и да се говори на хората за духовния свѣтъ, тѣ ще го разбератъ, когато се вглѣбятъ въ себе си. Да се вглѣбишъ, т. е. да влѣзешъ въ себе си, това значи излизане отъ физическия свѣтъ и влизане въ духовния, или да излѣзешъ отъ дома си и да отидешъ срѣдъ природата. Подъ „себе си“ разбираме Божественото начало въ човѣка. Това е кжщата на човѣка, която не се нуждае отъ пазене. Никой не може да влѣзе въ своята Божествена кжща. — Защо? — Защото е въ хармония съ кжщитѣ на всички хора. Отъ това гледище, човѣкъ е приятелъ на всички хора. Следователно, той нѣма неприатели, които да употребяватъ насилие върху кжщата му, да влѣзатъ вътре. Ако влѣзешъ въ едно общество въ духовния свѣтъ, ти можешъ да минешъ презъ всички фази на духовния животъ, и тамъ да спрешъ. Това нѣщо не се допуща на земята. На земята всички нѣща сж разпредѣлени, и всѣки взима толкова, колкото му се пада: учениятъ си остава ученъ, простиятъ — простъ, благородниятъ — благороденъ. Въ физическия свѣтъ има граници, а въ духовния — нѣма; ти можешъ да минавашъ презъ всички мѣста, за да се развивашъ. Всички хора говорятъ за братство и равенство, безъ да се запитватъ, отде иде тази идея. Тя иде отъ духовния свѣтъ. Малко хора съзнаватъ това. Докато е на земята и живѣе споредъ земнитѣ закони, човѣкъ все бърза да свърши работата си по-скоро, да не губи времето си.

„А детето растѣше въ духъ и мъдростъ“. И бѣлата раса, т. е. съвременнитѣ хора трѣбва да растатъ въ духъ и мъдростъ, да придобиятъ Божията благодатъ. Само така ще дойде Царството Божие на земята. Ще кажете, че днесъ хората се нуждаятъ отъ други нѣща, не се интересуватъ отъ Царството Божие. Каквото и да ги ин-

тересува, отъ каквото и да иматъ нужда, лесно нѣма да го постигнатъ. — Защо? — Защото си служатъ съ пасивие. Тѣ сж упорити, а не твърди; тѣ сж своенравни, безхарактерни. Човѣкъ постига своя идеалъ, само ако има твърдъ, непоколебимъ характеръ. Идеалътъ се постига съ кротостъ и смирение. Това значи, да бжде човѣкъ пластиченъ, да използува благоприятнитѣ условия на живота. Смирениятъ има всички добри условия да укрепва духътъ му. Затова Христосъ казва: „Ако не станете като малкиѣ деца и не се смирите, не можете да влѣзете въ Царството Божие“.

„Растене и укрепяване въ духъ и мъдростъ“. Подъ „духъ“ разбираме Божествения животъ, който организира и преработва материалитѣ за човѣшкия умъ. Така, човѣкъ достига до Божествената Мъдростъ, която дава условия за придобиване на Божията благодатъ — необходима за всички хора и народи. И българскиятъ народъ трѣбва да расте въ духъ и мъдростъ, за да придобие благодатъта. Говоря за българския народъ, а не за българското племе. Народътъ е нѣщо вътрешно, а племето — външно. И Богъ се обръща къмъ еврейския народъ, а не къмъ еврейското племе. Народътъ подразбира висшето съзнание въ човѣка, който се чувствува гражданинъ и на физическия, и на духовния свѣтъ и работи едновременно за физическото и за духовното. Истинската работа има отношение къмъ двата свѣта, защото тѣ сж тѣсно свързани помежду си. Казвате, че както и да работи човѣкъ, все едно го очаква — смъртъ. Какво, въ сжщностъ, е смъртъта? Умирашъ на земята, раждашъ се на онзи свѣтъ. Раждашъ се на земята, умирашъ на онзи свѣтъ. Смъртъ ли е това? Промѣна на състоянието. Значи, човѣкъ едновременно умира и се ражда, т. е. умира за единъ свѣтъ, ражда се за другъ. Казва се, че човѣкъ се ражда, за да умре. Това значи, родилъ се на земята, умира за небето; родилъ се на небето, умира за земята. — Какъ трѣбва да се гледа на живота? — Като на безкрайно голѣмо колело, по което едни слизатъ, други се качватъ. Всичко въ живота се мѣни, нищо не е статическо, неизмѣнно. И духовниятъ свѣтъ, който е организиранъ, се мѣни външно, но вътрешнитѣ, сжщественитѣ му чѣрти сж неизмѣнни.

„А детето растъше и укрепяваше се духомъ и съизпълваше съ мъдростъ.“ Христосъ взима детето като символъ на отдѣлния човѣкъ, на народа и на цѣлата бѣла раса. Да расте човѣкъ въ духъ и мъдростъ, това значи, да не се заблуждава отъ външните промѣни въ живота. Студъ и топлина, свѣтлина и тъмнина, истина и лъжа, добро и зло сж две необходими сили. Всички противоречия сжщо иматъ две страни. И тѣ сж необходими. Необходимостта е законъ, въ който човѣкъ не може да прави изборъ. Необходимо е да слѣзешъ на земята, да се учишъ и да страдашъ, да растешъ въ благодать и да се радвашъ. Това е необходимо и за обикновения човѣкъ, и за великия духъ. Необходимо е човѣкъ да умре, т. е. да се качи на онзи свѣтъ, тамъ да се роди. Смъртта и раждането сж две необходими, отъ които никой не може да се отрече. Кажете ли нѣкой великъ духъ, че не може да слѣзе на земята, всичко е изгубено за него. Той е длъженъ да слѣзе, да напусне добритъ условия и да изпълни програмата, която му е дадена.

И тъй, съществата на духовния свѣтъ спрѣгатъ глагола „мога“ и съ него си служатъ въ всички случаи на живота. На земята хората спрѣгатъ сжщия глаголъ, но въ отрицателната му форма — „не мога.“ За първитъ „мога“ е необходимостъ, а за вторитъ „не мога“ е необходимостъ. За съществата отъ духовния свѣтъ всичко е възможно, понеже тѣ уповаватъ на Бога и работятъ въ Негово име. За хората има мъжни и лесни работи. За мъжнитъ казватъ: Не можемъ да свършимъ тази работа. Къмъ леснитъ работи се отнасятъ съ пренебрежение. Мъжнитъ работи сж Божествени, а леснитъ — човѣшки. Който си служи съ глагола „мога“, при хиляда опити само единъ излиза несполучливъ; който си служи съ отрицателната форма на този глаголъ, при хиляда опити само единъ излиза сполучливъ. Това е законъ, който има приложение и въ науката. Напримѣръ, ако едно колело се движи съ единъ милионъ обръщени въ една посока, ще имаме само едно изключение — колелото да се обърне въ обратна посока на първата. Следователно, когато казваме, че всѣко правило има изключение, подразбираме само едно отклонение на милионъ еднакви случаи. Наблюдавайте движенията на часовитъ въ една машина, за да проверите този законъ

Той има отношение къмъ физическия свѣтъ — къмъ свѣта на тритѣ измѣрения. Духовниятъ свѣтъ, обаче, е свѣтъ на четири измѣрения. Ако поставите едно колело на плоскостъ и го движите, то ще се движи около осѣта си, но плоскостта ще остане въ покой. Ако сжщото колело се движи въ духовния свѣтъ, съ него заедно се движи и плоскостта. На физическия свѣтъ колата се движи въ права линия, т. е. въ една посока, а въ духовния свѣтъ се движи едновременно въ четири посоки: изтокъ, западъ, северъ и югъ. Ще кажете, че това е неразбрана работа.

Като ви се говори за духовния свѣтъ, отъ една страна вие се интересувате да чуete нѣщо повече за него, а отъ друга — не вѣрвате въ това, което чувате. Напримѣръ, какво ще кажете, ако видите единъ влакъ, който се движи едновременно въ четири посоки. На земята се искатъ много часове и дни, за да стигнете до нѣкой отдалеченъ градъ. Въ духовния свѣтъ пътуването става бързо, почти моментално. Ако на земята за свършване на една трудна работа сж нуждни сто години, въ духовния свѣтъ се свършва най-много за една година. Тамъ условията за работа сж по-добри и по-богати.

„А детето растѣше и укрепяваше се въ духъ и мъдрость“. Така трѣбва да расте всѣки човѣкъ. Само тогава Христовото учение става разбрано и може да се приложи. Не е достатъчно само да се стремите къмъ Христовото учение. Условия сж нуждни за това. Първото условие е да промѣни човѣкъ ума и сърдцето си, да проникне новото въ тѣхъ. Кога цвѣтятъ цвѣтята? — На пролѣтъ, когато природата се пробужда, когато има повече свѣтлина и топлина. Не може човѣкъ всѣкога да се занимава съ религиозни, философски или научни въпроси. Наблюдавайте, колко време презъ деня имате разположение къмъ такива въпроси. Не е достатъчно да кажешъ, че си милосърденъ човѣкъ, но трѣбва да проявишъ милосърдието си, да свършишъ нѣкаква работа съ него. При това, трѣбва да се спазва момента, когато милосърдието действува. Затова и Богъ казва: „Търсете ме, когато съмъ близо до васъ.“ Това значи, търсете Бога, докато се проявяватъ Неговиятъ Духъ и Неговата Мъдрость.

Мнозина очакватъ благоприятни условия въ живота, и тогава да работятъ. Тѣ сж на кривъ пжтъ. Всѣкога ще работите, за да не изпуснете благоприятнитѣ условия. Изпуснете ли ги, ще дойдатъ неблагоприятнитѣ условия. Презъ месецъ май цвѣтятъ всички цвѣта, всички плодни дървета. Ако едно отъ тѣхъ не цвѣне, то е изгубило благоприятнитѣ условия, ще чака другия месецъ май, на следната година. Другитѣ дървета завръзватъ плодъ, и плодътъ узрѣва, а закъснѣлото дърво, макаръ и при външни благоприятни условия, не може да расте и да се развива. То минава презъ вътрешни неблагоприятни условия, затова страда. То е лишено отъ вътрешна енергия. — Какъ може да се помогне на това дърво? — Като се пренесе въ друга областъ, при благоприятни за него условия. Тамъ то ще цвѣне и ще следва пжтя на своето развитие. Това е законъ, който има отношение и въ психическия животъ.

Срѣщате едно малко момиченце, бедно, гладно, съ изтощено тѣло, съ хлѣтнаи очи. Минаватъ хора край него, но никой не му обръща внимание. — Защо? — Не може да цвѣне. Обаче, вижда го единъ милосърденъ човѣкъ и го взима подъ свое покровителство: храни го добре, облича го съ топли, хубави дрешки, занимава се съ него. Въ скоро време момиченцето се поправя, разхубавява се, става весело, жизнерадостно. Който го види, спира се и му се радва. Много естествено, любовта е озарила вече това дете, и то започва да цвѣти и да се развива правилно.

Много нѣща се говорятъ на съвременнитѣ хора, върху много въпроси разискватъ, но, въ края на краищата, все ще се намѣри нѣщо, което не разбиратъ. Неразбирането показва, че сж попаднали въ сѣнка. Когато цвѣтето расте близо до нѣкое дърво, то не може да цвѣне — сѣнката му е голѣма. Затова и на васъ казвамъ: Не стойте близо до богати хора. Голѣми къщи не градете. Бждете на разстояние отъ учени хора, философи и проповѣдници. Когато нѣкой ви каже да седите близо до него, той има предъ видъ да ви обере. Неговата кесия е праздна, а вашата — пълна. Той иска да вземе нѣщо отъ васъ. Като знаете това, не се приближавайте до него. Той проповѣдва братство и равенство — не се заблуждавайте съ думитѣ му. Каквото учение и да се про-

повѣдва, предъ любовта всички сме равни. Всички трѣбва да работимъ, да помагаме на слабитѣ и на беднитѣ, които се нуждаятъ отъ нашата помощъ. Съвременнитѣ хора трѣбва да си говорятъ на прости езикъ, да се разбиратъ. Нѣкой се нуждае отъ помощъ, а ти му говоришъ за молитва, за Господа. Каква по-добра молитва отъ разтриването и превръзването на крака? Седни близо до болния, наведи се и започни да намѣствашъ счупения кракъ. Ако те пита той, защо се счупи кракътъ му, кажи: Така ти ще познаешъ ближния си, а азъ ще дамъ възможностъ на Бога да се прояви чрезъ мене. Той ми казва: Намѣсти крака на брата си, да не се спъва развитието му. Молитвата не се заключава въ палене на свѣщи и кандила, нито въ поклони, но въ участието, което взимашъ въ живота на своя ближень. Ако срещнешъ гладень, нахрани го; ако срещнешъ бедень, окжсанъ човѣкъ, облѣчи го. По-добра молитва отъ тази нѣма.

Днесъ всички хора страдатъ отъ критика и недоволство едни отъ други. Всѣки вижда погрѣшкитѣ на другитѣ, а своитѣ не вижда. Приемете Христовото учение, приложете Неговата любовъ, за да се освободите отъ старитѣ навици на критика и осжждане. Всѣко нѣщо, което човѣкъ прави, трѣбва да се основава на любовта. Когато правите добро на ближния си, вие го правите и на себе си. Въ този законъ нѣма никакво изключение. Кажете ли нѣкой, че не е разположенъ да прави добро, той самъ се ограничава. При доброто всѣкога трѣбва да имашъ разположение; при злото всѣкога трѣбва да си неразположенъ. Който живѣе само за себе си, той служи на злото, т. е. на дявола. Следователно, впрегнете дявола на работа. Кажете му, че той има право на гостъ само три деня. На четвъртия трѣбва да отиде на работа.

Сега, като изучаваме проявитѣ на хората, виждаме една разлика, която се опредѣля отъ различното устройство на главитѣ имъ. У нѣкои хора мозъкътъ е силно развитъ — тѣ сж интелигентни; при това, различнитѣ центрове на мозъка не сж еднакво развити у всички хора. Ако предната частъ на мозъка, надъ веждитѣ, е добре развита, човѣкъ има обективенъ или природень умъ; ако задната частъ на мозъка е по-добре развита, той проявява другъ родъ чувства и способности. У нѣ-

кои хора сърдцето е по-добре развито, тѣ сж крайно чувствителни, сърдечни хора. Различните мозѣчни центрове оказватъ различно влияние върху човѣка. За това нѣкои хора сж умствени работници, други — философи, трети — дипломати, политици и т. н.

„А детето растѣше въ духъ и мъдростъ.“ Подъ „духъ“ разбираме чувствения, политическия и общественния животъ на човѣка, а подъ „мъдростъ“ — културния и духовния му животъ. Когато завърши духовното си развитие, човѣкъ придобива любовта. Това не се постига изведнѣжъ. Хиляди години човѣкъ е работилъ и още хиляди години ще работи, докато прояви любовта си. За това е нужна усилена и съзнателна работа върху ума и сърдцето. Такъвъ човѣкъ прилича на богатъ роднина, който събиралъ пари съ години, и дето отива, всички му се радватъ, защото опитватъ кесията му. Като изразходва паритѣ си, всички го изоставятъ. Колкото и да е огорченъ, той се вижда принуденъ да си отиде, отдето е дошълъ. Така постѣпватъ и свѣтските, и религиозните хора. И близките му казватъ: Хайде, иди сега тамъ, отдето си дошълъ, отново да събирашъ пари, да помагашъ на хората.

Назначаватъ нѣкого учителъ въ гимназия. Въ първо време той е богатъ, енергиченъ, пълненъ съ животъ. Всички сж доволни отъ него, защото получаватъ нѣщо. Като работи нѣколко години, ученицитѣ му го обиратъ, и той обеднява, вижда, че трѣбва да напусне учителството. За да не изпада въ това положение, богатиятъ трѣбва да оставя основния си капиталъ настрана, на никого да не го дава. На сжщото основание казвамъ: Когато отваряте сърдцето си за външния свѣтъ, не оставяйте всичката си топлина да излѣзе навънъ. Свѣтътъ не се нуждае отъ вашата топлина. Колкото и да давате, нищо не го ползува. Ако искашъ да помогнешъ на брат си, извикай го въ стаята си да се стопли, а не да отваряшъ прозорцитѣ си, да излѣзе топлината навънъ. Остане ли да го топлишъ отвънъ, нищо не се постига. Свѣтътъ не се развива правилно, защото разчита на завещания: този му завещалъ нѣщо, този му завещалъ нѣщо и, въ края на краищата, завещанието се свършва, благодетелитѣ обедняватъ, а заедно съ това изворитѣ пресъхватъ. Щомъ пресъхне единъ изворъ, и дветѣ стра-

ни страдатъ : първо, самиятъ изворъ, а следъ него окржаващитъ. Това е единъ важенъ социаленъ въпросъ, който трѣбва да се реши правилно. Единъ отъ методитъ, който може да го разреши, е следниятъ : Всѣки човѣкъ да има нива, която да обработва. Въ бъдеще всички трѣбва да работятъ на своята умствена, сърдечна или материална нива.

„А детето растѣше въ духъ и мѣдростъ.“ Всѣко нѣщо, което расте въ духъ и мѣдростъ, има условия за развитие. И земята трѣбва да се обработва и разпредѣля въ духъ и мѣдростъ. И тогава, ако си разположенъ, ще работишъ ; ако не си разположенъ, ще почивашъ. Работа се иска отъ хората и искрено желание да подкрепятъ Божественото дѣло, а не да го спѣватъ. Само така ще се оправи свѣтътъ. Само съ говорене не може да се оправи. Не се страхувайте отъ това, което сега става. И въ него се крие нѣщо Божествено. Подкрепете Божественото, а човѣшкото, преходното, само по себе си ще падне. На едного може да оскубятъ перата, на другъ да прережатъ крилата — това нищо не значи. Презъ есенъта не капятъ ли листата ? Презъ месецъ май не окапватъ ли цвѣтоветъ ? Това е въ реда на нѣщата. Всѣки народъ има опредѣлена мисия, която трѣбва да изпълни добре. На всѣки народъ е дадено точно опредѣлено количество земя, която трѣбва да обработва и владѣе. Никой нѣма право да владѣе чужда земя и да заробва и измъчва другитъ народи. Земята принадлежи на Господа, и само Той има право да се разпорежда съ нея. Всички народи сж Божии слуги, които изпълняватъ волята на своя Господарь. Който не изпълнява тази воля, самъ подписва присъдата си. Казано е, че Богъ въздава на всѣки човѣкъ, на всѣки народъ точно споредъ дѣлата му. Всѣки получава заслуженото. Изучавайте историята и ще видите, каква е била сѣдбата на римлянитъ, на египтянитъ, на вавилонянитъ и др. Ето защо, сжщественото за човѣка е да расте въ духъ и мѣдростъ, за да се ползува отъ Божията благодать. Стремете се къмъ благодатьта, която иде отгоре, отъ любовта.

Какъ се достига до Божията благодать ? — Чрезъ работа и учене въ духъ и мѣдростъ. Изучавайте всички учения, всички философски системи и религии, но дръжете се за Божественото въ тѣхъ. Тѣ сж дадени отъ разум-

ния свѣтъ, но следъ време хората сж ги изопачили. Днесъ тѣ не сж такива, каквито сж били първоначално, когато сж излѣзли отъ Източника. Задачата на съвременния човѣкъ е да ги пречисти и освободи отъ утайките на миналото. Всѣко учение, всѣка религия, всѣка философска система е клонъ отъ Божественото дърво. Следователно, всѣки клонъ трѣбва да стои на дървото. Кажете ли, че дървото може и безъ клоне, ще изпаднете въ илюзии и заблужденията на живота. Сипете на кокошката цѣла крина царевица и вижте, какво ще прави. Като се нахрани, тя ще разпрѣсне царевицата и на другия день ще очаква друга крина. Обаче, тя остава излѣгана, никаква крина не вижда предъ себе си и гладува. Така постѣпватъ много хора. Като се видятъ обиколени отъ различни учения и религии, нахвърлятъ се върху тѣхъ и, като се нахранятъ, разпрѣскватъ ги. На другия день търсятъ храна, но не намиратъ. Така тѣ сами се осжждатъ на гладъ. Какво прави катерицата? Тя складира излишната храна и, когато ѝ потрѣбва, задоволява глада си. Складирайте и вие Божествената Мъдростъ, както катерицата излишната си храна, както пчелитѣ — сладкия сокъ. Всѣка религиозна и философска система представя цвѣтъ, отъ който можете да събирате сладъкъ сокъ. Събирайте сладкия сокъ на всички цвѣтове въ себе си и не казвайте, че този или онзи цвѣтъ не е потрѣбенъ. Всичко, което Богъ е създалъ, е на мѣсто и необходимо. Който каже, че дадено учение или дадена система е глупава, непотрѣбна, ще го извикатъ горе, да си каже мнението по въпроса. И той самъ трѣбва да знае, защо, именно, нѣщо е глупаво и какво трѣбва да се направи съ него. Мнозина се произнасятъ за християнството, за социализма или за комунизма като за крайни учения, които не могатъ да донесатъ никакво благо на хората. Разумниятъ свѣтъ слуша тѣхнитѣ разсжждения и следъ нѣколко години ще ги извика на докладъ, да кажатъ мнението си обосновано, доказано, за да изправятъ погрѣшките на тѣзи учения. Ще кажете, че като ги викатъ горе, тѣ умиратъ. За васъ това е смъртъ, а за възвишения свѣтъ не е нищо друго, освенъ извикване на човѣка горе, да даде своя докладъ върху важни житейски въпроси. Въ заключение може да се

каже, че хората заминават на другия свѣтъ отъ много знание.

Какво направиха първитѣ човѣци, Адамъ и Ева, въ рая? Като придобиха много знания, тѣ се срещнаха съ единъ великъ адептъ, който имъ каза, че има нѣщо, което тѣ още не знаятъ. Тѣ се интересуваха отъ това ново учение и пожелаха да го придобиятъ. — Въ какво се заключаваше новото учение? — Че ако ядатъ отъ плодетѣ на забраненото дърво, не само че нѣма да умратъ, но очитѣ имъ ще се отворятъ и ще станатъ като Господа. Това учение ги разколеба, тѣ се усъмниха въ думитѣ на Господа и престъпиха Неговата заповѣдъ. Следъ това Богъ ги потърси, да Му докажатъ, защо Неговото учение не е вѣрно, и ги изпъди отъ рая, да отидатъ въ свѣта, тамъ да се учатъ. Евреитѣ пѣкъ казваха, че учението на Христа не е право. Христосъ ги извика да му докажатъ това. Наистина, като четете историята на евреитѣ, виждате, че тѣ сж минали презъ такива страдания; каквито не сж очаквали. Напримѣръ, когато Титъ е превзималъ Римъ, 60,000 евреи били разпнати на кръстъ. По този начинъ трѣбвало евреитѣ да докажатъ, че Христовото учение не е право. Днесъ и бѣлгарското духовенство, заедно съ учени и философи, казватъ, че учението, което проповѣдвамъ, не е вѣрно. Нека знаятъ, че и съ тѣхъ ще стане сжщото, както и съ евреитѣ. И тѣ ще бждатъ повикани отгоре, да дадатъ докладъ, въ който да изкажатъ мнението си. Ще ми възразятъ, че и мене ще викатъ горе. И мене ще викатъ, но и тѣ ще дойдатъ. Едно време евреитѣ обраха Христа, разпнаха Го, но днесъ това не се позволява. Днесъ никой не може да обере и разпне Христа. Всѣки, който проповѣдва Божественото учение, е неуязвимъ. Божественото учение е недѣлимо. То е било въ миналото, е и сега, ще бжде и утре. Следователно, кой го е проповѣдвалъ, кой днесъ го проповѣдва, и кой ще го проповѣдва утре, не е важно. Божиятъ Духъ е единъ и сжщъ въ всички времена и епохи. Следователно, никоя сила въ свѣта не е въ състояние да го победи.

Какво се иска отъ съвременния човѣкъ? — Да зачита Бога, Който живѣе въ всѣка душа. Ако не любимъ Бога, никого не можемъ да любимъ. Той е единъ, въ Него сж всички живи сжщества. Само така хората ще

се разбиратъ, и свѣтътъ ще се оправи. Любовта ще оправи свѣта, а не безлюбието. Любовта носи свободата, а безлюбието — насилието. Дето е насилието, нищо добро не излиза. Какво ще придобиешъ, ако обесишъ някого? Знаешъ ли кой човѣкъ трѣбва да обесишъ? Отивашъ на лозето да рѣжешъ пржките, но трѣбва да знаешъ, коя прчка е за рѣзване. Ако рѣжешъ здравитѣ и пълни съ энергия прчки, ти вредишъ както на лозата, така и на цѣлото общество. Горко на онзи лозаръ, който рѣже прчки, на които има по две-три пжпки! Това се забранява. Горко на онзи, който беси и убива своя ближень! Христосъ казва: „Горко на васъ книжници и фарисеи, които изопачавате Словото Божие! — Какво да правятъ хората, когато отиватъ на бойното поле да се биятъ?—Тѣ сами ще разрешатъ въпроса. Азъ казвамъ за себе си, че съмъ противъ всѣкаквъ видъ война, която развращава хората. Всички недоразумения, спорове и войни, които ставатъ между братя, между близки народи, сж резултатъ на човѣшки изобретения. Въ тѣхъ нѣма нищо Божествено. Това не е за упрѣкъ, но всѣки трѣбва да знае, какъ да изпълнява службата си, като майка и баща, като учител и свещеникъ, като търговецъ и т. н.

Всѣки трѣбва да расте въ духъ и мъдростъ. Задачата на отдѣлния човѣкъ, на всички общества и народи е да изпратятъ една любовна вълна по цѣлия свѣтъ, въ помощъ на човѣчеството. Всѣки човѣкъ е помпа, която полива градинитѣ. Мнозина страдатъ отъ нѣмане на вода. Отде ще дойде водата за помпата? — Отъ учениитѣ хора, отъ философитѣ и музикантитѣ, както и отъ религиознитѣ. Ще кажете, че религиознитѣ само се молятъ. Чрезъ молитвата, обаче, тѣ изпращатъ вода за помпитѣ, да поливатъ изсъхналитѣ градини. Когато житото узрѣе, плодътъ ще се разпредѣли по равно между всички, които сж пращали вода на нивитѣ чрезъ своитѣ помпи. Житото се нуждае отъ добри мисли и чувства, които трѣбва да отправяте къмъ всички ниви. Не постъпваме ли така, ние разваляме отношенията си като братя.

Двама родни братя се срѣщатъ на улицата: единиятъ билъ подполковникъ, а другиятъ — простъ войникъ. Последниятъ се приближилъ къмъ брата си и започналъ направо да се разговаря съ него, безъ да му отдаде ну-

жданото уважение, като на подполковникъ. Той го арестува въ 24 часа строгъ тъмниченъ арестъ, като му казалъ: На улицата нѣма братски отношения; тѣ сжществуватъ само въкъщи. Ти трѣбва да знаешъ, че вънъ отъ дома ние сме като чужденци. Братство сжществува само въ дома, т. е. вътре въ човѣка, въ неговитѣ мисли и чувства, въ неговия вътрешенъ животъ и вътрешни отношения.

Съвременнитѣ хора разсждаватъ като двамата братя. Тѣ казватъ: Богъ е горе, на небето, а на земята Той не сжществува. Тѣ мислятъ така, защото единиятъ братъ е подполковникъ, а другиятъ — простъ войникъ. Какъ ще мисли подполковникътъ, когато го уволнятъ? Единъ офицеръ разправялъ, че откакъ го уволнили, не му отдавали такова уважение, както по-рано. Той си казалъ: Иване, не трѣбва да се обиждашъ, че днесъ, като не носишъ офицерски мундиръ, малцина те почитатъ. Днесъ навсѣкжде говорятъ за мундири: учителъ си, началникъ си, офицеръ си, министеръ си — всички те почитатъ за мундира, съ който си облѣченъ. Ако си простъ, обикновенъ човѣкъ, малцина те почитатъ. Мундирътъ е външната страна на живота, не трѣбва да се влияемъ отъ него. Следователно, ако си офицеръ и те срещне братъ ти, не се обиждай, че не ти е далъ нуждното почитание. Спри се, кажи му нѣколко топли думи и продължи пътя си.

Какви трѣбва да бждатъ отношенията между хората? Какъ трѣбва да постѣпватъ? — Като рускиятъ генералъ Кутузовъ. Единъ день той отишълъ да обиколи частъта на единъ отъ своитѣ офицери, който ималъ обичай да излиза сутринъ между войницитѣ си не въ униформа, а въ халатъ. Кутузовъ знаеялъ тази негова слабостъ и решилъ да му даде добъръ урокъ. Той отишълъ при офицера и го заварилъ между войницитѣ въ халатъ, да пие кафе. Генералътъ го поздравилъ, казалъ му нѣколко думи, хваналъ го подъ ржка и го помолилъ да се разходять, заедно да прегледатъ състоянието на частъта. Офицерътъ се огледалъ натукъ-натамъ, намѣрилъ се натѣсно, но нѣмало какво да прави. Тръгналъ съ генерала на обиколка, и отъ този день той билъ всѣкога въ пълна изправностъ къмъ облѣклото си. Генералътъ не му

направилъ никаква забележка, но той самъ изправилъ поведението си.

И тъй, срещнешъ ли човѣкъ, облѣченъ съ халатъ, т. е. съ недостатѣци, не му говори нищо, не го морализирай, но вземи го подъ рѣжа и се разходи съ него. Той ще види недостатѣка си, и самъ ще се изправи. Когато Христосъ ви срещне, ще ви хване подъ рѣжа, ще се разходи съ васъ, и вие сами ще изправите погрѣшките си. Много хора съмъ срѣщалъ и срѣщамъ, но нито за единъ отъ тѣхъ не мога да кажа, че по естество е лошъ. Обаче, има моменти въ живота на човѣка, когато дълбоко нѣщо въ него му препятствува да върши добро. Често външните условия влияятъ на човѣка да прояви доброто. Напримѣръ, беденъ, благочестивъ момѣкъ се оженилъ за богата, красива мома. Подъ влиянието на нейните родители, той измѣня живота си, отказва се отъ Бога и слиза надолу, въ гѣстата материя. Той люби Бога, но богатството го заслѣпява и неусѣтно се отклонява отъ правия пътъ.

Днесъ и религиозните, и свѣтските хора не успѣватъ въ живота си. — Защо? — Защото нито религията разбиратъ правилно, нито науката. Какво представя религията? — Тя е методъ за подобряване външния и вътрешния животъ на човѣка, както и за облагородяване на душата. Въ религията и въ науката се криятъ положителни знания за добъръ животъ. Като се прилагатъ тѣзи знания, и обществото се подобрява, и семейството, и индивидътъ. Овчарътъ знае, кога трѣбва да заченатъ овцетѣ му, а човѣкъ не знае, кога трѣбва да се зачене нѣкое дете. Той казва: Не е важно, кога се е зачело детето; важно е да се роди то — може и навреме, и безъ време, когато Богъ даде. Богъ дава всичко, но ти трѣбва да спазвашъ благоприятните условия за зачеването и раждането на детето. Ти имашъ една идея, дадена отъ Бога. Отъ тебе се иска да създадешъ условия за нейното реализиране. Отъ съзнателната работа на хората зависи бързото изправяне на тѣхния животъ. Когато се подобрятъ външните условия на живота, ще се подобрятъ и вътрешните. Затова казваме, че въ бъдеще хората ще работятъ по-малко, отколкото днесъ. Тѣ ще иматъ време за умствена и духовна работа. Тогава въпросътъ между жената и мъжа ще се разреши пра-

вилно. Сега тѣ се борятъ за първенство, кой отъ двамата да бжде господарь. Въ бждеще нѣма да има господари — всички ще служатъ на Бога — единствениятъ Господарь на свѣта. Мжжътъ ще остави жената да се проявява свободно, но и жената ще остави мжжа да се проявява свободно. Никой човѣкъ нѣма право да препятствува на свободата на когото и да е. Изобщо, между всички хора трѣбва да има взаимно уважение и почитание. Всѣки управляващъ и общественикъ има за задача да пази свободата на гражданитѣ.

Сега да дойдемъ до заключението, но не и до края на нѣщата. Така постъпватъ и рибаритѣ. Тѣ хвърлятъ отдалечъ една голѣма мрежа въ водата и, като се напълни съ риба, започватъ да я теглятъ. Колкото повече се приближава мрежата до брѣга, толкова повече се приближаватъ и тѣ. Като дойдатъ до брѣга, изваждатъ мрежата отъ водата, да видятъ, какво е заключението. Тѣ изтеглятъ мрежата, но оставатъ изненадани: голѣма мрежа, малко риба вътре. Надъ нея, обаче, плуватъ много рибки — карабозки, които не влизатъ въ мрежата. Ще кажете, че и вие не искате да влѣзете въ това заключение. Желая ви да остане у васъ Божественото, а не човѣшкото; да остане у васъ заключение за свобода, а не за робство.

Думата „заключение“ има отношение къмъ поставяне на ново начало въ живота. Заключавамъ — разбира склучвамъ договоръ съ нѣщо ново. Договорътъ съ новото се състои въ приемане на Духа, като основа на живота, а Божията Мъдростъ, съ своята свѣтлина, да служи на хората, както слънчевитѣ лъчи на всички живи същества. Тогава ще дойдатъ истинскитѣ писатели въ свѣта, които ще служатъ на Истината. Свѣтътъ се нуждае отъ истински учени, музиканти, художници, които да разбиратъ Истината и да я прилагатъ. Навсѣкжде има такива хора, и въ България ги има, но нѣма още условия за тѣхното проявяване. Народитѣ още не могатъ да почитатъ своитѣ даровити хора. Издигне ли се нѣкой писателъ, музикантъ или ученъ, веднага близкитѣ му, неговитѣ сънародници, първи ще го съборятъ. И противъ мене се повдигна обществото, както и духовенството, но не можахъ да ме опозорятъ. Защо? Азъ съмъ дълбоко море. Който се опита да влѣзе въ мене, ще се

удави. Азъ съмъ голѣма, пълноводна рѣка, която никой не може да подпуши. Турите ли ѝ бентъ, ще дойде наводнение, което ще завлѣче бента, и водата ще залѣе цѣлата мѣстностъ.

Жителитѣ на единъ американски градъ решили да турятъ бентъ на рѣката, която минавала покрай града, да отдѣлятъ едно мѣсто, което да замръзва презъ зимата, за да могатъ да се пързаятъ. Така се развличали тѣ 20 години наредъ, безъ да помислятъ, че единъ день може да ги сполети нѣкакво нещастие. Наистина, станало това, което не очаквали. При едно голѣмо наводнение бентътъ се разрушилъ, рѣката залѣла кжщитѣ край брѣга, и две хиляди души се удавили. Като знаете това, не правете бентове на рѣкитѣ си, защото ще дойде наводнение, което ще завлѣче бента, и водата ще залѣе цѣлата околностъ. Горко на онзи, който е подъ бента. Това се разбира отъ думитѣ, които Христосъ изказалъ: „Не се противи на злото“. Съ други думи казано: Не се противи на Божественото учение, което иде съ сила отгоре. Богъ урежда и оправя свѣта. Дойдешъ ли до човѣшкото, можешъ да му се противопоставяшъ, но на Божественото нѣмашъ право да му се противопоставяшъ. За човѣшкитѣ нѣща можешъ да имашъ особено мнение, но за Божественитѣ никой нѣма право да се произнася. Божественото владѣе свѣта. То управлява народитѣ, общества и хората.

„А детето растѣше въ духъ и мѣдростъ“. Така трѣбва да растатъ всички българи, всички народи, цѣлата бѣла раса. Не се страхувайте отъ това, какво ще стане съ васъ. Бждещето на българския народъ, съ малки изключения, е свѣтло. Бждещето на славянитѣ е добро. Тѣ носятъ такава култура, каквато никой не подозира. Всички народи ще черпятъ отъ тази култура. Тя ще бжде култура на братство, равенство и свобода. Въ името на тази свобода всички народи ще се обединятъ и то така, че голѣмитѣ народи ще покровителствуватъ малкитѣ. Ето защо, обръщамъ се къмъ всички мъже, жени и деца да ратуватъ за идеята, която ще донесе братство, равенство и свобода между народитѣ.

И тъй, да престане борбата между народитѣ. Всѣки народъ да се стреми да стане великъ по духъ, мѣдростъ и любовъ, а не голѣмъ, да владѣе и управлява малкитѣ

народи. Нека всѣки работи въ това направление, да се освободи отъ атмосферата, която сега го задушавя и да си каже: Ние можемъ да се споразумѣемъ, да уредимъ живота си, защото Господъ е съ насъ, духовниятъ свѣтъ е съ насъ. Който препятствува на славянството да се прояви, нѣма да види добро. Въ бждеще всички народи ще работятъ за славянството. Така е писано въ Божествената книга. Славянитѣ сж богати хора. Тѣхнитѣ житници, тѣхнитѣ кесии ще се отворятъ за всички народи и ще кажатъ: Братя, елате при насъ, да заживѣемъ въ миръ и съгласие, въ братство и равенство помежду си. Това носи новата култура за цѣлото човѣчество. Нова философия иде въ свѣта. Като заминете за другия свѣтъ и се върнете отново на земята, сами ще провѣрите, дали думитѣ ми сж вѣрни. Докато сте въ другия свѣтъ, ще прочетете програмата, която ще се приложи въ бждеще.

Желая ви да бждете радостни и весели. Никаква скръбъ, никакво страдание, никакъвъ страхъ. Мжжество се иска отъ всички. Хлѣбътъ ще дойде, нѣма да умрете отъ гладъ и отъ жажда. Всичко ще имате въ изобилие. Всички мъртви ще оживѣятъ. Ще повикаме всички убити и обесени отъ онзи свѣтъ. Въ продължение на сто години най-много нѣма да остане онеправданъ човѣкъ на земята. Въ продължение на сто години ще се тури редъ и порядкъ въ свѣта. Божието благословение ще дойде върху васъ и върху децата ви.

*

.8 Беседа отъ Учителя, държана
на 30 мартъ, 1919 г. София.

И отиде, та се пристави

„И отиде, та се пристави едному отъ гражданитѣ на онази страна, който го проводи на полетата си да пасе свине.“*)

Тукъ важни думи сж „отиване и приставане“. Казва се: Отиватъ на бойното поле да се биятъ; отиватъ да печелятъ пари; отиватъ да придобиватъ знания, да оратъ на нивата и т. н.

„Отиване и приставане“. Кой пристава и на кого пристава? Момата пристава на момъкъ за дълго време. Слугата пристава на господаря си за малко време, най-много за година или за две години.

„И отиде, та се пристави едному отъ гражданитѣ на онази земя.“ Коя е тази земя? Онзи, който отишълъ и се приставилъ, билъ младъ, способенъ момъкъ, синъ на заможенъ човѣкъ. Този синъ, вмѣсто да започне въ бащиния си домъ съ науката на събирането, казалъ на баща си: Татко, дай ми дѣла, който ми се пада. Значи, синътъ искалъ дѣлба — започналъ съ последното действие на аритметиката — съ дѣлението. И бащата, споредъ желанието на сина си, започналъ съ сжщото действие. Момъкътъ отишълъ въ чужда страна и приложилъ умножението. — Какво умножава? — Умножава приятелитѣ си — моми и момци, умножава угощенията си, по цѣли дни и нощи пилѣ паритѣ си въ ядене и пиене. Какъвъ билъ резултатътъ отъ живота му, който започналъ съ умножението и дѣлението? — Изпоялъ и изпилъ всичкото си богатство и се принудилъ да отиде и се представи предъ единъ гражданинъ на онази страна, който го пратилъ да пасе свине. При това, синътъ на този виденъ

*) Лука 15:15.

човѣкъ билъ евреинъ. Най-голѣмиятъ позоръ за единъ евреинъ е да пасе свине. Какво научи той отъ свинарството? Да оре земята. Съ зурлата си свинята разорава земята. Така постъпватъ нѣкои моми, като се оженятъ. Щомъ мжжътъ ѝ отиде на нивата да оре, и тя трѣгва следъ него. Бразда следъ бразда се нареждатъ, и нивата неусѣтно се разорава. Като гледа мжжа си и свекъра си какъ оратъ, и младата булка научава този занаятъ. Ако научи въ скоро време занаята, всички казватъ, че е умна жена. Обаче, синътъ на видния човѣкъ започналъ да работи по обратенъ пътъ: първо пасълъ свине, а после се научилъ да оре земята. Следъ това се научилъ да сѣе нивитъ и най-после се върналъ при баща си.

Сегашнитѣ хора, като този младъ човѣкъ, изучаватъ четиритѣ аритметически действия и постепенно навлизатъ въ алгебрата, дето се натъкватъ на величини, които се увеличаватъ и растатъ, и на други, които се намаляватъ. — Кои величини могатъ да се увеличаватъ и намаляватъ? — Живитѣ величини. Тѣ сж неизвестни за човѣка, затова се стреми къмъ тѣхъ. Така той навлиза въ страната на радостта и веселието, които постепенно го водятъ къмъ упадъкъ, т. е. къмъ свинарството. То е символъ, който означава нисшитѣ желания на човѣшката душа. Когато пасе своитѣ нисши желания, човѣкъ самъ се понижава и, ако влѣзе въ нѣкое общество, между разумни хора, всичко разбърква. За такъвъ човѣкъ се казва, че е несретникъ, защото е започналъ съ дѣлението и работи съ нисшето начало въ себе си.

Въ първа глава на Битието се говори за създаването на свѣта. И рече Богъ: „Да се събере водата, която е подъ небето, на едно мѣсто, и да се яви сушата. И стана така.“ Оттукъ се вижда, че Богъ е започналъ създаването на свѣта чрезъ действието събиране. Първиятъ човѣкъ сжщо билъ създаденъ чрезъ събиране. Когато дошло редъ до жената, Богъ приложилъ изваждането. Той приспалъ мжжа, извадилъ отъ него едно ребро и създалъ жената. Когато се вади нѣщо отъ дадена величина, тя се намалява. Намаляването показва, че движението се извършва въ противоположна посока. Оттукъ вадимъ заключение, че малкиятъ синъ, който пожелава да напусне бащиния си домъ, започналъ съ изва-

ждането, т. е. съ намаляването и съ движение въ обратна посока на събирането.

Като се изучаватъ различнитъ математически действия, дохождаме до постояннитъ и непостояннитъ или преходни величини. Само Богъ е постоянна величина, а всички останали величини — хора, животни, растения, минерали се видоизмѣнятъ, т. е. постоянно се увеличаватъ и намаляватъ. На тѣзи процеси, именно, се дължи развитието на човѣка и на всички живи същества. Младиятъ човѣкъ напусналъ баща си, съ цель да отиде въ широкия свѣтъ, дето величинитъ се увеличаватъ и намаляватъ. Желанието му е добро, но погрѣшката му се заключава въ факта, че той влѣзълъ въ свѣта на удоволствието, а не въ свѣта на труда. Много синове на богати хора избиратъ сжщия пѣтъ. Тѣ търсятъ другари за ядене и пиене, за ездене на конь, за различни спортове и, когато изгубятъ всичко, връщатъ се у дома си окжсани, слаби, немощни и казватъ: Всичко изгубихме, но придобихме поне нѣщо отъ културата. Тѣ сж на кривъ пѣтъ — нищо не сж придобили. Това е култура на израждането, на нисшето въ живота.

„И отиде, та се пристави едному отъ гражданитъ на онази страна“. — Кой е този гражданинъ? — Природниятъ умъ или нисшиятъ манахъ — господарьтъ на тази страна. Когато се намиралъ въ трудно положение, младиятъ човѣкъ се обръщалъ къмъ този гражданинъ да го пита, какво да прави. Той му давалъ съвети, да краде, да се кара съ хората, да се бие, да си пукатъ главитъ. Той му казвалъ: Не се страхувай отъ хората, и тѣ сж като тебе. — Неприатели имамъ. — И отъ тѣхъ не се страхувай. Влѣзъ помежду имъ, скарай ги, и тѣ ще почнатъ да се биятъ. — Ще пукнатъ и моята глава. — И твоята ще пукнатъ, но и тѣхнитъ нѣма да останатъ здрави. Който слуша съветитъ на този гражданинъ, всѣкога свършва зле. Като влѣзе въ семейство, дето мжжътъ и жената си живѣятъ добре, гражданинътъ започва да имъ влияе съ съветитъ си, и въ скоро време тѣ се раздѣлятъ. Той говори първо на мжжа: Защо си тръгналъ по ума на жена си? Не виждашъ ли, на какво положение си дошълъ? Никакво достоинство нѣмашъ, загубилъ си всѣкакво честолубие. Мжжътъ започва да се налага на жена си, иска само неговата дума да

се чува. После гражданинът се обръща към жената: Чудно нѣщо, защо търпишъ този грубиянъ! И ти си Божие създание, имашъ право на свобода; ти трѣбва да му докажешъ, че не си играчка въ рѣцетъ му. Жената започва да се противи на мъжа си. И двамата сж недоволни единъ отъ другъ, всѣки търси своето право, всѣки иска своя дѣлъ. Взематъ дѣла си, и всѣки трѣгва въ широкия свѣтъ. Така се създава новата свобода, т. е. еманципиране на мъжа и на жената. Мжжътъ счита, че има свобода, а жената сега си я извоюва. Къмъ кого е насочена свободата? Мжжътъ иска да се еманципира по отношение на жената, а жената — по отношение на мъжа. Въ сжщностъ, това не е онази свобода, къмъ която се стреми душата — вътрешната, разумна, съзнателна свобода.

Какво постига човѣкъ, ако слуша съветитъ на този гражданинъ? — Отива да пасе свинетъ на своя господарь. Интересенъ е фактътъ, че господарьтъ му, т. е. гражданинътъ не оставя младия човѣкъ въ дома си да му слугува, а го изпраща на полето, да пасе свинетъ му. — Каква мисль е вложилъ Христосъ въ този стихъ? Защо господарьтъ е постѣпилъ така съ младия момъкъ? — Заради недоволството му отъ живота. Младиятъ момъкъ не билъ доволенъ отъ живота, отъ своя баща, и мислѣлъ, че може по другъ начинъ да живѣе, затова поискалъ дѣла си и трѣгналъ по широкия свѣтъ. Този свѣтъ има отношение къмъ математиката, къмъ неизвестнитъ величини. Да решишъ тѣзи величини, това значи, да намѣришъ посоката на движението имъ, да видишъ, дали се увеличаватъ или намаляватъ. Знаете ли, на колко сж равни неизвестнитъ на доброто и на злото? Не ги знаете, но сте ги опитвали отчасти. Така се работи и въ математиката. За да се намѣри стойността на неизвестното, приематъ едно произволно число и съ него работятъ.

„И проводи го на полето да пасе свине.“ Има ли нѣщо лошо въ това? Не е лошо, че отишълъ да пасе свине; лошото е, че той започналъ да учи този занаятъ, следъ като изялъ и изпилъ всичкото си богатство. Свинетъ могатъ и безъ пастиръ. Свиначството е човѣшко изобретение. Когато създаде човѣка, Богъ не каза, че трѣбва да пасе свине. Обаче, има свине, които трѣбва

да се пасятъ. Това сж човѣшкитѣ свине, т. е. свинетѣ вътре въ човѣка.

И тъй, свинарството има отношение не само къмъ външния, но и къмъ вътрешния животъ на човѣка. Съвременнитѣ хора не виждатъ връзката между външния и вътрешния си животъ, както и между мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ си. Освенъ това, тѣ не обръщатъ внимание на посоката на своитѣ мисли, чувства и постѣпки, както и на орбитата на тѣхното движение, поради което претърпяватъ неуспѣхъ въ живота си. Като изучаватъ своя животъ, мнозина се натѣкватъ на щастливи и нещастни случаи, но, въпрѣки това, не се стремятъ да си обяснятъ причината за това. Напримѣръ, ако нѣкое дете се роди въ вторникъ, 9 часа сутринъта, то нѣма да живѣе дълго време. — Защо? — Защото тогава планетата Сатурнъ се намира въ възходъ, постепенно се издига на хоризонта. Планетитѣ влияятъ благоприятно или неблагоприятно, не само когато се ражда човѣкъ, но и когато се зачева. Разумнитѣ хора знаятъ тѣзи моменти и ги спазватъ при зачеване на детето, при започване на всѣка важна работа. Младиятъ момъкъ, за когото говори Христосъ, напусналъ бащината си къща въ вторникъ, затова работитѣ му не вървѣли добре. Веселбитѣ и угощенията правѣлъ въ петъкъ, а въ сѣбота отишълъ да пасе свине. Когато пасѣлъ свинетѣ, често си спомнялъ, че сѣботата е день за почивка, затова се омѣжнявалъ и решилъ да се върне при баща си, да иска прошка отъ него.

Младиятъ синъ, нареченъ блудниятъ синъ, представя една отъ фазитѣ на човѣшкия животъ. Всѣки човѣкъ минава презъ такъвъ периодъ на живота си, когато пожелава да напусне бащиния си домъ, да отиде въ далечна страна, да намѣри този гражданинъ, който ще го изпрати на полето да пасе свине. Изкуство ли е свинарството? Не само че не е изкуство, но не е нито наука, нито занаятъ. То не разрешава смисъла на живота. Който иска да осмисли живота си и да се спаси, трѣбва да се обърне къмъ християнството. Ако пасешъ свинетѣ на господаря си, трѣбва да намѣришъ Христа, да те спаси. Ако си при баща си, трѣбва да намѣришъ учителъ, който да те учи, какъ да живѣешъ. Като говоря за блудния синъ, нѣмамъ предъ видъ никого, но спирамъ вниманието ви

върху величини, които се увеличаватъ и намаляватъ. Да се удоволствува човѣкъ, това значи, да се движи по пътя на величини, които се намаляватъ. — Какъ се познава, кога човѣкъ се движи по пътя на тѣзи величини? — По резултата на неговия животъ. Ако е земеделецъ, нивитъ му постепенно намаляватъ; ако е богатъ човѣкъ, паритъ му постепенно изчезватъ; ако е жена, постепенно погрознява, лицето ѝ се набръчква; следъ това тя отива при гражданина, дето минава въ последния етапъ на живота — свинарството. Най-после човѣкъ умира за злото и заблуденията, за да се върне при баща си и започне новъ животъ. За онѣзи, които не разбиратъ пътя на човѣшката душа, тоя процесъ минава незабелязанъ, и тѣ казватъ: Господъ да го прости, добъръ човѣкъ бѣше. Следователно, започнешъ ли да погрознявашъ, не чакай времето да станешъ свинаръ, нито да те погребватъ и опѣватъ, но започни да мислишъ право, докато разрешишъ въпроса си разумно. Правилното разрешаване на въпроса показва, че човѣкъ се движи по пътя на величини, които растатъ. Тѣзи величини сж любовта, мъдростта, истината, правдата и добродетелта.

Колко любовъ е нужна на човѣка? — Колкото може да кара неговото колело. Всѣка воденица има нужда отъ толкова вода, колкото да се движи колелото ѝ. Пусне ли се повече вода, колелото ще отхвъркне настрана. Когато нѣкой иска много любовъ, трѣбва да знае, че любовта ще отвлѣче колелото на неговия животъ. Много християни сж готови да се жертвуватъ за Христа, за доброто на човѣчеството, но само на думи. Щомъ дойдатъ изпитанията, тѣ бѣгатъ назадъ и намиратъ, че тази работа не е за тѣхъ. Тѣ отиватъ въ нѣкоя чужда страна. Тогава и който бѣга, и който го гони, отиватъ на едно и сжщо мѣсто. — Къде отиватъ? — На онзи свѣтъ, да пасатъ свинетъ на господаря си. Значи, и блудницата, и блудниятъ синъ умиратъ. Въпрѣки това, хората говорятъ за победени и победители. Смѣшно е да се говори за победа. И двамата плащатъ съ живота си. Който обсебва здравето, силата, богатството на човѣка, тѣй необходимъ за живота му, той слиза заедно съ него въ бездната. Това е старото учение на живота което всички сж опитали.

Ново учение е нужно на хората — учение за вѣчния животъ, учение за любовта. Новото учение изключва нисшитѣ желанія; то не се занимава съ величини, които се намаляватъ и се движатъ въ обратна посока на любовта. Който се занимава съ такива величини, слиза въ гжстата материя, дето сърдцето, умътъ и волята се изопачаватъ. Такъвъ човѣкъ не се подава на никакво възпитание. Ето защо, истинскиятъ ученикъ трѣбва да си дава отчетъ, въ кой пжтъ се движи — въ пжтя на величини, които растатъ и се увеличаватъ, или въ пжтя на величини, които се намаляватъ. Какъ познавате, че човѣкъ се движи въ пжтя на увеличаващитѣ величини? Първиятъ признакъ е, че въ физическо отношение той е здравъ, бодъръ, съ енергия за животъ и работа.

Казватъ за нѣкого, че откакъ влѣзълъ въ религиозния животъ, започналъ да оглупява. Това е невъзможно — да влѣзешъ въ религиозния животъ, и да оглупѣешъ. Ако носишъ само надписа на този животъ, а живѣешъ и се движишъ по пжтя на намаляващитѣ величини, не само че ще оглупѣешъ, но ще изгубишъ всичкото си богатство. Обаче, живѣешъ ли безъ надписи, а следвашъ пжтя на увеличаващитѣ величини, ще растешъ и ще се развивашъ правилно не само физически, но и духовно. Който върви въ обратна посока на любовта, постепенно губи здравето, силитѣ си. Лицето му става блѣдо, изпито и набръчкано. Не е лошо да се набръчка лицето, но така, че всѣка бръчка да е на мѣстото си, да показва, какво е научилъ човѣкъ. И художникътъ туря сѣнки, т. е. бръчни на картината си, но всѣка бръчка е на мѣстото си. И малкото дете рисува, хвърля сѣнки на картината си. Майката се радва, че детето рисува. Обаче, сѣнкитѣ на неговата картина сж драсканици, а не бръчки. Съ това то иска да покаже, че иде отъ свѣтъ на безпорядкъ, дето е пасло свине и нищо не е научило. Въпрѣки това, родителитѣ се възхищаватъ отъ детето си и го наричатъ „нашето ангелче“. Всички деца сж ангелчета, но нѣматъ още криле. Трѣбва да се запитвате, дали това ангелче се движи въ посока на величини, които се увеличаватъ и растатъ, дали то укрепва физически и духовно. Всѣки човѣкъ трѣбва да знае, съ какъвъ капиталъ разполага въ живота си. — Това не се

знае. — Какъ да не знаешъ, колко лева имашъ въ касата си? Ако имашъ две хиляди лева и отъ тѣхъ извадишъ 500, не знаешъ ли, че оставатъ още 1500 лв.? Ако и тѣхъ извадишъ, ще остане една нула, едно колело, съ което мъчно ще се движишъ. Движение е нужно на човѣка, но въ права посока, т. е. въ посока на величини, които растатъ и се увеличаватъ.

„И отиде, та се пристави едному отъ гражданитѣ на онази страна“. Значи, младиятъ синъ отишълъ при природния умъ, който му казалъ: Понеже не си достоенъ синъ, азъ ще те науча да работишъ. Като не могълъ да научи изкуството да работи, младиятъ синъ решилъ да напусне този гражданинъ, т. е. да умре за свѣта и да се върне при баща си. Така става съ всѣки, който изгубва външното и вътрешното си богатство, безразлично дали е религиозенъ, или свѣтски човѣкъ. Най-после той умира за свѣта и се връща въ бащиния си домъ, т. е. въ свѣта на любовта. Страшно е положението на свинаря. Свинята е крайно индивидуализирано сѣщество. Тя обича живота, силно е свързана съ земята. Достатъчно е да я хванете за крака, за да писне, като че я колятъ. Оставите ли я на земята, веднага се успокоява и започва спокойно да грухти. Следователно, чувате ли, че нѣкои хора много викатъ и плачатъ, ще знаете, че не сж дошли още до истинското страдание. Страданието е вътрешенъ процесъ, който нѣма нищо общо съ викането и плача. Истинското страдание се предизвиква отъ голѣмо разочарование въ живота. Представете си, че нѣкой вашъ приятелъ, за когото сте жертвували всичко, ви предаде на властѣта и ви затворятъ. Или майка, която е жертвувала живота си за своитѣ деца, изпита тѣхната неблагодарностъ. Това не сж лични страдания, но разочарования отъ живота. Страшно е да изпита човѣкъ такова разочарование. Той губи почва подъ краката си. Когато изразходва своята вътрешна енергия, човѣкъ дохожда до пълно разочарование отъ живота и, ако отпрати надеждата и упованието си къмъ Бога, той излиза на спасителенъ брѣгъ. Не повдигне ли ума и сърдцето си къмъ Бога, той изпада въ положението на младия синъ, който казалъ на баща си: Татко, искамъ дѣла си, за да отида въ далечна страна.

Кой е младият синъ? Като говори за него, Христосъ има предъ видъ всички хора, които нѣматъ истинско, положително знание, истинска философия. Тѣ пожелаватъ да напуснатъ обикновения животъ и да влѣзатъ въ онзи, който имъ обещава ново нѣщо. За разумния човѣкъ и обикновениятъ животъ носи новото и великото. Той знае, какво търси, и насочва погледа си къмъ растещитѣ величини. Като отиде на театъръ, той не спира вниманието си върху обикновенитѣ характери, които се движатъ въ низходяща посока, но се спира върху моралнитѣ типове, съ велики подвизи и прояви. Той знае, че низкитѣ прояви се отпечатватъ въ ума на човѣка по-силно отъ възвишенитѣ, затова ги избѣгва. Защо ще се спирате върху нереални, недействителни нѣща? Обикновенитѣ нѣща въ живота сж преходни и недействителни, а необикновенитѣ и великитѣ сж постоянни и устойчиви. Обикновенитѣ работи сж човѣшки изобретения, а необикновенитѣ — Божии.

Единъ американски студентъ решилъ да провѣри знанията на единъ отъ добритѣ си професори — естество-ници, голѣмъ специалистъ по насѣкомитѣ. Той събралъ части отъ различни насѣкоми — главичка, крилце, краче, коремче — образувалъ ново насѣкомо, което показалъ на професора си, съ цель да се произнесе за този видъ насѣкомо. Професорътъ разгледалъ внимателно новото насѣкомо и казалъ на студента: Момче, това е насѣкомо хѣмбѣкъ, т. е. човѣшко произведение.

Много писатели събиратъ части отъ различни прояви, сглобяватъ ги и казватъ: Ето, четете, това е любовъ. Любовъ е това, наистина, но човѣшка, събрана отъ различни мѣста. Нѣма писателъ въ свѣта, който да е описалъ любовта въ истинскитѣ ѝ прояви. Отчасти Толстой е описалъ любовта, но и той не е предалъ истинскитѣ ѝ прояви — липсва нѣщо и на неговата любовъ. Нѣкои автори представятъ героя и героинята си въ идеаленъ видъ, но и тѣ не извяватъ истинско геройство. Истински герой е онзи, който може да пожертвува живота си отначало докрай за една идея. Обикновени герои има много, но тѣ проявяватъ геройство само въ известни моменти. Тѣ се казватъ „десетични герои“, а не цѣли. Да бждешъ герой въ единъ моментъ, а въ другъ да не си, това не е истинско геройство. Ако си

герой, бжди такъвъ въ всички моменти на живота си и да се движишъ въ посока на растещитѣ величини. Измѣнишъ ли тази посока и поемешъ посоката на намаляващитѣ величини, ти самъ се излагашъ на мъчности и страдания. День следъ день организмътъ ти ще слабѣе, лицето ти ще се набръчкава и ще търсишъ лѣкари да ти помогнатъ. Въ какво се заключава помощта на лѣкаря? Да покаже на болния пътя къмъ растещитѣ величини.

Чувате нѣкой да казва, че животътъ му е дотегналъ, не може вече да търпи никого. Това е човѣкъ, който върви въ обратна посока, дето величинитѣ се намаляватъ. Обърни се и тръгни въ правата посока на живота, дето величинитѣ растатъ. Така ще се научишъ да различавашъ твоето отъ чуждото и да не се поддавашъ на външно влияние. Така ще анализирашъ всѣка своя мисль, свое чувство и действие. Външно човѣкъ е единица, независима и свободна, но вътрешно той е колективно същество, съ много мнения, по-близки и далечни отъ неговото. Знаете ли, колко акции сж вложени въ едно сдружение или въ единъ колективитетъ? Нѣкой мжжъ казва, че не разбира жена си, не може да се спогажда съ нея. И жената казва същото за мжжа си. Много естествено, и двамата сж голѣми сдружения, съ много съдружници. Като знаете това, не се обезсърдавайте. Ако не можете да се споразумѣете съ единъ отъ съдружницитѣ, ще се споразумѣете съ другъ. Все ще се намѣри поне единъ разуменъ отъ тѣхъ, който ще ви помогне. Така човѣкъ се насърдчава и върви напредъ. Обаче, целта на съдружието е да забогатява, да събира капитали и да ги запазва. Следователно, всички съдружници трѣбва да бждатъ въ пълно съгласие и единство.

„И отиде, та се пристави едному отъ гражданитѣ на онази страна.“ Това е пътятъ на човѣшката душа, която слиза на земята да се учи. Бащата намира желанието на сина си основателно, затова дава частта, която му се пада, и казва: На добъръ пътъ, синко! Иди въ онази страна, дето сърдцето ти тегли, да придобиешъ всичкото, каквото желаешъ. Благороденъ е бащата, дава свобода на сина си. Като се видѣлъ самъ, безъ никакъвъ контролъ, синътъ започналъ да развързва и завързва кесията си, да проявява своята щедрость. Нѣ-

кога е добре да бжде човѣкъ щедъръ, широкъ, но нѣкога се налага пестеливостъ. Земедѣлецътъ взима крината и съ широкъ замахъ хвърля сѣмето на разораната нива. Това движение, този замахъ е на мѣсто. Обаче, върху неразораната нива сѣщиятъ замахъ нѣма смисълъ. Ако лозарьтъ отиде на време на лозето си и отрѣже пржките по всичкитѣ правила на изкуството, неговата работа е на мѣсто. Отиде ли не на време, изрѣже ли пжките, както му попадне, работата му, колкото и да е съ широкъ замахъ, поврежда лозата.

Единъ свещеникъ казалъ на слугата си: Стояне, можешъ ли да рѣжешъ лозе? — Мога, дѣдо попе. — Щомъ можешъ, иди на лозето и изрѣжи непотрѣбнитѣ пржки. Отишълъ Стоянъ на лозето и се върналъ доволенъ, че самъ свършилъ една работа. Свещеникътъ го запиталъ: Стояне, плаче ли лозето? — Плаче, дѣдо попе, като го видишъ, и ти ще плачешъ. Така постъпватъ и свѣтскитѣ, и религиознитѣ хора. Като не разбиратъ, какъ да свършатъ дадена работа, взиматъ ножа и кѣлцатъ, дето попадне. Ако видятъ, че лозето на човѣка плаче, казватъ: Дадохъ му да разбере, да не си мисли, че е много нѣщо. Тѣ изрѣзватъ лозето така, че който го види, ще го оплаче.

„Който го проводи на полето си да пасе свине.“ Така младиятъ момъкъ изучавалъ първия урокъ на труда. Сжщевременно той видѣлъ, съ каква мжка свинетѣ намиратъ храната си. Дълго време трѣбва да ровятъ, докато се нахранятъ. У човѣка има нисши желания, които го съсипватъ. Тѣ нѣматъ лошо разположение къмъ него, но водятъ крайно индивидуаленъ животъ, който нѣма нищо общо съ човѣшкия. И за да не остане самъ, човѣкъ се поддава на своитѣ ниски желания и почва да имъ служи. — Не може ли човѣкъ да живѣе самъ? — Не може. Ако оставите и най-даровития човѣкъ самъ, или между хора, които не го разбиратъ, дарбата му ще се прекрати. Той нѣма условия да прояви дарбата си. Следователно, и младиятъ момъкъ, като се видѣлъ при неблагоприятни условия — въ властѣта на егоизма, дето човѣкъ отъ сутринъ до вечеръ рови, търси прехрана, решилъ да се върне при баща си. Какво прави свинята, като намѣри нѣщо за ядене? Тя започва да грухти, и останалитѣ свине се събиратъ около нея. За

свинетъ е добре това, но какво е придобилъ младиятъ момъкъ? Ето една задача съ три неизвестни: едното неизвестно е бащата, второто е голѣмиятъ синъ, а третото — малкиятъ синъ.

Сега се говори за малкия синъ, който не разбралъ живота и вървѣлъ въ пътя на смаляващитъ величини. Съ каква мѣрка се измѣрватъ величинитъ, изобщо? Когато измѣрвате малки величини, служите си съ микроскопъ; когато измѣрвате голѣми величини, крайно отдалечени отъ земята, служите си съ телескопъ. Задачата на човѣка е да намѣри онази мѣрка, съ която да измѣрва своитъ мисли, чувства и постѣпки и да опредѣля посоката на тѣхното движение. Ще кажете, че мислитъ и чувствата сж невидими, не трѣбва да се занимаваме съ тѣхъ. За обикновеното око тѣ сж невидими, но за въоръженото око сж видими. При това, колкото и да сж малки, тѣ влияятъ на човѣка и могатъ да измѣнятъ живота му, въ положителенъ или отрицателенъ смисълъ. Клетката, макаръ и малка, сжщо оказва влияние върху човѣшкия животъ. Всѣки органъ оказва влияние върху човѣшкия животъ. Напримѣръ, стомахътъ е движилъ човѣчеството, движи го и днесъ. Подъ негово влияние се създаде цѣла школа — епикурейската, дето животътъ на хората изхождалъ отъ желанията на стомаха. Хората на стомаха сж избивали множество славейчета, да взематъ езичетата имъ, отъ които да си приготвятъ вкусно ядене. Мнозина отъ сегашнитъ хора — служители на стомаха, избиватъ фазанитъ за сжщата целъ.

Младиятъ синъ, за когото се говори въ стиха, ималъ нещастieto да се роди въ понеделникъ, но при неблагоприятно съчетание на планетитъ. Затова, каквато работа и да започвалъ, свършвалъ съ катастрофа. Това сж забелязали даже и проститъ хора, поради което се пазятъ отъ неблагоприятни за тѣхъ дни, часове или минути, да не започватъ тогава нѣкаква важна работа. За нѣкои това е суевѣрие, а за нѣкои — наука. Деньтъ, въ който човѣкъ има неуспѣхъ, говори за неблагоприятно съчетание на условията. Тѣ водятъ къмъ противоположна посока на живота, дето величинитъ се намаляватъ. За да избѣгне резултата на лошитъ условия, човѣкъ трѣбва да чака да изтекатъ тѣ и да се смѣнятъ съ благоприятни. Който се занимава съ астрология и съ други

окултни науки, самъ ще се убеди въ истинността на моитѣ думи; при това, той ще може да си помогне, да се предпазва отъ лошитѣ условия на своя животъ.

Първата задача на човѣка е, като стане отъ сънъ, да извика съдружницитѣ си, за да разбере тѣхното настрояние, да ги постави на работа и да види, кой отъ тѣхъ ще бжде отговоренъ за дѣлата на всички презъ деня. Навсѣкжде и за всичко е нужно отговорно лице. Когато издаватъ списание или нѣкакъвъ вестникъ, още на първата страница се пише името на отговорния редакторъ. Всѣки може да пише въ списанието или вестника, но за всичко отговаря редакторътъ. Вземели вестникътъ крива посока, редакторътъ е вече въ затворъ. Тукъ може да изгние, а може и да го пуснатъ на свобода — зависи отъ вината му. Ако умре въ затвора, пишатъ за него, че отиде мъченикъ за България. Въ сжщностъ, той е по-голямъ герой отъ тѣзи, които пишатъ въ неговия вестникъ. Той платилъ съ живота си, а тѣ даватъ малко, само частъ отъ времето и отъ труда си. Мнозина носятъ последствията отъ своето редакторство. Затова съветвамъ всѣкиго да не се дава подъ наемъ на редакторството, въ широкъ смисълъ на думата: едни да пишатъ, а той да отговаря вмѣсто тѣхъ. Всѣки трѣбва да бжде господаръ на своя умъ, на своето сърдце и на своята воля — да не позволява на хората да разполагатъ съ тѣхъ. Божествениятъ законъ гласи: всѣки самъ да разполага съ себе си, да не се дава подъ наемъ, т. е. въ услуга на другитѣ. Христосъ казва: „Който не се огрече отъ този свѣтъ, не може да бжде мой ученикъ.“ Подъ „този свѣтъ“ разбираме преходнитѣ, измамливи нѣща въ живота. Момъкътъ обещава на момата златни кули, а тя вѣрва и си мисли, че намѣрила това, което душата ѝ желае. Въ сжщностъ, момъкътъ пише въ нейния вестникъ, а тя отговаря за написаното и плаща съ живота си.

Пазете се отъ този, който много обещава и нищо не изпълнява. Вѣрвайте само на онзи, който обещава и изпълнява обещанието си. Ако нѣкой ви обещава много нѣща, кажете му, че не искате да станете отговоренъ редакторъ. Повѣрвате ли въ обещанията му, безъ да усѣтите, ставате редакторъ на списание и веднага ви държатъ отговоренъ за всичко, което се пише

въ него. Ще минатъ една-две години и ще ви турятъ въ затворъ. Ще се чудите после, защо ви затворили. Ако не можете скоро да излѣзете отъ затвора, ще се озлобите противъ всички хора, ще се разочаровате отъ живота и ще вземете кривъ пѣтъ на мисълта си. Въ края на краищата, ще кажете: Страдамъ невиненъ, отъ всички изоставенъ и неразбранъ. Не е така. Веднѣжъ си станалъ редакторъ, плаща ти се за това; ти трѣбва да носишъ отговорностъ за всичко, което се пише въ твоя вестникъ. Като знаете това, не отивайте при гражданина на онази страна. Не слушайте неговитѣ съвети. Не отваряйте кесията си предъ него, защото ще ви обере и ще ви изпрати на полето да пасете свинетѣ му.

Казано е, да се отречемъ отъ свѣта. Това значи, да се отречемъ отъ свинарството. Лошо е да бждешъ свинарь, но, въпрѣки това, понѣкога човѣкъ минава и презъ това положение. Овчарството е за предпочитане предъ свинарството, но и къмъ него хората нѣматъ разположение. Между турцитѣ има много хамали. Когато нѣкой отъ тѣхъ носи нѣщо, господарьтъ му казва: Внимавай, добре да носишъ, иначе ще те направимъ овчаръ. Споредъ турцитѣ, овчарството стои по-долу отъ хамаллъка. И съвременнитѣ хора се товарятъ като хамали, но ако кажешъ на нѣкого да стане овчаръ, обижда се. Въ сжщностъ, не е така. По-добре е да бждешъ овчаръ, отколкото хамалинъ. Какъвъ смисълъ има да носишъ бѣчи, пълни съ вино и ракия? Като се уморишъ, ще влѣзешъ въ кръчмата да пиешъ. Това не е животъ. Отъ осемъ хиляди години хората сж на земята, но още не сж влѣзли въ правия пѣтъ. Кой е посочилъ правия пѣтъ на своя ближенъ? Кой е посочилъ пѣтя къмъ увеличаващитѣ величини на своя ближенъ? Малцина сж направили това. — Кой може да го направи? — Онзи, който става отъ день на день по-красивъ, лицето му — по-свѣтло, сърдцето — по-широко, а духътъ и душата — готови да работятъ за благо на цѣлото човѣчество. Това значи, да следвашъ правия пѣтъ и пѣтя на растящитѣ величини. Мнозина намиратъ, че този пѣтъ е труденъ и се колебаятъ, да се върнатъ ли назадъ, или да вървятъ напредъ. Който се върне въ стария пѣтъ, преждевременно остарява и губи силата, богатството и здравето си. Най-после той се принуждава да стане свинарь.

— Какво да се прави? Тръбва да се угажда на хората.
 — Това е криво разбиране. Не е позволено на ученика да угажда на хората. Ако е въпросъ да се угоди на някого, само на Бога ще угаждате. — Хората се нуждаятъ отъ насъ, трѣбва да имъ даваме всичко, което имъ е необходимо. — Тръбва ли да давашъ вино и ракия на пияницата? Той се нуждае отъ вино, но ти трѣбва да разбирашъ истинскитѣ му нужди и тѣхъ да задоволявашъ. Давайте на хората само тогава, когато можете да ги отправите въ пътя на растещитѣ величини. Давайте така, че да осмислите живота на своитѣ близки.

Работа се иска отъ хората, а не трудъ и мжчение. Младиятъ момъкъ се обезсърдилъ отъ живота, защото попадналъ въ закона на труда и мжчението, крайниятъ предѣлъ на които е смъртта. Който е попадналъ въ тинята, трѣбва да се мжи и труди, за да излѣзе оттамъ; който пише, рисува, създава, той работи. Работата произвежда радостъ, веселие, миръ, разширяване на ума и на сърдцето. Следователно, който иска да влѣзе въ правия пътъ, трѣбва да работи.

Какъ се познава, кой е влѣзълъ вече въ правия пътъ? Единъ индуски ученикъ отишълъ при своя учителъ и го запиталъ, какво да прави, за да влѣзе въ пътя на любовта, дето величинитѣ растатъ и се увеличаватъ. Като индусъ, учителътъ си послужилъ съ единъ кратъкъ съветъ, вмѣсто да му говори съ часове и развива теории. Той му казалъ: Ще излѣзешъ на пътя, дето ще срещнешъ трима души. Ще ударишъ на тримата по една плесница и ще наблюдавашъ, какъ ще реагиратъ тѣ. Ученикътъ срещналъ трима души и постъпилъ съ тѣхъ, както го посъветвалъ учителътъ му. Първиятъ веднага се хвърлилъ върху ученика и му ударилъ две плесници, вмѣсто една, и го повалилъ на земята. Вториятъ вдигналъ ржка, съ намѣрение да му отговори, но бързо се овладялъ, свалилъ ржката си и продължилъ своя пътъ. Третиятъ билъ въ съзерцание, поради което не усѣтилъ даже плесницата, и продължилъ работата си. Тогава учителътъ казалъ на ученика си: Първиятъ, който ти удари две плесници, е човѣкътъ, който живѣе по Мойсеевия законъ. Той още пасе свине на господаря си. Вториятъ е човѣкътъ, който се стреми къмъ Христа, но още не е приложилъ учението му. Третиятъ е човѣкътъ на лю-

бовъта. Той е влѣзълъ вече въ правия пѣтъ, затова не обърналъ внимание на плесницата.

Какво се иска отъ съвременния човѣкъ? Да дойде до положението на онзи, който не усѣтилъ плесницата. — Какво е плесницата въ живота? — Страданието. Когато човѣкъ стане глухъ и слѣпъ за страданието, да го не чува и не вижда, той е въ правия пѣтъ. Когато, обаче, се спира на най-малкото страдание и роптае противъ него, той е въ широкия свѣтъ, отишълъ тамъ да се удоволствува, да яде и да пие. Като изгуби богатството си, започва да пасе свинетѣ на господаря си. Това значи, човѣкъ да се занимава съ величини, които се намаляватъ и които го водятъ къмъ смъртта. — Какво го очаква следъ това? — Разпадане на тѣлото му на безброй частици, които се разпрѣсватъ въ пространството. При това положение той се вижда самъ, изоставенъ отъ всички, затова отива при баща си и му казва: Татко, не можахъ да се разбера съ съдружниците си, напуснахъ ги и се връщамъ при тебе, да ме приемешъ като единъ отъ твоитѣ слуги. Баща ти ще те изпрати отново на земята, съ нова фирма и нови съдружници. За този човѣкъ казваме, че се е преродилъ.

И тъй, спазвайте онѣзи моменти въ живота си, при които величинитѣ се уголѣмяватъ. Този е пѣтътъ, който води къмъ любовта, мъдростта и истината. Той е пѣтъ на вѣчно движение. Спрете ли се само за моментъ въ пѣтя си, вие се натѣквате на катастрофа. Божествениятъ животъ се отличава съ това, че тамъ всичко е въ постоянно движение. Тамъ не се позволява никакво спиране. Щомъ влѣзешъ въ този животъ, непременно ще вървишъ напредъ. Ако объркате пѣтя и сте принудени да спрете, ще потърсите посоката на Изгрѣващото слънце. То ще освѣти пѣтя ви, както днесъ слънцето разсѣя облацитѣ и се показва на хоризонта. Слънцето ви казва: Вървете нагоре, тамъ е пѣтътъ. Ако се движите въ тази посока, всѣкога ще имате изгрѣвъ. Обърнете ли гърба си къмъ слънцето, ще останете въ залѣзъ.

Днесъ чухте много нѣща въ беседата, но една мисълъ задрѣжте въ ума си — мисълта за величинитѣ, които се уголѣмяватъ и намаляватъ, т. е. растатъ и се смаляватъ. Всѣки день се запитвайте, съ какви величини работите, съ увеличаващи или съ намаляващи; запитайте

се още, съ колко градуса се увеличаватъ или намаляватъ тѣзи величини. Ако не можете изведнѣжъ да намѣрите числената стойностъ на неизвестната величина, това да не ви смущава. Всѣки новъ день води къмъ разрешаване на неизвестното. Щомъ го решите, веднага ще се натъкнете на друго неизвестно. Всѣки знае, колко лева вади отъ касата си всѣки даденъ моментъ. Обаче, колко ще извади следващия моментъ, и колко му оставатъ, не знае. Това значи: всѣки познава сегашнитѣ условия на своя животъ; какви ще бждатъ условията на другия день, не знае. Чрезъ изчисления и това може да се реши. Достатъчно е да знаете височината и дебелината на тѣлото, дължината на носа, широчината и височината на челото, обиколката на главата, дължината на прѣститѣ на ржката, за да опредѣлите своя бждещъ животъ. Още много данни сж нуждни за това опредѣление. Колкото повече данни имате на разположение, толкова по-точни изчисления ще направите. Всичко, което става съ човѣка днесъ и което ще стане въ бждеще, е точно опредѣлено и може да се предскаже. Достатъчно е да погледнешъ ржката си, за да познаешъ, колко време ще живѣешъ, и какъвъ човѣкъ ще станешъ. Затова Христосъ казва, че нѣма нищо скрито - покрито въ свѣта.

Съвременнитѣ хора мжно успѣватъ въ живота си, защото се страхуватъ отъ страданията и бѣгатъ отъ тѣхъ. Така тѣ се лишаватъ отъ богатата, които страданията носятъ. Казано е въ Писанието: „Търсете ме въ день скръбень.“ Това значи, търсете ме, когато съмъ близо до васъ. Богъ е близо до човѣка, когато той страда. Близостта показва, че човѣкъ има добри условия за развитие, а далечината го лишава отъ тѣзи условия. Нѣкой мисли, че добритѣ условия се даватъ всѣкога, затова отлагатъ нѣщата. Не е така. Добритѣ условия се даватъ само веднѣжъ. Напримѣръ, тази беседа мога да ви държа само днесъ. Утрешния день има друга програма. Всѣко нѣщо става на точно опредѣлено време.

Какво прави обикновениятъ човѣкъ? Като му дотегне живота въ бащиния домъ, той казва на баща си да му даде дѣла, който му се пада и отива въ чужда страна, да изпита всички удоволствия. Щомъ разпилѣ богатството и силата си, отново се връща при баща си, да го приеме не като свой синъ, но като слуга. Всѣки

има право да живѣе охолно, обаче, неизбежно ще носи последствията на този животъ. Който иска оholenъ животъ, нека отиде срѣдъ природата, между рѣкитѣ и изворитѣ, между цвѣтата и плоднитѣ дървета, да изучава истинското художество. Само така човѣкъ ще се запознае съ цвѣтоветѣ и истинскитѣ бои. Бойтѣ на природата сж трайни. Тѣзи бои се наричатъ „хасъ“. Колкото повече се употрѣбаватъ, толкова по-хубавъ става цвѣтътъ имъ. Може ли да се каже сжщото и за човѣка? Истински човѣкъ е този, който носи страданията съ любовъ. За него може да се каже, че колкото по-голѣми страдания е преживѣлъ, толкова по-красивъ, по-енергиченъ и по-добъръ е станалъ. Това значи, човѣкъ боядисанъ съ хасъ боя, т. е. съ боята на страданието. Срещнете ли човѣкъ, който постоянно се оплаква отъ страданията, ще знаете, че той още не е боядисанъ съ боята на страданието. Такъвъ човѣкъ се отегчава отъ всичко: на училище не иска да ходи, въ църква — сжщо. Въ сжщность, той никога не е ходилъ на училище, нито на църква. Истинското училище е природата. Чрезъ птичкитѣ, цвѣтата, водитѣ, изворитѣ, насѣкомитѣ той изучава езика на природата и се разговаря съ нея. Отъ звездитѣ, месеца и слънцето той придобива нови знания, които спиратъ вниманието му върху величието на Твореца. Който иска да бжде ученикъ на новото учение, трѣбва да посещава природата — истинската църква — и да се учи отъ нея.

Съвременнитѣ хора говорятъ за пари, за храна и облѣкло, като сжществени нѣща въ живота. И паритѣ, и храната, и облѣклото сж нуждни, но има други пари, друга храна и друго облѣкло, които облагородяватъ човѣка и го правятъ истински богатъ, здравъ и силенъ. Тѣ сж духовни блага, които не се измѣнятъ. Физическитѣ блага предизвикватъ втрѣсване, както и физическитѣ отношения между хората. Затова нѣкой казва: Искамъ да напусна жена си, омръзна ми вече. — Ще се оженишъ ли за друга? — Ще се ожения. — Тогава ще знаешъ, че и втората ще бжде като първата, и тя ще ти омръзне. И тя е ребро, като първата. Докато е била ребро, мжжътъ билъ доволенъ отъ нея и я търпѣлъ. Щомъ излѣзла отъ него, вече е недоволенъ. И жената често се оплаква отъ мжжа си, иска да го напусне. Тя

забравя, че нѣкога е била ребро на мъжа си и излѣзла отъ него. Мъжътъ и жената сж едно и сѣщо нѣщо, т. е. еднакви величини. Първоначално мъжътъ е билъ по-голямъ величина отъ жената. За се изравнятъ, Богъ извадилъ реброто на мъжа и направилъ отъ него жената. Следователно, днесъ и мъжътъ, и жената сж две половини на една цѣла величина — човѣкътъ, равенъ на хиляда единици.

И тъй, вървете въ пѣтя, дето живитѣ величини растатъ, т. е. събиратъ се и се умножаватъ. Само излишекътъ на тѣзи величини се вади и дѣли. Самата величина остава неизмѣнна. Който се опита да дѣли тази величина, самъ си създава нещастие. Адамъ искаше отъ Бога другарка, но Богъ му каза, че нѣма условия за това. Адамъ настояваше и така пристѣпи законитѣ на рая. Адамъ бѣше роденъ въ петъкъ, първия день на равенството, затова и първото изваждане излѣзло несполучливо. Богъ задоволи преждевременно желанието на Адама, но съ това заедно се зае да изправи погрѣшката, която направиха първитѣ човѣци. Сега Богъ иде въ свѣта да извади още едно ребро отъ Адама, да направи новата жена. Старата форма на мъжа и на жената умрѣ, — новъ свѣтъ ще се създаде. Новъ мъжъ и нова жена идатъ въ свѣта, носители на новата култура. Блудниятъ синъ представя старото човѣчество, а възкрѣсналиятъ човѣкъ — Христосъ — представя новото човѣчество, което се създава сега.

Днесъ казвамъ на жената да се готви да получи поне две ребра отъ новия животъ, а на мъжа да се радва, че ще има другарка, създадена по образъ и подобие на Бога. — Какъ ще бжде създадена новата жена и откъде ще се вземе материалъ за нея? Товв ще разрешите вие. Мислете върху два въпроса: върху величинитѣ, които растатъ и се намаляватъ и върху създаването на новата жена. Новиятъ мъжъ и новата жена ще се новородятъ, нѣма да бждатъ направени отъ прѣстъ и отъ ребро. Съ това настава нова епоха, нова култура въ свѣта. Щомъ дойде новата култура, блудниятъ синъ ще се върне при Баща си и ще изпълнява Неговата воля.

*

9. Беседа отъ Учителя, държана
на 30 ноемврий, 1919 г. София.

Съдържание

	стр.
1. Великитѣ условия на живота	3
2. Голѣмата вѣра	19
3. Лозата и пржчкитѣ	35
4. Като себе си	52
5. Противоречие въ съзвучието	72
6. Ако не бѣхъ дошълъ	94
7. Моето иго	111
8. Детето растѣше	125
9. И отиде, та се пристави	147

ствува. Да проповѣдвашъ на хората, това значи, да дадешъ възможностъ на Бога да се прояви, като свѣтлина и топлина, да освѣти пѣтя на хората и да ги стопли. — Не може ли безъ проповѣди? — Не може. По много начини се проповѣдва на хората: чрезъ говорене и мълчание, чрезъ свѣтлината, топлината и въздуха. Често природата е тиха, мълчалива, но човѣкъ възприема нейнитѣ вибрации безъ никакво противоречие и смущение. Свѣтъль умъ е нуженъ на човѣка, за да възприема любовта безъ омраза, истината безъ лъжа, мъдростта безъ глупостъ. Това значи, да познае човѣкъ своя Отецъ и да каже като Христа: „Както ме Отецъ познава, така и азъ Го познавамъ и съмъ готовъ да се жертвувамъ за Неговитѣ овце“.

Какво представятъ овцетѣ, за които говори Христосъ? Тѣ сж Божествени души, които минаватъ презъ процесъ на развитие. Тѣ се сравняватъ съ овцетѣ, а не съ козитѣ, понеже първитѣ сж кротки и незлобиви, готови на доброволна жертва. Всички животни, растения, насѣкоми, пеперуди сж символъ на нѣщо Божествено. Напримѣръ, пеперудата, съ своитѣ красиви цвѣтове и шарки, представя нѣщо Божествено. Богъ и чрезъ нея говори. Жива е природата. Богъ говори чрезъ нея и поучава хората. Вижете, какъ и съ какво се храни пеперудата. Тя смучи сладъкъ сокъ отъ цвѣтята и показва на хората по-чистъ начинъ на хранене отъ този, по който днесъ тѣ се хранятъ. Който иска да се запази отъ погрѣшки и престѣпления, нека изучава живота на пеперудитѣ. Изучавайте цвѣтоветѣ, шаркитѣ имъ, съ които сж напѣстрени, за да разберете великата философия, която се крие въ тѣхъ. Велика е книгата на живота, великъ е нейниятъ езикъ. Всѣка тревица, всѣка бубулечица е буква на този езикъ. Съчетавайте буквитѣ на природата въ срички, сричкитѣ — въ думи, думитѣ — въ цѣли изречения, за да съставите великитѣ мисли на живота. Поставете любовта и истината за основа на вѣчния животъ, а мъдростта — за украса! Само така ще познаете Отца си и ще положите живота си за Неговитѣ овце. Само така ще възприемете и приложите Христовото учение, ехото на което се носи въ цѣлата природа и я оживява и одухотворява.